Mr.I.PENIKS
4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

Latvian Newspaper for America
Published twice weekly
by the Publishing Co DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Office:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
General Representative in USA:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2-7843.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 10./33. SESTDIEN 1952. G. 2. FEBRUĀRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — Dr. iur. HUGO VITOLS
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telefons — YEllowstone 2-7843.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.30; tekstā $2.00
par vienu collas telpu 1 slejā

Ēģipte gatava sarunām

Jaunais Ēģiptes premjērs Ali Mahers Pašā deklarējis, ka ir gatavs uzklausīt katru saprātīgu britu miera ierosinājumu

Tā ir premjēra atbilde uz Īdena deklarāciju Apakšnamā Londonā otrdien, ka Britanija arvien vēl vēlas saprasties ar Ēģipti un ievērot ēģiptiešu viedokli.

Mahers savā deklarācijā teica:

„Mēs esam gatavi apspriest katru saprašanos, ko Īdens (Lielbritanijas ārlietu ministrs) mums piedāvātu." Tā nāca īsi pēc tam, kad britu vēstnieks sērs Ralfs Stīvensons bija bijis audiencē pie karaļa Faruka. Tā bija Stīvensona pirmā vizīte karaļa namā kopš 9. oktobra, kad Ēģipte atcēla 1936. gadā noslēgto britu un ēģiptiešu līgumu un pieprasīja, lai angļi atstāj Suecas kanaļa joslu.

Mahers, kuŗu karalis, kā zināms, aicināja par premjēru pag. svētdienas vakarā, pieņēma ASV, Anglijas, Francijas un Turcijas pārstāvjus, kas iesniedza priekšlikumu Vidusaustrumu aizsardzības paktam.

Angļi ar notikumu norisi šķiet esam apmierināti.

Ēģiptes parlaments vienbalsīgi apstiprinājis dekretu par kaŗa stāvokli visā Ēģiptē uz divi mēnešiem. Lēmumu pieņēma pēc tam, kad jaunais neatkarīgais Ali Mahera kabinets saņēma tikpat vienbalsīgu uzticības nobalsojumu parlamenta abos namos.

Kopš kaŗa stāvokļa izsludināšanas nemieri vairs nav notikuši. Kādu studentu grupu, kas Fuada I Universitātē mēģināja sapulcēties demonstrācijai, armija ātri izklīdināja.

30 britu kaŗakuģi uz Vidusjūru

Britu admirālitāte devusi pavēli savas „Mājas Flotes" 30 kaŗa kuģiem doties apmācības braucienā uz Vidusjūru, lai tie pievienotos Vidusjūras eskadrai. „Mājas Flotes" kuģi Maltā ieradīsies martā.

H. Hūvers — izolācionists

Bij. ASV prezidents Herberts Hūvers, radio runā ieteica atsaukt no Eiropas visus amerikāņu bruņotos spēkus, izņemot tos, kas nepieciešami amerikāņu lidlauku aizsardzībā. Eiropai jārūpējoties par savu drošību pašai.

Apcietināts sociālists

Ēģiptes sociālistu partijas vadonis Ahmuds Huseins apcietināts pag. sestdien Kairo. Viņu tura aizdomās nemieru organizēšanā.

PSRS NOCIETINA BALTIJAS PIEKRASTI

Krievi baidās no ielenkuma jauna pasaules kaŗa sākumā

No Somijas dienvidu piekrastes līdz komūnistu pārvaldītām ostām Vācijas ziemeļos Maskava izveido nepārtrauktu Baltijas aizsardzības līniju. Ļeņingrada — svarīgākais un visrūpīgāk sargātais krievu arsenāls pie Baltijas. Kuģu būvētavas, remontu doki, vissmagākie kreiseri, iznīcinātāji un daudz citu militāru un tirdzniecības kuģu Liepājā. Krasta aizsardzība Latvijā padziļināta līdz 60 km. Lidlauku skaits pavairots. Kurzemē ieplūst jauni sarkanie kājnieki. Kuldīga uzņem izpletņu lēcēju pulkus.

Nule minētās ziņas sniedz viens no plašākajiem amerikāņu dienas laikrakstiem. Chicago Tribune, ievietojot sava Stokholmas līdzstrādnieka speciālziņojumu. Visi šajā ziņojumā minētie dati esot iegūti no dokumentiem, kas pieejami PSRS satelitu militāriem atašejiem Maskavā.

Iepazīstinot sīkāk ar jaunāko informāciju par krievu nocietinājumu pastiprināšanu Baltijas jūras piekrastē, amerikāņu žurnālists raksta:

„Agrākā Vācijas ostā Kēnigsbergā, ko Kremlis liek saukt par Kaļiņingradu, vācu tautības iedzīvotāji gandrīz pilnīgi izskausti. Viņu vietā saradušies krievi, kas nākuši no dažādiem Pad. Savienības novadiem. Visas flotes ierīces, kas kaŗa laikā tika sagrautas vai sabojātas, ir atjautas. Tāpat salabotas bojātās vai uzceltas jaunas kazarmas.

Daļa vācu V-ieroču pētniecības un ražošanas lietpratēju, kas bija internēti kaut kur Krievijas iekšienē, tagad atgriezušies. Viņiem atļauts dzīvot Kaļiņingradā. Daži dzīvo kopā ar ģimenēm. Šo lietpratēju vadībā turpinās V-ieroču pētniecības un jaunu modeļu konstruēšanas darbi. Vairākas pazīmes rāda, ka aiz Pinemundes Kaļiņingrada izvēlojas par otro svarīgāko V-ieroču pētniecības centru.

ROSME LIEPĀJAS OSTĀ

Vissvarīgāko krievu arsenālu un militāro staciju, kam ārkārtīga stratēģiska nozīme, Ļeņingradu, sargā vissmagākā tipa baterijas. Tās novietotas Somijas jūras līča austrumu gala abos pretējos krastos: pie Porkalas un pie Paldiskiem Igaunijā. Krievi nomā Paskalu no somiem uz 50 gadiem. Tas jau paredzēts mierlīgumā.

Latvijas osta Liepāja, kas nekad neaizsalst, ir ievērojamākā krievu kuģniecības baze tūliņ aiz Ļeņingrādas. Doku un remontu ierīces pēdējā laikā tiktāl paplašinātas, ka tās spēj apkalpot pat vissmagākos komūnistu kreiserus. Tagad kļuvis zināms, ka Liepājas ūdeņos novietoti arī agrākie vācu kreiseri „Seydlitz" un „Lutzov", katrs 15.000 tonnu. Bez tam Liepājas ostā stacionēti vairāki moderni kreiseri, iznīcinātāji un citi militāri un tirdzniecības kuģi.

Lietuvas ostu Klaipēdu lietā tikai mazāku kuģu uzņemšanai un militārās flotes palīgdienestam. Kā pašu ostas Sarkanā kaŗa flote pilnīgi izmanto arī poļu flotes bazes.

Komplicētais radaru tīkls, lielgabalu baterijas, remontu darbnīcas un noliktavas, kas sedz visu Baltijas jūras piekrasti, visai ievērojami pastiprināti. Piekrastes aizlieguma josla, kur neviens, kam nav īpašas atļaujas, nevar spert ne soļa, padziļināta no 15-45 un vietumis pat līdz 60 km.

KURZEME ATKAL CIETOKSNIS

Līdztekus krasta nocietinājumu izveidošanai risinās militāru pasākumu būve zemes iekšienē. Kopš Rietumu un Austrumu domstarpību pastiprināšanās Kremlis paplašinājis lidlauku būvi Igaunijā, Latvijā un Lietuvā. Līdzšinējos lidlaukos palielina skrejceļu skaitu, daļu lidlauku apgādā ar apakšzemes angariem un remontu darbnīcām. Lielāku skaitu, visvairāk mazāka apmēra jaunus lidlaukus ceļ tuvāk piekrastei.

Sešas ļoti bruņotas divīzijas pastāvīgai dzīvei novietotas Baltkrievijā un Lietuvā. To apsardzībai uzticēta kāda īpaša līnija — robežjosla, kur agrākā Prūsija saskaras ar Lietuvu un Baltkrieviju. Plašas Sarkanarmijas kājnieku nometnes sedz Kurzemes territoriju. Latvijā izpletņu lēcēju pulki nometināti Kuldīgā un kādā salā Rīgas jūras līcī un Igaunijas Tallīnas un Tērbatas apkārtnē.

Komūnistu vienību novietojumi Baltijas piekrastē un šais valstīs norāda, ka Kremļa stratēģi ir nobažījušies par to, kas var notikt, ja sekmīgi norisinās trieciens no Reinas līnijas pret Austrumvāciju. Krievija baidās, ka tādā gadījumā viņu spēki Vācijas ziemeļos ļoti viegli var nokļūt nepārraujamā ielenkumā. Lai pasargātos no šādas klizmas, ko Maskava tik smagi izjuta II kaŗa sākumā, Kremlis novieto lielus spēkus Baltijas tclpā."

OPOZICIJA UZBRŪK ČERČILAM

Čerčils Vašingtonā nav saistījies

Londona. — Strādnieku partijas locekļi Apakšnamā uzbrukā valdības spertajiem saimnieciskajiem taupības soļiem un pieprasīja izteikt neuzticību Uinstonam Čerčilam. Čerčils, savukārt, pieprasīja uzticības nobalsojumu. Lielbritanija samazinās iepirkumus Savienotās Valstīs par 150 milj. mārciņu, lai taupītu dolaru rezerves, kas patlaban ir vairs tikai $2.335.000.000 un izvairītos no bankrota. Ja dolaru rezerves Britanijā mazinātos līdzšinējā straujumā, tie pilnīgi izsīktu š. g. septembrī.

Konservātīvā valdība paredzējusi nelielus maksājumus par zobu ārstēšanu un citiem medicīniskiem pakalpojumiem, kas strādnieku valdības laikā bija par brīvu.

Opozicija pārmet valdībai arī pārāk lielus izdevumus apbruņošanai un ir neapmierināta ar Čerčila ārpolitiku.

Londonā. — Lielbritanijas premjērs Uinstons Čerčils pag. trešdien informēja Apakšnamu ka viņa ASV Kongresā teiktie vārdi par to, ka Anglija uz pamiera laušanu Korejā atbildēs nekavējoties, noteikti un ietekmīgi izteic to garu, kādā Britanija un Savienotās Valstis kopā stājas pretī grūtībām. Viņam šo vārdu izvēle patikusi labāk nekā „vēlu, nedroši un neizšķirīgi".

Bet tikpat Čerčils kā Īdens centās pārliecināt Apakšnamu, ka Vašingtonā nav nolemts grozīt britu politiku Tālajos Austrumos.

Čerčils pasvītroja, ka nav nedz galīgi, nedaudz formāli saistījies, zīmējoties uz angļu rīcību pamiera laušanas gadījumā Korejā. Viņš tālāk noliedza, ka Vašingtonā būtu spriests par ķīniešu nacionistu spēku pārsviešanu no Formozas uz Āzijas kontinentu.

Viņš atkārtoja, ka tic AN tiesībām ar savu jūras spēku sargāt Čangkaišeku un viņa armiju Formozā no komūnistu iebrukuma un apslepkavošanas.

Premjērs atgādināja Apakšnamam, ka angļi piedalās cīņā pret agresiju Korejā ar mazāk nekā vienu desmito daļu no tiem pretkomūnistiskiem spēkiem, kas tur cīnās, un ka ASV zaudējumi ir 35-40 reizes lielāki nekā britu spēku zaudējumi.

Vai pamiers Korejā iespējams un vai komūnisti to pēc nolīgšanas ievēros, neviens nevar pateikt. Šis jautājums ir pārrunāts starp ieinteresētām valstīm, bet nekāds galīgs lēmums nav pieņemts. „Šis stāvoklis nav mainījies mana apciemojuma laikā ASV."

Čerčils izteica pārliecību: ja vien Rietumeiropā būtu 50 divīzijas ar Pad. Savienību būtu iespējams ilgstoša izkārtojums. Nemierus Tuvajas Austrumos vislabāk likvidēt starptautiskā ceļā. Suecas kanāla joslas aizsardzība nav atstājama vienīgi britu ziņā.

IRĀNA PIEDĀVĀ NAFTU

Teherāna. — Irāna piedāvājusi 500.000 tonnu naftas par pazeminātu cenu. Komūnistiskā Polija un Ungārija esot piedāvājumu pieņēmušas, bet nevienam nav skaidrs kā šie sateliti naftu nogādās no Irānas uz Eiropu, jo tikpat kā visi naftas kuģi ir Rietumu valstu rīcībā.

Mosadeghs pats pazeminājis naftas cenu, un viņa valdība deklarējusi, ka parakstīs līgumu ar Ungāriju uz vienu gadu. Ungārija par naftu dos mašīnas un citus rūpniecības ražojumus.

Angļi, no savas puses, brīdinājuši, ka centīsies konfiscēt katru Irānas naftas transportu, kamēr angļu un irāniešu strīds naftas jautājumā nebūs izbeigts.

Kāds irāniešu oficiozs ziņo, ka arī kāda italiešu sabiedrība, aiz kuŗas stāvot kāda amerikāņu firma vēloties iepirkt naftu Irānā par $8.118.000. Tā maksāšot $16.24 tonnā parasto $25.00 vietā. ASV valdība esot darījumu atzinusi.

Paredzēts arī līgums ar amerikāņu International Contracting Co Arī šeit cena noteikta zemāk kā pasaules tirgū par 3%.

VĀCIEŠI VĒLĀS 1500 LIDMAŠĪNAS

Bonnā. — Līdz šim vēl neoficiālā, bet slepenā, Rietumvācijas apbruņošanās plānā izcila vieta paredzēta gaisa spēkiem. Vācu gaisa flotes stipruma un izveidošanas aplēšanā iniciatīva bija vairāku Gēringa tuvu līdzstrādnieku un citu bij. „Luftwaffes" augstāko virsnieku rokās.

Saskaņā ar šo plānu savu gaisa spēku izveidošanai, vācieši vēlas 1500 lidmašīnu. Viņi vēlas saņemt no Savienotajām Valstīm iznīcinātājus (arī strūkllidmašīnu tipa) un bumbvedējus, atskaitot tāllidojuma bumbvedējus. Šos skaitļus aplēsuši pulkv. Artura Esenauera vadītā b. Gēringa augstāko padomdevēju grupa, saskaņā ar principiāliem norādījumiem, ko devis Adenauera valdības aizsardzības lietu kārtotājs Teodors Blanks.

Atjaunotie vācu gaisa spēki būtu paklauti plānotās Eiropas armijas gaisa flotes stābam. Vācu lidmašīnas izlietātu tikai taktiskām vajadzībām.

Plānotāji aplēsuši, ka viņu rīcībā būtu ap 100.000 2. Pasaules kaŗā rūdītu vācu lidotāju. No tiem varētu uzņemt ap 75.000 vīru.

Kaŗa aviācijas veidošanu uzsākot, vācieši vēlētos izraudzīt zināmu grupu viņu lidotāju, ko apmācītu tīrībai ar strūkllidmašīnām apmācības bazēs Savienotajās Valstīs. Vēlāk šī izlases grupa varētu apmācīt pārējos vācu lidotājus.

Kifovers kandidēs

Vašingtonā. — Demokratu senātors no Tenisijas valsts Astess Kifovers paziņojis, ka ir gatavs kandidēt prezidenta amatam demokratu sarakstā. Viņš kandidēšot neatkarīgi no tā, ko izlems prez. Trūmens. Tādējādi Kifovers ir pirmais demokrats, kas pieteicis savu kandidatūru.

Republikāņu kandidātu vēl arvien ir trīs — Tafts, Varens un Stasens. Eizenhauera galīgais lēmums vēl nav zināms.

Kifovers politiskajā arēnā esot „iesācējs", Kongresā ievēlēts pirmoreiz. Viņš kļuva populārs pag. gadā, kad bija ASV noziedzību izmeklēšanas komisijas priekšsēdis.

VIEDOKĻI UN LĒMUMI

Daugavas Vanagu Kanadā gadskārtējais delegātu salidojums Toronto

(Turpinājums)

DV KV sekretārs I. Jankovskis nolēloja, ka nodaļas neregulāri iesūta savus darbības pārskatus, kas traucē darbu. Vislabāk savas saistības un pienākumus pret valdi kārtojusi Londonas nodaļa, kā arī Sv. Katrīnas nod. Līdzekļu tehniskā darbinieka algošanai valdei nav bijis.

DV KV Revizijas Komisijas ziņojumu sniedz tā priekšsēdis J. Treijs. Ziņojumā apliecināts, ka izdarot revīziju pie Kanadas pr-ža K. Purmala, kas tai pašā laikā vadījis DV Aprūpes nozari, konstatēja, ka visas lietas vestas pareizi un apzinīgi. Nolaidības, paviršības vai nelikumīgu nodarījumu nav. Darbs veikts pēc labākās sirdsapziņas un arī sabiedriskajā plāksnē izveidojies priekšzīmīgi.

Kasieris A. Putniņš savu darbu veicis teicami, iekārtojis centrālizētu, labi pārskatāmu grāmatvedību un kartīšu sistēmu.

Sekretārs un propagandas nozares vadītājs I. Jankovskis darbus veicis labi.

Saimniecības un pašpalīdzības nozares vadītājs V. Mukts darbojies enerģiski, bet līdz šim paspējis līdzības darbs trimdiniekos nav atradis vajadzīgās atsaucības.

Kultūras nozares vadītājs A. Liepiņš strādājis pēc labākās apziņas. Revīzijas Komisijai iebildumu nav.

DV Grāmatnīca Zikmaņa vadībā atrasta labā stāvoklī. Izdevumi atbilst attaisnotājiem dokumentiem. Grāmatnīcas iekārtojums ļoti labs un pieejams.

Revīzijas Komisijas priekšlikums ir izteikt pateicību visiem pieminētiem darbiniekiem un nozaru vadītājiem par darbu, kas veikts pēc labākās sirdsapziņas, īpaši DV Kanadas valdes priekšēdim K. Purmalim par viņa veikto dubulto darbu.

Laikraksta Latvija Amerikā apgāda Daugavas Vanags saimniecību pārbaudot, Revīzijas Komisija atzina, ka apgāds saimniekojis ļoti rūpīgi un darbu veicis teicami. Apgāda saimniecība ir ļoti labā stāvoklī. Saimnieciskā daļa un redakcija savu darbu veikušas pēc labākās sirdsapziņas un bauda sabiedrības uzticību.

Pēc Revīzijas Komisijas ziņojuma par laikraksta pārņemšanu, ar 17 balsīm, 2 atturoties, nolemj paskaidrojumu sniegšanai sanāksmē pieaicināt bij. LCK apgāda Kanadā vadītāju Jāni Niedru. Šai pašā nolūkā nolemj pieaicināt arī apgāda galveno grāmatvedi K. Tanni un tehnisko darbinieku P. Plīsi. Tā kā diskutējamais jautājums saistīts ar skaitļiem, kas raksturo laikraksta saimniecību un tādēļ patlaban vēl ir veikala noslēpums, šo jautājumu, tāpat kā K. Purmala ziņojumu par Apgāda DV un laikraksta LA turpmāko darbību, nolemj izturzāt aiz slēgtām durvīm.

Debatēs pie KV ziņojumiem, A. Liepiņš uzsver Jaunatnes audzināšanas svarīgumu. Bez jaunatnes — nav nākotnes. Mums jāsaglabā mūsu jaunatne latviska. Ir nepiedodami, ja latviešu bērni ģimenē sarunājas angliski. Ģimenē ar bērniem jārunā latviski un jādibina latviski jaunatnes skautu vai mazpulcēnu pulciņi.

K. Freimanis konstatē, cik viegli jaunieši asimilējas, īpaši tur, kur tēvs un māte strādā ārpus mājas un bērni, mācoties angļu skolās, savus mājas uzdevumus gatavojot sarunājas angliski. Vecākiem jāpievērš liela vērība latviešu valodai mājās un, bez tam, jāsūta bērni latviešu svētdienas skolā. Nav jābīstas, ka mājās angliski nerunājot, bērni skolās angļu valodā paliks pēdējā vietā. Prakse pierāda tieši pretējo. Latviešu vidū jāpopularizē latviešu valodas kopšana un saglabāšana.

A. Liepiņš ziņo, ka pie DV nodaļas Londonā nodibināta mazpulcēnu kopa, ko vada piedzīvojis Mazpulku inspektors; cer, ka labu pa nākumu netrūks.

V. Grāvelis ieteic DV dibināt svētdienas skolas, kur to vēl nav.

K. Purmals ziņo, ka DV Rietumvācijas valde lūgusi citu zemju DV valdes atļaut daļu aprūpes līdzekļu izlietāt arī kultūras aprūpei.

Ziedotāji parasti paši nosaka kam ziedojumi sūtāmi un kā tie izlietājami, bet ja šādu norādījumu nav, CV būtu dodamas tiesības piešķirt līdzekļus arī kultūras aprūpei.

A. Liepiņš pasvītro, ka DV organizācijas mērķis ir saimnieciskā un kultūrālā aprūpe. Sadales lietderība jāizšķir uz vietas.

Freimanis konstatē, ka mazām nodaļām nav pa spēkam samaksāt augstos honorārus tēlotājiem mākslinieciem, kāpēc vēlams mākslinieciskos sarīkojumus organizēt no centra turneju veidā kā līdz šim.

V. Mukts atzīst, ka daži mākslinieki prasa pārāk lielus honorārus. Gadījies, ka par Latvijas himnas klavieru pavadījumu 18. novembrī prasīti $10.

O. Kļavenieks arī domā, ka pieprasītie honorāri bieži pārāk augsti. Vislabākais izkārtojums — angažēt māksliniekus uz ienākumu procentiem.

K. Purmals — mākslinieku turnejas sarīkojumiem perifērijā palaikam jāpiemaksā. Vienā vietā „iekrīt", otrā atgūst.

A. Liepiņš: no sarīkojumiem prasām divi lietas: pirmais, gūt aprūpei līdzekļus un, otrs, baudīt mākslu un veicināt kultūru. Svarīgākais tomēr ir un paliek gūt līdzekļus aprūpei.

(Nobeigums sekos).

Š. G. 22. FEBRUĀRĪ.

?

TORONTO

Sūtņa K. Zariņa sveiciens latviešiem Kanadā

LNAK Valde saņēma pagājušo sestdien sūtņa Kārļa Zariņa vēstuli ar sveicieniem latviešiem Kanadā.

Latvijas ārkārtējo pilnvaru nesējs raksta: „Pārliecībā un ticībā, ka jaunais gads vedīs latvju tautu tuvāk viņas likteņa pozitīvam atrisinājumam, novēlu visiem Kanadas latviešiem sekmēm bagātu 1952. gadu! Ar pajāvību skatos nākotnē vispār un it sevišķi attiecībā uz mūsu stāvokli."

Zviedru gaisa spēki — 4. pasaulē

Stokholma. — Ar kāpinātu piepūli Zviedrijas valdība turpina izveidot savu bruņoto neitrālitāti, īpašu uzmanību pievēršot militāro gaisa spēku celšanai. Nule uzsākts būvēt strūkllidmašīnas. Tās ražo apakšzemē izbūvētā fabrikā Linčēpingas apkārtnē. Vispirms būvēs lidmašīnu tipus, kas piemēroti atvaires uzdevumiem.

Zviedru gaisa spēkos nav tālo ceļu spējīgo bumbvedēju. Zviedri vēlas vienīgi apsargāt savu zemi, kas virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem plešas 950 jūdžu plašumā.

Zviedrijas valdības rīcībā jau tagad ir 4000 modernākā tipa lidmašīnu. Pēc lietpratēju vērtējuma ar tiem Zviedrijas gaisa spēki stipruma ziņā ir ceturtā vietā pasaulē.

Krafa komūnistu un Valsts Sociālistu partijas mītnes

Bonna. — Rietumvācu policija pag. trešdien izkratījusi komūnistu partijas un nacionālsociālistu tipa Valsts Sociālistu partijas galvenās mītnes, iegūstot daudz slepenu materiālu. Kratīšana izdarīta nolūkā dabūt pierādījumus nelegālai darbībai, kas šautu slēgt abas partijas.

Drošības Padomes locekle Sieviete

Parīzē. — Pašreizējā AN pilnsapulcē Čiles delegāte, skolotāja Figueroā vada Sociālo lietu komisiju, kuŗā reprezentētas visas AN valstis.

Saskaņā ar rīkojumu no Santjago, turpmāk Figueroā būs Drošības Padomes locekle.

VAI JAUNA REVOLŪCIJA VĀCIJĀ?

Šo sensacionālo ziņu sniedz amerikāņu žurnālists Antonijs Terijs, kas uzturējies Vācijā trīs mēnešus, lai pētītu nacisma atdzimšanu Rietumu valstu okupētajās joslās. Viņa atklājums par bij. nacistu slepeno darbību, ko paši vācieši slēpuši no sabiedroto izlūkošanas iestādēm, publicē laikraksts The Detroit News.

IEROČUS PIEGĀDĀ KRIEVI

Sazvērnieku vadītāji satiekas slepeni Austrumberlīnē, kur viņi nodibinājuši nacionālo atbrīvošanas komiteju. Tā vada visu Rietumvācijas pagrīdes organizāciju, kas ir spēcīgākā nacistiskā kustība pēc Hitlera partijas.

Bez tiem 370.000 vāciešu, kas savu nacistisko nostāju deklarēja atklāti, vēlēšanās nododot savas balsis par jauna stila firera bij. ģenerālmajora Otto Rēmera vadīto reichspartiju, slepenai organizācijai ir vairāk miljonu klusu atbalstītāju, kuŗu vārdi atrodami Hitlera partijas sarakstos.

Par ieročiem viņiem nav bijis lielu bēdu. Krievi tos piegādājuši bagātīgos vairumos. Ieroču un munīcijas piegāde sākusies jau kopš divi gadiem. Komūnisti tos pārgādājuši pāri robežai uz amerikāņu un britu okupētajām Vācijas joslām.

Britu joslai piegādātie ieroči nodoti tieši Rēmera partijai. Tā tos glabājusi slepenās paslēptuvēs. Bet tie, kas virzīti uz amerikāņu joslu, nodoti mazākām nacistu grupām Vācijas dienvidos, kur pagrīdnieku organizācija neesot tik stipra kā zemes ziemeļdaļā.

Sazvērniekiem ir liela ietekme visā vāciešu dzīvē. Daudzos Bonnas valdības augstu iestāžu amatos ir „nopelniem bagāti" nacisti.

Labo partiju aktīvie locekļi paši nespēj iekļūt augstos posteņos Bonnas iestādēs, bet tur viņi iedabū savus klusos atbalstītājus. Tie ir informēti par visu.

Rēmera ļaudīm ir pašiem savs pretizlūkošanas dienests.

Vācu izlūkošanas dienesta vadītājs nesen tika uzaicināts pie reichspartijas izlūkošanas šefa. Pēdējais tad uzzinājis visus aģentus, kas pēta nacistu lietu. Nākamajās 24 stundās katrs aģents saņēmis privātu brīdinājumu. Tas bijis pavisam īss: „Ja negribi saņemt lodi pakausī, tad paliec mierā."

Jaunais Hitlera kults gan sastapies ar jaunām praktiskām grūtībām. Trūkst īsta, pilnasinīga „fīrera", kas varētu noorganizēt „valsti valstī". Rēmers paslaik izcieš 4 mēn. garu cietumsodu par kanclera Adenauera apvainošanu.

Kāds jaunnacists amerikāņu žurnālistam teicis: „Neviens jums neticēs, ja teiksit, cik īstenībā tālu gājusi „mūsu gara" atdzimšana. Mums ir laba aizmugure. Bez sevišķām bažām mēs varam gaidīt mūsu īsto dienu."

Britu un amerikāņu izlūkošanas dienesti ir bezgala pārsteidzošies, taustot un apslāpējot Maskavas inspicētos komūnistu uzplūdus. Nacisti viņiem neesot svarīgi. To loma esot maznozīmīga. Viņi neesot tautā populāri.

Nobeidzot savu ziņojumu, amerikāņu žurnālists konstatē: „Maldās tie, kas domā, ka nacistu loma Vācijā beigusies. Laiks rādīs ko citu."

LATVIJA

Amerikas kontinentā plašākais latviešu laikraksts, kas mūsu tautiešiem Savienotajās Valstīs un Kanadā sniedz vispusīgu informāciju par latviešu dzīvi visās zemēs, tāpat arī ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem.

Laikraksts pasūtināms visās ASV un Kanadas Daugavas Vanagu Apvienībās, nodaļās, kopās un pie DV pilnvarotiem, kā arī laikraksta redakcijās ASV un Kanadā un pie mūsu pārstāvjiem.

Dzīva valoda — dzīva tauta

ANGELIKA GAILĪTE

Valoda cilvēka paceļ pāri visai dzīvajai radībai. Un valoda devusi cilvēkam iespēju izteikt savas atziņas, domas un jūtas. Sazinoties ar citiem sev līdzīgiem, cilvēks ir veidojis kultūru.

Pēc gara noieta cilvēces attīstības mūža valoda liecina par cilvēku piederību pie kādas lielas tautu saimes. Mēs, latvieši, patiesi varam būt lepni, ka piederam pie lielā kultūrālā indoeiropiešu tautu celma. Vēl vairāk, zinātne to neapšaubāmi pierādījusi, ka mūsu un mūsu radu lietuvju valoda ir šā valodu celma vecākās dzīvās atvases. Mūsu valoda tātad ir liels mantojums, kas kopjams un saudzējams.

Te varētu iebilst, ja latviešu valoda tik nozīmīga, kāpēc tas vēl jāatgādina? Tomēr. Pie tās pašas valodu saimes pieder citas valodas, daiļskanīgas un bagātas, kas tomēr ir mirušas valodas, kaut arī tanīs ir saglabājušies raksti — krāšņa, dažkārt nepārsprēta dzeja, filozofija un citas zinātnes. Nemaz nerunājot par senajām indiešu valodām, lai atgādinām mums labāk zināmās valodas — sengrieķu un latīņu. Tās ir mirušas, jo nav vairs dzīvas tautas, kas tās runā savā ikdienā.

Šie piemēri lai mūs brīdina no vieglprātīgas attieksmes pret savu valodu, jo vairāk tādēļ, ka pašreizējos vēsturiskos apstākļos mūsu valoda un līdz ar to tautas kā tādas dzīve ir apdraudēta. No lielā baltu tautu nozarojuma, kā zināms, mēs esam dzīvas tikai divas tautas (Nesajaukt ar baltiešiem, kas ir ģeografisks jēdziens, jo igauņi, ko arī sauc par baltiešiem, pieder pie pavisam citas — somu-ugru tautu saimes). Jau tā mēs esam skaitliski mazas tautas, un mēs droši varētu pastāvēt tikai savā zemē, savā valstī, bet pašlaik, liela mūsu daļa esam emigranti, un tos, kas vēl ir savā zemē, māc ne vien politiski žņaugi, bet arī pārkrievināšana un deportācijas, kādas nav pieredzētas vissmagākajos svešas virsvaras laikos.

Kas tad nu atliek mums, kas kaut arī esam svešajās zemēs, tomēr brīvībā? Ikvienam no mums vispirms ir jāapzinās sava tautība, un, otrkārt, mēs nedrīkstam pašvi noiet malā un varbūt zīmīgi pavīpsnāt un kritizēt tos, kas to neapzinās. Mums jābūt aktīviem savā dzīvē un savā vidē. Vecākā paaudze, kaut arī kā tā vēlētos piemēroties svešām tautām, tomēr nodzīvos un nomirs kā latvieši. Bet — kas būs ar jauno paaudzi, it īpaši ar bērniem, kas aug svešās skolās? To liktenis tiešām šķiet apzīmogots. Un tad — pēc gadiem 30 — tie būs galīgi svešas vides uzsūkti, būs aizmirsuši arī tās valodas druskas, ko no mātes un tēva bērnībā mācījušies, un mirusi būs mūsu valoda šai tautas daļā. Bet Latvijā, ja tas tā tālāk turpināsies, ja kāds vēl runās latviski, to valoda būs barbarizēta. Mūsu tautas kultūras attīstība būs pārtraukta, un tauta pamazām mirs.

Ko mēs praktiski varam darīt, lai tas nenotiktu? Mums neatlaidīgi jākopj tīra latviska valoda savās mājās. Jāraugās, lai bērni arī savā starpā sarunātos pareizā latviešu valodā. Mums jāsūta viņi latviešu sestdienas vai svētdienas skolās, jāmāca viņiem latviski izteikt savas labākās — reliģiskās — jūtas, jāļauj viņiem darbosties latviešu jauniešu organizācijās (mazpulki, kur tādi ir, skauti, gaidas, drāmatiski pulciņi u. c.). Dažas tautas, piemēram, norvēģi trijās paaudzēs, simt gadu garā emigrācijā tepat, Amerikas kontinentā, ir saglabājušas ir savu valodu, ir nacionālo apziņu. Un mums pašiem ir tik izcili paraugi vēsturē: viss tautiskās Atmodas laikmets izstaro lielu pašapziņu un tautisku lepnumu. Kad kādreizējā „kungu šķira" centās ar varu latviešus nospiest tikai par kalpu kārtu un izglītotos latviešus pataisīt par vāciešiem, viņiem pretī stājās lieli vīri — Krišjānis Valdemārs, Kronvalda Atis, Barons un citi. Valdemārs labāk ļāva sevi ieslodzīt universitātes karcerī nekā noliegt, ka viņš ir latvietis, un Kronvalds vācu apgalvojumam, ka izglītots latvietis nemaz nevar būt, ka tas ir nonsens, atbildēja ar savu rakstu Tautiskie centieni. Viņš tanī skaļi pateica, ka latvieši nav vis kāda zemāka šķira, bet tauta, kam var būt visas šķiras un kam pēc 50 gadiem (rakstīts pag. gadu simteņa otrā pusē) būs sava augstskola (universitāte) un ziedoša kultūra. Šī viņa gaišredzība, jā, — pravietojums — bija dziļas tēvzemes mīlestības iedvesmots un pilnam īstenojās brīvajā Latvijā. Kronvalds, kaut izglītojies tikai svešās skolās, apzinājās mūsu valodas vērtību, to kopa un veidoja, lai tanī varētu izteikties ne vien zemnieki, bet arī augsti mācīti ļaudis. Viņš apliecināja savu ticību un mīlestību tautai darbos. Viņš mums atstāja savu ticības apliecinājumu: „Es ticu, ka neiznīks latviešu tauta, kurai tāda krāšņa, bagāta valoda."

Tāda pārliecība priekš nepilna gadu simteņa bija izcilam latvietim, kam apkārt vēl lielais tautas vairums bija mazizglītots, kaut zināšanu kāru garu. Vai mums, kas esam pieredzējuši latviešu lielos sasniegumus savā valstī, nebūtu jānosarkst klausoties un pielaujot, kā mūsu bērni jau visās pasaules malās — vai tas būtu Zviedrijā, Anglijā, Austrālijā vai Amerikas zemēs — kropļo savu valodu aiz mūsu nevīžības, neapziņīguma, piemērošanās spējām un varbūt praktiskiem aprēķiniem? Vēl nav par vēlu apzināties, ka tā mēs tuvinām savu tautu iznīcībai, jo līdz ar valodu, kas pašlaik vienīgā mums no Latvijas palikusi, mirst arī tauta.

Alfr. Kalniņa piemiņas vakars Toronto

LNAK Kultūras un Izglītības nozares sarīkojumā notiks Alfr. Kalniņa piemiņas vakars, svētdien, 3. februārī, plkst. 6.00 Sv. Andreja baznīcas lielajā zālē, Toronto. Komponists T. Ķeniņš runās par nelaiķa lielā latviešu komponista dzīvi un darbu, kā arī par viņa nozīmi latviešu mūzikā. No visiem mūsu mūzikas vecmeistariem Alfr. Kalniņš latviešu klausītājiem ir varbūt pat vistuvākais; viņa skumji-līriskā mūzika stipri vien izteic mūsu tautas dvēseles raksturīgākās pamatīpašības.

A. Kalniņš ir patriotisks komponists; viņš klausītāju prot aizraut arī ar tīri dramātisku momentu. Viņa sol-minora Balāde, ko koncerta daļā dzirdēsim pianistes E. Timmermanes atskaņojumā, komponēta latviskā izskaņā un ar savu bagātīgo vielu un episko raksturu pieder pie nozīmīgākajiem darbiem latviešu klavierliterātūrā vispār. Baritons P. Geistauts dziedās virkni Alfr. Kalniņa izteiksmīgāko dziesmu, kas jo labi raksturo A. Kalniņa vokālo mūzu. Dzirdēsim starp citu gan spēcīgā dramatismā tverto „Skan zvani", gaiši-līriskos „Bērnības rītus", romantiski-diženās „Atmiņas", kā arī patriotiskā motīvā rakstītās „Svešumā klīstot" un „Dzimteni", kuras latviešu bēglis laikam gan nekad nemitēsies klausīties bez dziļa iekšēja aizkustinājuma.

Šis vakars ietelp LNAK Kultūras un Izglītības nozares sarīkojumu virknē. Tādā veidā nodomāts atzīmēt un godināt latviešu kultūras dzīves lielākos notikumus un izcelt mūsu ievērojamāko mākslas, rakstniecības un zinātnes celmlaužu darbu. Tautiešiem silti ieteicams ar savu klātieni sekmēt šādu sarīkojumu organizēšanu. Ieeja vakarā pret labprātīgiem ziedojumiem, saņemot programmu.

LATVIEŠU SKAITS ASV AUG

27. janvārī ar kuģi Gen. Stevart no Brēmerhāfenes Nujorkā ieradās:

Elgars Balodis; Pauls, Anna, un Lilija Baumanis; Elza un Jānis Bērziņš; Pēteris, Sofija un Aleksandrs Bērziņš; Anna Blaske; Danuta Chmura; Harijs un Izabella Dikmanis; Edgars, Elvīra un Erika Dūmiņš; Kārlis un Emilija Dzenītis — Zeniņš; Jānis, Vilhelmine, Ilmars un Mirdza Dzilna; Vēsma un Velga Eglītis; Skaidrīte Eriksons; Adolfs, Hanelore un Haralds Ernšteins; Minna Freibergs; Laimdots un Hildegarde Gailis; Voldemars, Velta un Inars Gegeris; Velta Gobzemis; Imants un Rita Kiburis; Pēteris, Lilija un Maija Kikens; Vilhelms un Amanda Krams — Steins; Vaira un Juris Laufers; Vilis, Ausma, Juris un Baiba Lazdiņš; Jānis Liedskalniņš; Jānis Zenta, Gunars un Jānis Mežaraups; Žoržs Misiņš; Jānis, Anna un Māra Oltē; Jāzeps Orups; Laimonis, Margareta un Ilze Pētersons; Heinrichs Petkevics; Antons, Gertrude un Haralds Prikulis; Milda un Skaidrīte Pūpols; Donāts, Elvīra, Eduards un Livija Putnis; Stanislavs un Valtrauta Rimšāns; Eduards Roigas; Jānis Roķis; Ernests un Aivars Siliņš; Jānis un Helga Simanovičs; Lote Šķiliņš; Jānis Skrundens; Jānis un Ludmila Strautmalis; Ilga, Gunars un Dagnija Vanags; Arturs Vistiņš; Renāte Zandmanis; Richards, Emma, Valdis un Rasma Zālīte; Andrejs, Elza, Rūdolfs un Andris Zvērs; Artūrs, Jozefa un Irēne Zvejnieks.

Sirsnīgi sveicam tautiešus jaunajā dzīvē!

CIEŠĀKU SADARBĪBU

Latviešu Konsultatīvās Kopas priekšsēdis Dr. V. Māsēns paziņojis prof. P. Lejiņam, ALA's priekšsēdim ka Kopa ar pateicību pieņēmusi aicinājumu sniegt referātu Amerikas Latviešu Apvienības kongresā š. g. 7. martā Vašingtonā. Latviešu Konsultatīvā Kopa ir tajos uzskatos, ka šis ir piemērots veids, lai izveidotu vēl ciešāku sadarbību ALA's un Latviešu Konsultatīvās Kopas starpā

Plāno franču valodas kursus Strasburgas kandidātiem

Brīvās Eiropas universitātē Strasburgā franciski labi runājošu studentu skaits ir visai nieciģs. Universitātes vadība nolēmusi apsvērt iespēju studentu vajadzībām šajā vasarā noorganizēt franču valodas kursu, lai valodu šai laikā apguvušos varētu uzņemt Strasburgas universitātē 1952./53. mācības gadā. Brīvās Eiropas universitātes delegācijas vadītājs Fosters devies uz Vāciju, lai personīgi intervētu varbūtējos aplikantus, tādēļ visi latviešu studenti — interesenti, kas vēl nav uzdevuši vai starplaikā mainījuši savas adreses, aicināti nekavējoties rakstīt Latviešu studentu apvienības Vācijā vadītājam Antonijam Martinsonam — (22c) Studentenheim, Turmstrasse 3, Aachen, kas gatavo kopēju latviešu studentu sarakstu nodošanai Č. Fosteram. Kandidāti nedrīkst būt vecāki par 30 gadiem.

BIEDRU SAPULCE

15. janvārī Parīzē notikusi Latviešu Palīdzības Komitejas Francijā gadskārtējā biedru sapulce, kuŗā ieradies arī sūtnis Dr. O. Grosvalds. Jaunās L.P.K.F. Valdes vadībā ievēlēti līdzšinējie: priekšsēdis ārk. prof. H. Pestmalis un vicepriekšsēdis māc. E. Lappuķe. Pārējie locekļi: A. Klajuma, E. Zieds un J. Čops.

PAR RAIŅA UN ASPAZIJAS AUTORTIESĪBĀM

Viena no bēdīgākām parādībām mūsu trimdas dzīvē ir mirušo un pat dzīvo autoru tiesību pārkāpšana. Tas noticis arī ar Raiņa un Aspazijas darbiem.

To ievērojot, mēs uz Rīgas Apgabaltiesas rīkojuma pamata Bāriņtiesas ieceltie Raiņa un Aspazijas atstātā mantojuma aizgādņi paziņojam atklātībai:

1. Raiņa un Aspazijas autortiesības joprojām ir likumīgi aizsargātas; aizgādņu pienākums ir šīs tiesības aizstāvēt.

2. Brīdinām katru patvarīgu Raiņa un Aspazijas rakstu izdevēju, ka spersim likumīgus soļus pret autortiesību pārkāpējiem.

3. Izdevējus, kas līdz šim trimdā iespieduši Raiņa un Aspazijas rakstus bez mūsu ziņas un piekrišanas, uzaicinām līdz š. g. 1. jūlijam samaksāt autora honorāru pēc vienošanās ar mums, piesūtot izdotos darbus 2 eks. un sniedzot ziņas par to tirāžu un pārdošanas cenu.

4. Par visiem turpmākiem Raiņa un Aspazijas rakstu izdevumiem lūdzam iepriekš vienoties ar mums.

5. Raiņa un Aspazijas autorhonorāri, saskaņā ar Aspāzijas testamentu, tiks izlietoti gadskārtējām literārām prēmijām.

Trimdas apstākļos līdz turpmākam netiks prasīts autorhonorārs par Raiņa un Aspazijas dzejoļu tekstiem koncertos vai deklamāciju veidā.

Visa sarakste Raiņa un Aspazijas autortiesību lietās adresējama J. Kārkliņam, Box 701, Stockholm, 1, Sverige.

Raiņa un Aspāzijas atstātā mantojuma aizgādņi:
Nikolajs Valters (Austrijā), Jānis Kārkliņš (Zviedrijā)

TAUTIEŠU IEVĒRĪBAI!

PAZIŅOJUMS

TLB Jaunatnes kursi notiek svētdienās, pl. 6 vakarā Toronto Latviešu B-bas telpās, 198 Osler ielā. Pirmajā mācību pusgadā reģistrējušos lūdz obligāti ierasties uz pārreģistrēšanos. Var pieteikties jauni klausītāji. Blakus parastajiem mācību priekšmetiem kursos paredzētas vairākas publiskas lekcijas.

10. febr., pl. 6 kursu telpās notiks māc. A. Čopa lekcija par tematu Kas ir patiesība. Uz lekciju lūdz ierasties visus tautiešus.

SV. JĀŅA EV.-LUT. LATVIEŠU DRAUDZES AICINĀJUMS

Š. g. 17. janvārī Dieva mierā aizgājusi mūsu bēru kases jaunākā dalībniece Sibila Apse. Pēc statūtiem viņas vecāki ir tiesīgi saņemt bēru kases pabalstu pilnos apmēros — $193, ko esam izmaksājuši.

Visus kases dalībniekus aicinām iesūtīt nākošo iemaksu $1.00 līdz š. g. 27. februārim, māc. A. Lūsim, 50 Dewson St., Toronto. Vēlams atzīmēt uz aploksnes iekavās „bēru kasei".

Sv. Jāņa Ev.-Lut. draudzes bēru kases valde.

AIZRĀDĪJUMS

Latviešu YMCA's Klubs ielūdz visus interesentus apmeklēt priekšlasījumu: „Ziemeļamerikas kontinenta mūzika", ar mūzikas atskaņošanu skaņu platēs.

Referēs E. Fallete no Izglītības Valdes mūzikas nozares.

Paskaidrojumus sniegs arī latviešu valodā

Priekšlasījums notiks svētdien, 10. februārī, plkst. 6,30 p.p. Centrālās YMCA's 7. istabā, 40 College St., Toronto. Valde

IECELTI JURISKONSULTI

Par juriskonsultu Kolorado valstī apstiprināts mag. iur. Arvids Jaunarājs, 911 S. Conejos Street, Colorado Springs, Colo.

Par juriskonsultu North Carolinā apstiprināts mag. iur. O. Gubens, 1611 South Tryon St., Charlotte, North Carolina.

Aprūpes Biroja angliskais nosaukums: ALA Welfare and Relief Bureau.

METEŅU VAKARS

Apmeklēsim **Meteņu vakaru** 9. febr., 123 Huron Str. Latvisks galds ar miestiņu un citiem gardumiem.

Ierasties, lai patērzētu, solās Ķencis, Pāvuls, Pēteriene, Vērsiene u. c. Sākums plkst. 19os.

Ieejas maksa $1.00.

Laipni ielūdz DV Dāmu komiteja.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

DETROITĀ

pēc dievkalpojuma turpat, baznīcas zālē, Draudzīgā aicinājuma atceres dienu atklāja Latv. Apvienības valdes loc. Fr. Sīpols, bet skolotājs L. Viksna referēja par grāmatas attīstību un nozīmi, latviešu grāmatas attīstību un Draudzīgā aicinājuma nozīmi.. Šodien mums Draudzīgais aicinājums ir vēl vairāk vajadzīgs un lai tas paliek par mūžīgu sauksmi latviešu tautas nākošām paaudzēm.

Sarīkojumu kuplināja E. Lizlovs ar klavieru solo un piemērotām deklamācijām, kas jo sevišķi iejūsmināja klausītājus.

Ka latvietim mīļa latviešu grāmata, to varēja redzēt arī turpat zālē, kad no Latv. grāmatnīcas O. Dīķa nelielā, bet vērtīgā krājuma izpirka vairāk kā 50 grāmatu. Sarīkojumā piedalījās ap 70 tautiešu.

ŽĒL, KA PĀRĒJIE TAUTIEŠI BIJA TIK PASĪVI UN SARĪKOJUMU NEAPMEKLĒJA.

TAKOMĀ, WASH.

Latviešu B-ba Draudzīgā aicinājuma atceres vakaru rīkoja 27. janvārī. Prof. K. Kundziņš nolasīja ļoti nozīmīgu referātu par mākslas ietekmi cilvēku dzīvē. Margarita Kovaļevska lasīja fragmentu no sava interesantā romāna Posta puķe. Alfreds Ābers lasīja sava romāna pāris nodaļas, kur kā centrālā figūra darbojas Kārlis Ulmanis. Takomiešu kvartets nodziedāja vairākas dziesmas. Darbojās Delles kundzes grāmatu galds. B-bas bibliotēkai tautieši saziedoja krietni daudz vērtīgu grāmatu. — Vakarā bija negaidīti daudz apmeklētāju, jo paprāvā zālē pietrūka telpas.

L.

AUTORIEM PIENĀKAS HONORĀRS

ALAs kultūras birojs izstrādājis noteikumus par autoru honorāriem rakstniekiem, komponistiem un gleznotājiem. Par atskaņotiem latviešu skaņdarbiem autoriem pienākas 10 proc. no ienākuma. Par lugas izrādi autoram pienākas honorārs 5 proc. no izrādes ienākuma. Par gleznas reprodukciju autors saņem 5 dol. Minētās honorāru likmes jāiemaksā ALA sekretāriātam, 3220 17th Street, Washington, D.C., kas tās sadalīs pēc piederības.

Līdz šim reti kāds no koncertu un teātru rīkotājiem atcerējās savus pienākumus pret autoriem, kuŗu darbus tie izmantoja ienākumu gūšanai. Daži domā, ka gara darbiniekiem ir jāstrādā par velti. Tas ir nepareizi, jo arī tiem ir jāsaņem sava atlīdzība par darbu. Noteikumos paredzētā atlīdzība ir minimāla, un tā ir pieskaņota noteikumiem, kādi pastāvēja dzimtenē.

DARBS un BEZDARBS

DARBA IESPĒJAS SADBERIJĀ

Bezdarbs Kanadas lielākās pilsētās zināmā mērā skāris arī mūsu tautiešus. Esmu saņēmis daudzas vēstules ar lūgumu sniegt tuvāku informāciju par darba iespējām Sadberijas niķeļa raktuvēs un virszemes kausētavās.

Sakarā ar niķeļa un vara produkcijas kāpināšanu sabiedrība paredz zināmā laika periodā uzņemt ap 400 jaunu strādnieku.

Priekšroka ir personām ar zināmu pieredzi raktuvju un kausētavu darbā. Aplikantiem jābūt ne vecākiem par 40 g. ar labu veselību, svaru ne mazāku par 140 mārc. Ja svars ir proporcionāls augumam, tas var būt arī mazāks. Jābūt minimālām angļu valodas zināšanām. Bez tam jaunkandidešiem jāuzrāda ieceļošanas vīza, darba grāmatiņa, līguma saistības un rekomendācijas.

Visa procedūra var ieilgt pāris nedēļas, jo pieņemšana notiek tikai pirmdienās un otrdienās, pieteikšanās kārtībā no 5-20 cilvēku dienā.

Pašreizējā pamatalga iesācējiem apakšzemē $1.62 stundā, virszemē $1.52 st. Darba laiks 40 st. nedēļā. Dzīvokļu jautājums jaunieniekiem un bezbērnu ģimenēm grūtības neradīs, bet daudzbērnu ģimenēm meklēšana prasīs zināmu laiku. Praktiskākais un drošākais veids ir ģimenes galvam sameklēt darbu un dzīvokli un pēc tam lai sekotu ģimene.

Pieņemšanai darbā vislabākā ierasties personīgi, bet, ja nevēlas riskēt ar ceļa naudu, var rakstīt lūgumu angļu valodā, sniedzot visas vajadzīgās ziņas un nosūtot uz sekojošu adresi:

The International Nickel Co of Canada Ltd., Employment Office. Sudbery, Ont. **Ed. Segliņš**

DAUGAVAS VANAGI

KANADĀ

REFERĀTS

Daugavas Vanagu Dāmu komiteja bija sarīkojusi š. g. 27. janv. referātu par skaistumkopšanu Latvijā un Kanadā. Referēja pazīstamā kosmētiķe Elza Pērkone.

Referāts bija labi apmeklēts, un dāmas izteica vēlēšanos šāda veida referātus sarīkot biežāk.

DAUGAVAS VANADZE!

Nepaliec skatītāja, nāc ar ierosinājumiem un čaklām rokām uz saviem kārtējiem pārrunu vakariem un vakarēšanu katra mēneša pirmajā trešdienā, plkst. 19os, 123 Huron St.

Visas DV lūgtas paziņot savas adreses pa šādiem telefoniem: M. Smiltniece HA 4501, M. Gruzīte, RU 1-0870, Belte RI 4650.

DV MONTREĀLĀ

DV Montreālas nodaļa rīko, Galdnieku zālē 3560 St., Lavrence Blvd, sestdien, š. g. 8. martā plkst. 7,30 vakarā, plkv. O. Kalpaka Piemiņas aktu, kuŗā teikt runu aicināts Dr. A. Valdmanis. Koncerta daļā piedalīsies brīvmāksliniece L. Caunīte, un aktrise Irma Graudiņa — Klinklāva. Pēc koncerta saviesīga dzīve ar deju. Spēlēs Montreālās latviešu deju kapella. Bagātīga bufete. Ieejas maksa $0.95 plūs 5c Nama fondam par labu. Skolniekiem un studentiem puscena, kara invalidiem ieeja brīva. Beigas plkst. 2 rītā. **O. K.**

ATCERES VAKARS

Sestdien, 26. janvārī DV Montreālas nod. bija sarīkojusi de iure un Draudzīgā aicinājuma atceres vakaru. Plašu un saistošu referātu nolasīja bij. tauskolu inspektors E. Mazutis, pakavēdamies pie Latvijas tiesiskās atzīšanas vēstures, un jo plaši atzīmēdams un uzsvērdams lielā latviešu valstsvīra Kārļa Ulmaņa nopelnus Latvijas tapšanas laikā un vēlākā gaitā, dodot tautai tik cēlu un diženu mudi — Draudzīgo aicinājumu.

Koncerta daļā operdziedone N. Valdovska ar dziesmām klausītājos radīja jauku noskaņojumu. Vijolnieks G. Lapensons ar savu leciņu uzbūra melancholisku ainavu, kas paliks ilgi atmiņā. A. Kivlenieks nodeklamēja šīs dienas nozīmei piemērotu balādi. Jaukais sarīkojums paliks tautiešiem labā atmiņā, tikai ļoti žēl, ka pustukšā zāle liecināja, ka tautieši ir jau sākuši aizmirst savu balto prezidentu un viņa Draudzīgo aicinājumu.

DARBĪBAS GADA ATCERE

DV Londonas (Ont.) nodaļa atskatījās pagājušo sestdien uz savu pirmo darbības gadu, rīkojot šim notikumam par godu mazu atceres aktu ar koncertu un saviesīgu dzīvi.

Svinības atklāja nodaļas pr-ks A. Liepiņš, īsā uzrunā pakavēdamies pie veiktā. Sveicienus nodaļai un tās darbīgajam priekšniekam nesa DV CV loceklis K. Purmals, DV Pārstāvības ASV sekretārs H. Vītols, DV Toronto nodaļas priekšnieks Groskopfs un Londonas Latviešu Kopas priekšsēdis prof. A. Dreimanis.

Pēc kopīgi nodziedātās Latvijas himnas, kuplais viesu skaits noklausījās dziedones L. Lukstes skanīgajā, tīkamajā sopranā, R. Šēferes smalkjūtīgā pavadījumā un A. Liepiņas patriotisko dzeju skandinājumā. Sarīkojums nobeidzās ar raitu, draudzīgu sadzīvi un dejām.

Nodaļa savā pirmajā pastāvēšanas gadā attīstījusi aktīvu darbību un teicamu sadarbību ar citām organizācijām Londonā.

Sadarbībā ar Londonas Latviešu Kopu un lietuviešu un igauņu organizācijām rīkots 14. jūnija sēru akts un baltiešu izbraukums ārpus Londonas;; kopā ar LLK un Latviešu draudzi rīkota ģenerālkonsula Braisona viesošanās Londonā un Ziemsvētku eglīte Londonas latviešiem, sadarbībā ar LLK bez tam rīkots Kalpaka atceres akts, 11. un 18. Novembŗa svinības, baleta uzvedums, vairāki referātu un pārrunu vakari.

DV Londonas nodaļa rīkojusi divi teātŗa izrādes un labdarīgu bazāru, kamēr LLK savukārt rīkojusi karnevālu un dažus priekšlasījumus.

Ģenerālkonsula R. Braisona viesošanās laikā Londonā, 18. Novembŗa un eglītes vakara azaida sagatavošanā daudz pūļu pielika LK Dāmu komiteja un Daugavas Vanadzes.

„Baigā Gada" papildu iespiešanai un grūtdieņu atbalstam, DV, sadarbībā ar LL Kopu, vāca līdzekļus ar kopēju ziedotāju sarakstu.

Starp DV nodaļu un LLK izveidojusies cieša un draudzīga sadarbība, kas pelna ievērību un varētu kalpot par paraugu daudz lielākiem latviešu centriem gan Kanadā, gan citās zemēs. **E.**

(Nobeigums 8. lpp.)

PIE DAUGAVAS VANAGIEM ČIKAGĀ

Daugavas Vanagu organizācijas pamati likti pirms pieciem gadiem Flandrijas purvājā, vienā no tumšākajiem un traģiskākajiem brīžiem mūsu tautas likteņos. Šajos piecos gados DV izveidojušies par plašāko un stiprāko mūsu trimdas organizāciju, apvienojot ap 12.000 biedru un pārklājot ar nodaļu tīklu visu zemes lodi. No Vācijas nometnēm Daugavas Vanagi salidojuši Anglijā, Vācijā, Zviedrijā, Beļģijā, Dānijā, Austrijā, Holandē, Italijā, Austrālijā, Argentīnā, Kanadā, ASV u. c. Vācijā palikuši vairs gandrīz vienīgi DV aizlauztiem spārniem. DV mērķi ir sociālas un politiskas dabas. Sociālā laukā: karā cietušo latviešu grūtdieņu atbalstīšana un politiskā laukā — cīņa par Latvijas neatkarības atgūšanu.

Pagājis tieši viens gads kopš tā laika, kad Daugavas Vanagu Apvienība nodibinājās Čikagā. Aizgājušais gads bija augšanas un iekšējās veidošanās gads. No 11 biedriem dibinātājiem Apvienība gada laikā izaugusi par organizāciju ar 100 aktīviem biedriem, kas šodien Čikagas sabiedriskā dzīvē ir visai nozīmīgs faktors.

Ieejot DV organizācijas telpās, apņem silts sirsnības un draudzības gars. Daugavas Vanagu Apvienības priekšnieks Ed. Ozoliņš un sekretārs K. Sirmais labprāt informē kā par paveikto, tā par nākotnes nodomiem. Viņa vārdiem runājot, Daugavas Vanagi nu ir „ieņēmuši izejas pozicijas" un nākošais gads būs īsts darba gads. Daugavas Vanagu vīri, kas pārstaigājuši visus kauju laukus, kas neskaitāmas reizes lūkojušies nāvei acīs, kas redzējuši badu un briesmas, — tagad miera apstākļos nebaidās uzņemties uz saviem pleciem daļu no sabiedrisko pienākumu nastas. DV aprūpes ziņā ir lielākā organizācija, bet tā arī kuitūrāli—sabiedriskā dzīvē grib būt tikpat nozīmīgs faktors. DV lojāli sadarbojas ar visām pārējām nacionālām organizācijām, bet tikai kā līdzīgs ar līdzīgu. Ap DV Apvienību pulcējas vecie strēlnieki, kalpakieši, atbrīvošanās cīņu dalībnieki un izteikuši vēlēšanos iestāties pat veclatvieši, kas Amerikā nodzīvojuši 40—50 gadu. DV organizācija nav slēgta. Tajā var iestāties ikviens latvietis, ikviena latviete, kas atzīst Latvijas dēlu cīņas un upurus un ir gatavi arī paši ziedot savus spēkus Latvijas atbrīvošanai un atplaukšanai. Amerika ir tā zeme, kur koncentrējas visi pozitīvie spēki pasaules atbrīvošanai no verdzības, bailēm, varmācības; šeit ir tā vieta, kur tiek kaldināti ieroči un arkli cilvēces labākai gaišākai nākotnei. Šai darbā arī latviešiem jāpieliek sava roka.

DV Čikagā pārņēmuši visu latviešu patriotisko atceres dienu sarīkošanu, kā Lāčplēša dienu, veco strēlnieku, Kalpaka u. c. Kalpaka piemiņas sarīkojumā 8. martā paredzēta karoga pasniegšana DV Apvienībai; to dāvā vecie strēlnieki ar Staņislavu Miglānu priekšgalā; viņš ziedo līdzekļu lielāko daļu. Šie sarīkojumi nenes nekādu peļņu. Lai rastu ienākumus grūtdieņu atbalstam, DV paredzējuši veselu sēriju citu sarīkojumu. Kā pirmais šai rindā ietelp 9. februāŗa karnevāls ar saukli „Pie Vilibalda Drosmiņa," kas ir pirmais latviešu karnevāls Čikagā un tā atlikums ir paredzēts invalidu nama iegādei Vācijā. DV sarīkojumos pastāvīgi piedalās ievērojami mākslinieki, kas lielāko tiesu uzstājas bez atlīdzības, parādot simpatijas DV saimei un atbalstot viņu cēlos mērķus.

DV sanāksmēm un nodarbībām telpas ar O. Krolla gādību pieejamas bez atlīdzības Hull House 800 So. Halsted ielā. Nākotnē tur paredzēts rīkot latviskas vakarēšanas. DV jau paguvuši noorganizēt arī savu orķestri. DV darbības atbalstīšanai saimnieciskā laukā izveidojusies Dāmu komiteja: komitejas priekšniece Anete Indāne, palīdze Lūcija Ozoliņa, pirmā sekretāre L. Rozentāle, 2. sekretāre Erdmane un kasiere Marija Sidraba.

Apvienībā jauni biedri aicināti pieteikties šādās vetās: pie Apvienības priekšnieka Ed. Ozoliņa, 313 So 9th Ave, Maywood, Ill., tel. — MA 494; pie biedrziņa H. Skombas, 3926 W. Grenshaw St., telefons — VA 6-7125; pie kasiera V. Pelša, 1660 N. Orchard St., tel. MI 2-6119.

Alberts Raidonis

LATVIJA

Eiropas ietekme līdz šim sniegusies pāri šī kontinenta ģeogrāfiskajām robežām. Tādēļ nav brīnums, ka Eiropas liktenī ieinteresēta arī pārējā kultūrālā pasaule. Vērodamas karos novārdzinātās un sadalītās Eiropas grūtumus, tai steidzas palīgā Amerikas Savienotās Valstis un citas Āreiropas zemes. Ziemeļatlantika pakts ir šādas sadarbības un tradicionālas draudzības pārliecinājums. Bet šo Āreiropas valstu palīdzība, vai tā izpaustos Atlantika pakta vai Maršala plāna veidā, ir kondicionāla. Tas nozīmē, ka tās mērķis galvenokārt ir ļaut Eiropai atkopties. Tālākais veicams pašiem eiropiešiem.

Tikai sava posta vissmagākajā stundā paši eiropieši atskārtuši, ka patiešām nav cita ceļa kā panākt sev nodrošinājumu ilgākam laikam, kā tikai ar Eiropas apvienošanos. Eiropas tautu likteņkopība mudina rast praktisko ceļu šī grandiozā plāna īstenošanai. Lai gan, no šīs dienas perspektīvas skatoties, liekas, ka tā ir acumirkļa diktēta nepieciešamība, tad sīkāka analize jau rāda, ka Eiropas ūnijas izveidošana iekļauj sevī daudzu citu svarīgu jautājumu atrisinājumu. Tā var ne vien glābt mūs no boļševisma draudiem un līdzīgu sveša spēku uzmācības šim kontinentam, bet tā novērš arī iekšējus draudus pašā Eiropā, kas sevišķi saķāms par izlīdzinājumu divu pēdējo gadu desmitu sāncenšu — Vācijas un Francijas starpā.

Eiropas politiskā apvienošana, ja tā notiktu federācijas veidā, prasa atsevišķu valstu suverenitātes ierobežošanu. Pret to izskanējuši visvairāk iebildumu, taču sveša un uzspiesta šī doma nav. Vācijas (Bonnas) satversmē sava 24. pantā paredz šādu labprātīgu suverenitātes ierobežošanu. Līdzīgu ceļu gājušas vairākas modernas satversmes (Francijas satversmes 11. un Itālijas satversmes 12. pants).

Eiropas ūnijai jau radies kodols dažu Eiropas valstu reālā sadarbībā. Bet kā katrai jaunai idejai, arī šai nepieciešams savs brieduma laiks. Eiropa tomēr jau šodien meklē sev jaunu politisku struktūru.

LONDONAS AVĪZE

Neskaidrie minējumi, kas bija vērojami vācu laikrakstos, ka ASV var ierosināt Vācijas armiju tieši ietilpināt Atlantijas aizsardzības sistēmā, ja Eiropas armijas tapšanas process kavētos, tagad kļuvusi īstenība. Tagad ģenerālis Eizenhauers nācis klajā ar nepārprotamu brīdinājumu Eiropas armijas veidotājiem, ka viņa pacietība sasniegusi robežu. Ja 16. februāra apspriedēs Lisabonā, Eiropas armijas plāns vēl aizkersies, tad E. nolēmis pagriezt Eiropai muguru un doties uz Sav. Valstīm, lai gatavotos vēlēšanu cīņai. Gadījumā, ja tomēr Eiropas armijas sarunas sekmētos un jau šogad varētu ķerties pie vācu vienību formēšanas un apmācīšanas, tad neesot izslēgts, ka E. paliek Eiropā. Īstenībā pēdējais solījums jāuzlūko vairāk kā psiholoģisks līdzeklis Eiropas politiķu ietekmēšanai. Maz ticams, ka Eizenhauera neveiksme pie Eiropas armijas kļūtu viņam par izšķīrēju faktoru pievērsties aktīvai politikai. Katrā ziņā brīdinājums ir izskanējis un jāgaida, kādas būs sekmes.

Vācijas aizsardzības lietu kārtotājs un, nākošais aizsardzības min. Blanks, kas piedalās lietpratēju sarunās Parīzē par Eiropas armiju, pēdējās dienās nācis klajā ar vairākām intervijām. Vispirms viņš ievadījis propagandas gājienu par karaklausības ievešanu Vācijā. Otr kārt viņš atkārtojis atklātībā Adenauera priekšlikumu Eiropas valstu ārlietu ministriem, lai atļauj Vācijai pašai ražot bruņojumu uzstādāmām 12 divizijām. Citiem vārdiem tas nozīmētu, ka Vācija ražotu nevien ieļgabalus un šāviņus, bet arī tankus un lidmašīnas. Cik var saprast, Blanka atklātā valoda jau agrāk ir akceptēta Amerikas Savienoto Valstu augstā komisāra Mekloja dienesta vietā.

J. GAIĻA IZSTĀDE ŅUJORKĀ

Gleznotāja Jāņa Gaiļa darbu izstāde atklāta 1. februārī Ņujorkā, Rockfeller Center, East River Savings Bank telpās. Izstāde atvērta no 9. līdz 3 pp. ikdienas, izņemot sestdienas un svētdienas. Izstādītas 22 gleznas. Izstāde būs atvērta līdz 1. martam. Ieeja brīva.

Edvīns Mednis

Blakus svešiem karogiem

Atmiņas par pulkvedi Briedi un viņa strēlniekiem

(Turpinājums)

Skaidrs, nu bija sagaidāms, ka priekšniecība lēks acīs viņam. Būtu kaut kas jādara, lai tas nenotiktu. Bet kas? Bataljona komandieris nemierīgi raustījās krēslā un pēc tam iegrima ilgās pārrunās ar sadrūmušo pirmās rotas komandieri praporščiku Grietēnu.

— Vai, kapteiņa kungs, nebūtu labāk, ja jūs aizbrauktu uz korpusa stābu? Un mēģinātu kaut ko darīt Ziemeļa labā? —

Pauls tikai atmeta ar roku. Un tas no viņa viedokļa bija saprotams. Ja latviešiem būtu šeit bijis kāds pulkvedis vai ģenerālis, tas gan būtu varējis aprunāties ar krievu pulkvežiem un ģenerāļiem. Bet mazā latviešu kapteiņa ierašanos Mētraines garnizonā priekšnieks būtu varējis uzskatīt pat par smagu disciplīnas pārkāpumu. Tādi bija toreizējie laiki un cilvēki.

PĒDĒJAIS CĒLIENS

Es smagi grozījos arī savā adjutanta krēslā. Telegrafēt Bangerskim, vai Briedim, bet tie bija frontē, un kad viņi varētu saņemt telegrammu? Un kā viņi būtu varējuši iejaukties sveša bataljona vai garnizona lietā? Viņiem bija labi pazīstami savas armijas stābā. Bet te bija pavisam cita armija un citi stābi.

Tomēr kaut kas bija jādara. Un, iesēdies adjutanta kamanās, drūmā, satrauktā noskaņā ierados garnizona priekšnieka kancelejā. Te man bija pāris pazīstamu adjutantu. Viens no tiem izlikās vairs mani nepazīstam. Bet otrs pateica: Esat atnācis nelāgā stundā. Nekādu privātu padomu dot nevaru. Nekāds mīkstinājums spriedumam nav domājams. Labi, ka vēl esat izgājuši tik viegli cauri...

— Kā, tik viegli? — nevarēju saprast.

Draudzīgais adjutants paraudzījās apkārt un pieliecās man tuvu klāt: Kur mēs nonāksim, ja latvju strēlnieki sāks uzbrukt krievu virsniekiem?

Es šo versiju stingri noraidīju, un adjutants samierinošāk pateica: Ģenerālis sākumā bija ugunīgs. Gribēja nodot tiesai bataljona un pirmās rotas komandieri. Bet viņam norādīja, ka var iznākt nepatikšanas ar frontes stābu un virsp. stābu. Un tā par cietēju izvēlējās to apakšvirsnieku. Bet viņš saņems ložu zalvi tā, ka tā netieši ķers jūs visus.

Biju dzirdējis jau par daudz un steidzos atvadīties. Te, tiešām, vairs nekas nebija darāms. Lai gan Ziemelis saltā karcerī vēl cerēja, ka varbūt kaut kas tiks darīts.

Tuvojās krievu stāba inscenējuma pēdējais cēliens. Bija jānoslepkavo latvietis, lai parādītu, ka ar šiem bataljoniem kaut kas nav kārtībā, ka tur zema disciplīna, ka latvieši ir bīstami kā līdzcīnītāji krieviem.

Bija izrakta bedre, un pie tās nostutēts stabs. Pie tā rīta ausmā pieveda Ziemeli.

Viņš bija pārsteigts par skatītāju daudzumu, jo iepretim soda vietai bija sarindota visa pirmā rota.

„Zēni, nenokariet galvas!" — Ziemelis tiem uzsauca: „Ne mums jākaunas, bet gan viņiem."

Tad viņam uzklupa virsū krievu kareivji, cenšoties viņu sasiet un uzbāzt galvā maisu. Bet Ziemelis papurināja plecus, un krievi atbira nost.

Tad garnizona pārstāvis pavēlēja latviešiem doties uz priekšu.

„Tie mūsu zēni, tiem nepretošos," pēdējo reizi dobji pasmaidīja Ziemelis.

Tad skarbi, nekārtīgi notrakšķēja zalve. Stiprais stāvs gausi un nevarīgi sašļuka savās saitēs.

Šīs ainas aculiecinieki ar smagi nodurtām acīm atstāja soda vietu, it kā viņi būtu vairāk vainīgi nekā tas palikušais.

Krievu stābs bija spilgti parādījis, kā tas nostājies pret nekrievu daļām. Ziemeļa lieta meta tālāk daudz ēnu.

Kad pienāca 1916. g. 25. janvāris, vidzemnieku bataljons drūmā klusumā no Mētraines devās uz Rīgas fronti. Pavadītājos bija latvju mātes un zeltenes, bet ne korpusa, ne garnizona stābu vīri. Skaitītas bija arī latviešu strēlnieku rezerves bataljona palikšanas dienas. Visa krievu politika bija šeit grozījusies un pārskaņojusies. Vairāk gan šeit un samērā mazāk citur.

Iespaids bija diezgan juceklīgs.

Kamēr no viena augsta stāba skanēja diplomātiskas slavas dziesmas jauno bataljonu drosmei, tikmēr kāds cits armijas stābs dziedāja citādu — kara lauku tiesas dziesmu. Tās visas ir nu apvienojušās stipri traģiskā pagātnes melodijā. Tā sākās: Ir smagi cīnīties blakus svešiem karogiem. Un tā beidzās: Mēs esam lepna, kareiviska tauta. Un vislabāk mēs cīnāmies zem — savējiem —

jā, — latvju Dieva un saules svētītiem karogiem!

MŪS NEVAR IEBAIDĪT

Svešas varas nekad nav iebaidījušas latviešus. Tas neizdevās arī Mētraines krieviem. Mēs pacēlām galvas vēl augstāk un audzinājām strēlniekus vēl patriotiskāk.

Bataljona 4 rotas apmācīja drošai, no krieviem neatkarīgai izlūku darbībai. Drošai un uzņēmīgai izlūku darbībai es apmācīju arī savas izlūku komandas strēlniekus (jo biju šķīries no adjutanta krēsla un kamanām). Mēs atmetām, kā novecojušos, krievu armijas lauku dienesta reglamentu un piegriezāmies Brieža un citu kaujas virsnieku gūtām jaunām taktiskām atziņām.

Tā bija savā ziņā sacelšanās, iekšēja militāra revolūcija. Ja kāds būtu mūs nodevis, tad nostāšanās kara lauku tiesas priekšā par šo ķecerību būtu neizbēgama.

Bet mēs zinājām, ka tas ir vienīgais ceļš, kas ejams, un ka latvieši vedami kaujā pēc drošiem latviskiem paņēmieniem un nevis pēc apputējušiem turku un japāņu karu noteikumiem.

(Nobeigums 8. lpp.)

Alise Dzirkale

ALFREDA BĪLMAŅA PIEMIŅAI

SAKARĀ AR VIŅA DZIMŠANAS DIENAS ATCERI

Kavējoties atmiņās, negribu runāt par Dr. A. Bīlmaņa lielajiem nopelniem mūsu neļaimīgās tautas brīvības atgūšanas cīņā, par ko jau tik daudz rakstīts, nedz arī par viņu kā mūsu ievērojamu valsts darbinieku un diplomātu. Gribu vienīgi pastāstīt vienu otru atmiņu no tālās dzimtenes zelta laikiem, kas viņu raksturo kā cilvēku un mākslas draugu.

B. mīlēja savu tautu kā reti kāds, sevišķi viņas seno pagātni. Viņš sarunās ar ārzemju žurnālistiem un diplomātiem ar sajūsmu un lielu pārliecību stāstīja par tiem laikiem, kad mūsu zemē valdīja dižie kunigaiši, varoņīgie ķēniņi, lepnie bajāri, par mūsu seno kultūru un veco valodu, kuras saknes Indijas sanskritu rakstos. Atceros, ar kādu prieku B. uzņēma jauno Indijas zinātnieku Mookerji Rīgā un bija viņam izpalīdzīgs pētījumu materiālu sagādei disertācijai par baltu tautu valodu līdzību ar sanskritu. Toreiz B. bija ļoti nodarbināts, gatavojot lekciju ciklu Zviedrijas universitātei, tomēr viņš ziedoja daudz laika, iepazīstinot Indijas zinātnieku ar mūsu zemi, saimniecību, kultūru, mākslu un šķieda savus personīgos līdzekļus grāmatu iegādei, jo šī zinātnieka disertācija būtu vērtīga mūsu valodas studijām. Kā Preses nodaļas vadītājs Ārlietu ministrijā B. izmantoja katru gadījumu, lai sveštautiešus arī personīgi iepazīstinātu ar mūsu tautu, mūsu sab. darbiniekiem un mākslinie-kiem. Mums, daudziem mākslinie-kiem, jāpateicas B. iniciātīvai par iespēju parādīt savus darbus ārzemēs, kā arī, par uzstāšanās iespēju lielākos reprezentācijas koncertos Rīgā un ārzemēs, kā: Preses, Penkluba, ārvalstu tuvināšanās biedr

Sieviete

Siantāra

PAVASARA VĪZIJA

Krēslainie ziemas vakari kā radīti sapņiem un vīzijām. Nebūtu brīnums, ja arī modes radītāji pie laipnas kamīna uguns jautu zīmulim paklejot pār žilbīgi balto papīru kā pa sniegotiem laukiem, pavasara vīzijas tvarstot.

Patiešām — tie to arī dara. Gan ne kā sapņotāji laiski atzvēlušies ērtā zvilnī pie trūcīgās pagaļu gaismas. Garas stundas tie nostāv pie lietpratīgi apgaismota zīmējamā dēļa, drudžaini strādājot, pārmainus zīmuli apmainot pret dārgiem zīdiem, mīkstiem audumiem, rakstainām mežģinēm, lai izveicīgiem pirkstiem grieztu, graizītu un tūdaļ pielaikotu pie dzīvas manekenes.

Lielā skubā un slepenībā paveiktais darbs atklātībā būs redzams tikai ar pirmo marta sauli. Pagaidām jāsamierinās ar dažiem skopiem, vispārīgiem norādījumiem galvenos virzienos, ar krāsu un līniju minējumiem, ko neatlaidīgie žurnālisti izvilinājuši no nerunīgajiem modes speciem. — Daži modes nami gan atļāvušies parādīt arī pa gatavam modelim, lai ieinteresētu naudīgus noņēmējus un plašākus drēbju uzņēmumus.

Kas vīriešiem tikai peļņa, katrai sievietei neviltota interese. Tai katrā ziņā gribēsies uzzināt pirmajai nākošās sezonas jaunumus, lai laikus sāktu darināt pa kādam pārsteigumam, vēl ko nebijušu. Vai nu naudas maciņš būtu biezs vai plāns, tā grib būt moderna viennēr.

Galvenais, ko pavasaris sola — vairāk sieviškības!

Kā tērpiem, tā kostīmiem un mēteļiem līnijas viscaur mīkstas. Daudz raļējumu. Materiālam liela vaļība krokās un ielaidumos. Pleci, protams, joprojām bez polstējuma ar izteikti noapaļotu, mēteļos pat nolaidenu griezumu. Kāds modelis rāda pat īpašu kvadrātu nošuvumu plecos, vēl tiešāk norādo to apaļumu.

Otrs nozīmīgs jaunums — patiesībā agrāku gadu gājumu svaigs atkārtojums — platā, kuplā mezglā sasietas šalles, lakati vai atsevišķi pievienojami žabo.

Jaunums pavasara sezonai arī rakstainie zīdi citkārt vienkrāsaino vietā. Musturos visvairāk dažādāda lieluma apļu un gredzenu grupējumu, daudz interesantu ģeometrisku figūru. Kāda amerikāņu firma pavasarim un visai vasarai aizņēmusies no Bali salas oriģinālie, kurp nosūtīta pat speciāla zīmētāja īpatnējo rakstu atdarināšanai. Interesanti solās būt arī materiālu virsmas nostrādājumi sīku rafējumu un izciļņu veidā.

Krāsas visvairāk izteiktas daudzējādās kombinācijās, tuvinoties pavasara gaisotnei ne tik daudz ar toņu skaļumu, bet rotaļīgu daudzveidību. — Pirmā vietā zilais, nedaudz gaišāks par Vidusjūras zilumu. Bez tam plaša skāla zilā nokrāsās. Pelēkais bālāks par tradicionālo Oksforda pelēkumu. Dominēs arī smilšu krāša, vēl bālākā atēnojumā kā citus gadus saime. Dzīvīgumu šai it kā bālasiņīgajā paletā ienesīs priecīgi dzīvais sarkanais, tāpat dažas rieta noblāzmas.

Liela vērība šopavasar būs veltīta tērpa apslēptajām daļām — iedrēbei, svārku stīpām, stīvinātām iemalām un papildus šuvēm — lai izteiksmīgāk izceltu līniju sieviškību.

Kleitas ar mazām bolēro jaciņām un adītām vilnas virsjakām šogad aizstās glītās, bet telpām neparocīgās mēteļkleitas, soloties pat konkurēt ar tradicionālo kostīmu. Pēdējais šopavasar tieksies tālāk no tradicijām, tā griezums būs sieviškīgs, viscaur sekojot auguma dabiskajām līnijām. Blakus slēgtajam vilnas kostīmam iecienītas būs arī zīda kostīmkleitas.

Īsumā apskatīsim atsevišķus modeļus: zīda tērps ar dziļu muguras izgriezumu vēlai pēcpusdienai, ko agrākām stundām var aizsegt ar bagātīgu augšdaļas rafējumu. Izgriezums līdz pat jostas vietai. Pseudopiedurknītes piegrieztas reizē ar augšdaļu. Tērpa apakšdaļai kupls materiāla krituma zvana griezumā. Materiāls: zīds, zelta pamatā zaļi gredzeni.

Cits modelis: taftа pēcpusdienas svārki ar vairāku nogludinātu kroku ielaidumiem sānos, tā panākot brīvu krituma un meitenīgu grāciju. Krāsas: melns ar zeltītu, violets ar zaļu līmeniskās līnijās. Klāt valkājama spilgti balta, melna vai dzeltena blūze ar platu mezglu.

Vakaram šāda kombinācija: bolēro jaciņa, īsa, kupla, stīvināta glaimīgi izceļot tērpa pieglaudumu ap vidukli. Uz leju tērps kāpņu griezumā: ik nākošā detaļa platāka par iepriekšējo. Krāsas: balts vai sudrabains.

Dienai: vilnas kostīms ielai pavisam brīvā modulējumā — augšdaļai cieši pieguloša maza slēgta jaciņa, blūze ar lielu žabo; svārki kupli sīkā plisējumā.

Mēteļis rādīts mierīgākas virsmas nekā rudens un ziemas sezonās. Līnijās meitenīgs, ar jostu vai griezumā apķļautu vidukli, brīvu zvanveida krituma apakšdaļai. Vakartērpam pieskaņoti caurspīdīgi virsmēteļi un apmetņi — bet tas jau iesniedzas pašas vasaras nosēlpumos, kuŗus izpaust būtu tā kā par agru.

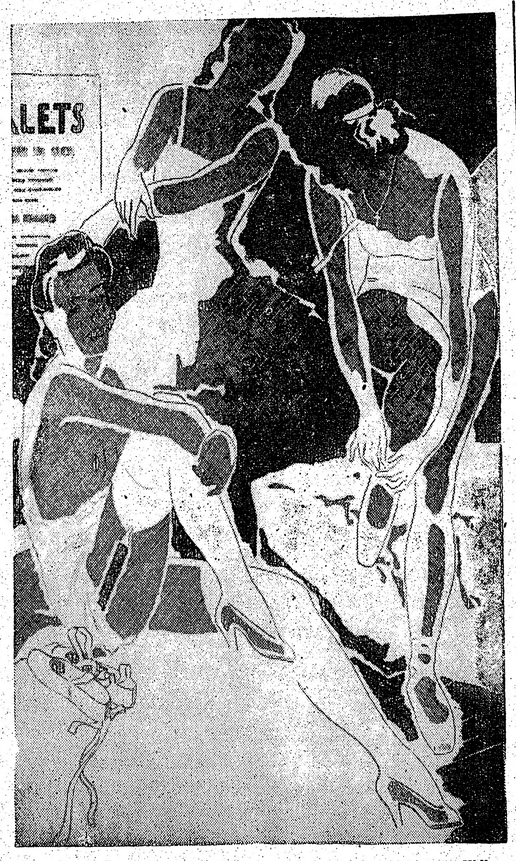

Dejotājas S. Vidbergs

VĒRTĪGA SIEVIETE

Vērtīga sieviete nekad neizvēlēsies mīļāko, nejautājusi sirdij un nekad neprecēs vīru, nejautājusi prātam. Ninona de Lanklo.

o

Gudra sieviete vienmēr nesīs un turēs kāpnes, pa kurām vīrietis kāpj debesu zilgmē un rieta purpurā. Žans Pols.

o

Sievietei ir neatdarināms talants savas jūtas izteikt bez vārdiem. Viņas izteiksmes līdzeklis ir dikcija, skati, izturēšanās un kustības.

Onorē de Balzaks

o

Gudrai sievai acis vienmēr jātur vaļā, bet viņai arī jāprot tās istā laikā aizmiegt: it viss viņai jāredz, bet tā nedrīkst atļauties visu redzēt.

o

Laulība nozīme: tiesības samazināt un pienākumus dubultot.

SKAISTA SIEVA

Nejauši satiekas divi draugi, kas ilgāku laiku nav redzējušies.

„Es dzirdēju, tu esot precējies?" jautā viens.

Otrs skumji pamāj ar galvu.

„Tava sieva esot ļoti skaista..."

„Iespējams."

„Ko nozīmē — iespējams?"

„Es labi vairs neatceros kā viņa izskatās."

„Vai tad jūs jau šķīrušies? Viņa aizcelojusi?"

„Ne viens, ne otrs. Viņa ziedojas skaistumam."

„Un...? Tu taču priecājies!" Otrs sāpīgi pasmaida.

„Tikko viņa izkāpj no gultas, — pie vaļēja loga izdara elpošanas vingrinājumus."

„Ļoti veselīgi!"

„Tad sākas kāju staipīšana un līdzīgi vingrinājumi. Un tad viņa iet vannā, droši vien... — kumelīšu tējas vai paniņu. Tad ierodas masētājs, kas viņu apstrādā ar elektriskiem aparātiem."

„Bet tas taču novājina."

„Pēc tam viņa vienu stundu atpūšas. Tad sāk ģērbties, un tam viņai tikai viena stunda laika, — ierodas friziere."

„Katru dienu?"

„Protams, mati taču jāsukā un jāsakārto katru dienu! Tad pie skropstām pielīmē mušu kājiņas, taisa manikūru un pedikūru."

„Un tad viņa brokasto?"

„Jā, pirms dodas pie šuvējas pielaikot jaunu kleitu. Lai ietu-rētu slaido līniju, pusdienā viņa ēd vienīgi dažus augļus, pastaigājoties klusā parkā."

„Vai tas nenogurdina?"

„Apstarošana un apsaulošana, kas drīzumā seko, atjauno spēkus. Acu vannas un dūņu peldes atspirdzina."

„Pie joda! — bet kad jūs tiekaties?"

„Rītos, pirms es aizeju, kad viņa taisa grimases — tas īpats sejas muskuļu vingrinājuma veids, lai izvairītos no dubultžoda."

„Bet vakarā, tad gan tu esi laimīgs ar savu skaisto sievu...!"

„Tad... tad, ja seja nav dūņu, vaska vai baltā siera iemaskojumā, tā izskatās kā sakņu dārzs, aplikta gurķu mizām, tomātu, mārrutku un zemeņu ripuļiem."

„Bet saki man, kam tas viss vajadzīgs?"

„Tikai manis dēļ, protams."

CIK DĪVAINI TAVI CEĻI, TERPSICHORA!

Latviešu prīma balerina kanadiešu baletā

„Tikai ceremoniju, galma pieklājības un bruņniecības gaisotnē balets var uzturēties savos lielākos augstumos" — šādiem pesimistiskiem vārdiem kāds autors 1909. gadā nobeidza apcerējumu par baletu.

Ceremonijas un galmi ir paputējuši, bet balets — aristokratiskākā starp mākslām — turpina savu tikpat gaisīgo, cik dzīvo gaitu, izvēršot savu šarmu arī Jaunā kontinenta ziemeļos, kur rampas gaismai piedzimis jauns — Kanadas Nacionālais Balets.

Ītona elegantajā auditorijā orķestris strinkšķina instrumentus, svētku publika ieņem vietas un paver dārgās spīgulīgā krīta papīra programmas burtnīcas, kur vienā no pirmajām lappusēm nevainojamā pas de deux redzami Irēne Apine un Juris Gotšalks. Zem attēla īsas biografiskas ziņas: „Dzimusi Rīgā, mācījušies baletu Latvijas Nacionālās Operas Baleta skolā Harija Plūča vadībā..."

Cik dīvaini tavi ceļi, Terpsichora! No italiešu hercogu galmiem, no Katrinas Mediči ierosmē uzvestā pirmā īstenā baleta „Ballet Comique de la Reyne" 1581. gadā Parīzē, līdz šai Ītona skatuvei, Ontario ezera krastā! No Parīzes un Versaļas, kur pats Luijs XIV baletā tēlojis Apolonu, līdz Sv. Pēterburgai, kur bijusī Kurzemes hercogiene cariene Anna 1735. gadā ar franču baletmeistariem un tradicijām liek pamatus krievu klasiskajam baletam, un no turienes tālāk līdz Rīgai, līdz Latvijas Nacionālās operas baletam un Baletskolai, kur māca Harijs Plūcis un mācās Irēne un Juris, kas vienudien ierodas Kanadā...

Kanadas Nacionālā Baleta programmā šoreiz 2. cēliens no Žizelles, viens divertisments un Riekstkoža 2. cēliens. Žizele ir Loisa Smita, hercogs Albrechts — Devids Adams, bet Saldumu karaliene Irēne Apine un Riekstkodis—princis — Juris Gotšalks.

Visatraisītākos un ilgstošākos aplausus šķin Irēne un viņas partners. Viņa nenoliedzami ir visa šī jau augsti vērtējamā ansambļa zvaigzne, prīma ballerina. Un patīkami konstatēt, ka starp vairāk desmitu pirmiem dejotājiem un dejotājām, starp „grands et petits sujets", starp šiem kanadiešu, angļu-vācu amerikāņu, skotu-angļu, somu, austriešu, kroatu, krievu, franču kanadiešu, japāņu, īru un dāņu-kanadiešu pēctečiem un pēctecēm, kas veido Kanadas Nacionālā Baleta dejotāju personālu, latviešu divotne izdejojusies pirmajā vietā.

Jurim Gotšalkam gan ir spēcīgs sāncensis pirmo dejotāju rindās, Vinipegā dzimušā Devida Adamsa personā, kas mācījies Sadlera Velsa Baleta Skolā un ir arī Kanadas Nacionālā Baleta baletmeistars, bet Irēnei Apinei, šķiet, īstenas konkurentes jaunajā baleta ansamblī nav, jo progresē ne vien kanadieši, bet arī Apine, kas joprojām cītīgi un aizrautīgi strādā un attīstās.

Viņas choreografiskais sniegums, elevācija, temperaments un precīzitāte ikvienā kustībā, kas vērsta pret nesaudzīgā gravitācijas likuma pārvarēšanu, pelna vislielāko atzinību. Viņas partners, allaž uzmanīgs, ir viņas cienīgs un abu saskaņa materiālizēto skaņu pasaulē allaž iepriecina skatu un ritma sajūtu.

Mēs tādēļ pieņemam kā likumīgus mesluš „The Globe and Mail" baleta kritiķa latviešu divotnei veltītos vārdus: „Viņi šo darbu (Čaikovska Riekstkodi) veic ar īsti pienācīgu spožumu un paceļ ne vien baletu, bet visu vakaru līdz augstākam nobeiguma punktam."

Mēs varam tikai priecāties, ka mūsu dejotāju divotne palikusi uzticīga baletam, darbam un labajai skolai. Jaunatnīgā sajūsma, ar kādu abi savu uzdevumu veic, sniedz un sniegs tūkstošiem skatītāju neaizmirstamu māksliniecisku baudu.

Dieva palīgu abiem — šai skaistajā mākslas ceļā, kur mūzikas materija pārvēršas dejas materijā.

H. V.

CEPTA PĪLE AR CEPTIEM APELSĪNIEM

Notīrītu, nomazgātu pīli ierīvē no iekšpuses ar sāli un liek cepamā pannā ar krūti uz augšu un cep lēnā krāsnī 250-350 gr. F., reķinot 20-25 minūtes uz mārciņu. Ja pīle ir trekna, pārlej ar karstu ūdeni.

Kanadiešu namamātes palaikam pīles pilda ar apelsīnu pildījumu vai arī dod klāt ceptus apelsīnus.

Apelsīnus ņem vidēja lieluma un pārgriež uz pusi, kā uzņēmumā redzams. Ar asu nazi atdala apelsīnu daļas, tad uzliek šādu maisījumu: 1 tējkaroti brūnā cukura, 1/2 tējk. sviesta, 1/4 tējk. muskātrieksta un kanēli (domāts vienai apelsīna pusei). Liek uz

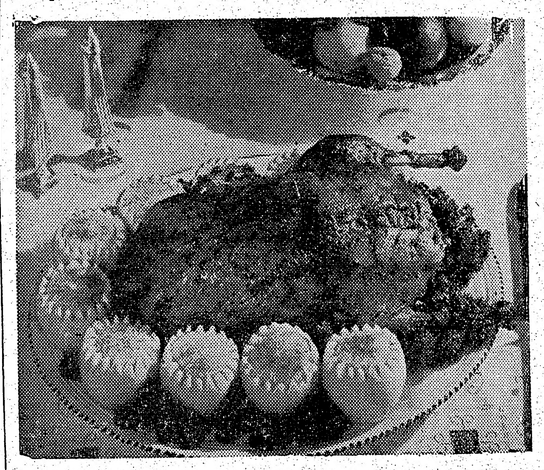

lēzenas plāts un cep krāsnī pie 250 gr. F. 45 minūtes, kamēr pildījums izkusis.

Šādus pildītus apelsīnus Kanadā mēdz pasniegt ne tikai pie pīlēm, bet arī pie cūkas cepeša, vai žāvēta cepta šķiņķa. Pēdējo cepot, vēl pārlaista ar sinepju, brūnā cukura un apelsīnu sulas maisījumu.

Latvijā meža pīles atzina par retāku gardumu un to gatavošana atšķirās no mājas pīlu gatavošanas.

Notīrītu meža pīli apkaisa ar sāli un sviestā apcep brūnu, pievienojot vienu lauru lapu, pāris citrona šķēles un karoti skāba krējuma, pamazām pievienojot vārošu ūdeni. Pīli cepot, bieži aplaista. Kad pīle gatava, pievieno skābu krējumu un glāzi vīna.

Šveicē un Vācijā seviški mednieku aprindās meža pīles tiek gatavotas ar apelsīnu mērci, ko pagatavo šādi: Pīli izcep kā parasts, tikai ar ūdens piedevu. Kad pīle gatava, mērcei pievieno sabrūninātus miltus un savāra, tad pievieno apelsīna mizu slokšnēs sagrieztu, 2 apelsīnu sulu un 1 citrona sulu, vēl reiz uzvāra.

Dod klāt brūni ceptus kartupelus, puķu kāpostus, kastanus un kā salātus — stiķenu ievārījumu.

m.

SPORTS

TORONTO SPORTA KLUBA PAZIŅOJUMS

Sākot ar 4. febr., TLSp kluba treniņi zemāk minētos sporta veidos notiks Sv. Andreja baznīcas telpās šādi:

Paukošanā ar floreti pirmdienās un trešdienās no pl. 19,15 - 21, bet ar zobenu pirmdienās no pl. 18,30 - 20,00 un piektdienās no pl. 18,30 - 20,00. 4. febr. treniņu laikā vēl var pieteikties jauni dalībnieki iesācēju kursam kā vīrieši, tā sievietes.

Galda tenisā pieaugušiem pirmdienās no pl. 20 - 22,30, otrdienās no pl. 18,30 20,00 un trešdienās no pl. 19,30 - 22,30; jaunatnei otrdienās no pl. 20,00 un trešdienās no pl. 18,30 - 19.30.

Vieglatlētikā pirmdienās un trešdienās no pl. 1930 - 20,30.

Jaunatnes fiziskās audzināšanas nodarbības ar sporta spēlēm u. t. t. otrdienās no pl. 19,00 - 21,00.

ŠACHISTIEM

Toronto Latviešu Sporta Klubs 10. febr. Sv. Andreja baznīcas telpās rīko ātrspēles turnīru un šachistu apspriedi pēc tam. Sākums pl. 18,00.

ATSTĀTAS MANTAS

Toronto Latviešu Sporta Kluba 26. janv. deju vakarā samainīts kungu mētelis un dāmu gumijas botes. Sarīkojuma vietā atstāta platmale kaklauts, lietussargs un vilnas džemperis.

Zvanīt JU 1046.

TORONTO JAUNIE MEISTARI PAUKOŠANĀ

Tanī pašā laikā, kad volejbolā un basketbolā draudzības spēlēs sacentās Hamiltonas DV un Toronto Sporta Kluba sportisti, gandrīz slēgtā telpā, bet ļoti spriegi risinājās Toronto latviešu paukošanas meistarsacīkstes, kurās piedalījās gandrīz visi šī bruņnieciskā sporta pārstāvji.

Visvairāk dalībnieku bija zobenscīņās, kur meistartitulu iemantoja cīņās rūdītais Vēveris ar 5 uzvarām, rādot skaistu cīņas stilu. Otro vietu ar 4 uzvarām izcīnīja H. Zichmanis, 3) Ikkers ar 3 uzvarām, 4) Muskats.

Paukošanā ar spagu sīva cīņa notika starp Melli un Lakstigalu, kas priekšsacīkstēs guva vienādu uzvaru skaitu. Pārcīņā ar 1 p. starpību uzvarēja Mellis. Trešā vietā ierindojās Muskats.

Laika trūkuma dēļ nenotika sacencības paukošanā ar floreti.

o

Kanadas latviešu meistarsacīkstes paukošanā ar visiem ierocīem notiks 23. febr. Toronto. Tuvākā informācija sekos.

o

Toronto no Anglijas ieradusies vieglatlēte, volejboliste un galda tenisiste Jevgenija Kāpostiņa. Viņa pirms gadiem bija trimdas ātrākā sprintere, bet pēdējā laikā vairāk pievērsusies volejbolam un galda tenisam. Pēdējā vēl nesen viņa kluva Anglijas latviešu meistare. Ar viņu Toronto Latviešu Sporta Klubs gūst ievērojamu papildinājumu.

HAMILTONAS DV — TORONTO SPORTA KLUBS

Sports ar katru dienu iemanto sabiedrības lielāku atsaucību, kas spilgti pierādījās Hamiltonas DV un Toronto Latviešu Sporta Kluba 26. janv. draudzības sacensībās Toronto, kur rīkotājiem pirmo reizi radās problēma par skatītāju novietošanu.

Vīriešu volejbolā spēcīgākai un vienmēr progresējošai Hamiltonas DV izlasei savā pirmā spēlē pretī stājās Toronto Sporta Kluba jaunsakomplektētā izlase, kas nākotnē var izvērsties par ļoti spēcīgu vienību blakus otrai Toronto latviešu komandai, kas pārstāv Centr. YMCA's krāsas.

Pēc ļoti sīvas un vienlīdzīgas spēles 1. setā, kur hamiltonieši panāca 15:13. 2. setā, labāk saliedētā Hamiltonas izlase guva 15:7 pārsvaru un līdz ar to uzvaru.

Vienību dalībnieki: Hamiltona — Treimanis, M. Žulps, L. Žulps, Plinte, Zavickis, Ansons, Avens, Krauklis; Toronto — P. Bernāts, Drengers, Ernsons, Masītis, Štrāls, Rozentāls.

Sieviešu volejbolā, kur speciāla Hamiltona— Toronto 2. listi rēķinājās ar Hamiltonas uzvaru, pārsteidzoši labi cīnījās Toronto izlase, gūstot 15:13 un 15:3 uzvaru. Toronto sastāvā pirmo reizi redzējām bij. Daugaviešu volejbolisti Zālmani, kas izcēlās ar savu noteiktu spēles veidu, labi iederoties pārējo vidū.

Toronto vienības dalībnieces: Admine, Kirša, Ploriņa, Lazda, Pālena, Zālmane; Hamiltona: Šūlmane, Kraukle, Klenerte, Ļaura, Jurševska, Lēvalde un Bekere.

Vīriešu basketbola sacensībā Toronto vienībā pirmajā spēlē Kanadā redzējām Maksi Kazaku, vienu no visu laiku mūsu ievērojamākiem, kas kopā ar cīņās pret bolševikiem krituso Visvaldu Melderu, kā tā laika labākie basketbolisti 1938. g. tika komandēti uz ASV iepazīties ar amerikāņu basketbola spēles veida īpatnībām. Maksis Kazaks tagad ir Kanadas basketbola nozares vadītājs un vēl joprojām aktīvs spēlētājs. Viņa vadītā vienība, kurā pirmo reizi darbojās līdz arī Bergvalds., veiksmīgi cīnījās pret B. Bultes trenēto un vadīto Hamiltonas vienību, kurā pēc ilgāka laika pārtraukuma darbojās līdz arī Alfr. Miezītis.

Toronto atrodoties visu laiku vadībā, uzvarēja ar 38:26.

Uzvarētājas vienībā bija un punktus guva šādi: Kazaks 4. Bergvalds 10, Pērkons 8, Ploriņš 12, Pukītis 4, Masītis, Šilders, Rozentāls 0.

Hamiltona: Ansons 4, Kuncāns 8, Miezītis 6, Treimanis 2, Bensons 6, Circenis, Martinaitis, Žulps un Auzers 0.

o

Hamiltonas DV Sporta Kopa KLSA valdes uzdevumā šogad rīkos latviešu basketbola meistarības turnīru. Tuvāka informācija sekos.

MANA SIRDS DEGS VIENMĒR LATVIJAI

Apgarota, apņēmīga un drošā kā daudzkārt starptautiskās pel-

Tatjana Plūme — Walkere
Foto J. Kreilis

dēšanas sacīkstēs, rekordiste Tatjāna Plūme 24. janv. Toronto Sv. Jāņa baznīcā stājās savas dzīves lielajam startam roku rokā ar amerikāņu Lawrenca universitātes inženieru fakultātes mācības spēku 27 g. v. Robertu Walkeru.

Laulības ceremonijā bez vecākiem un piederīgajiem piedalījās ap 150 rekordistes draugu, pazīņu un ievērojamu sabiedrisku darbinieku, ieskaitot ģenerālkonsulu R. N. Braisonu ar kundzi, Kanadas sporta vadošie darbinieki un sportisti ar peldēšanas rekordistiem Ozolcelmu, Roni un Dābolu. Pēc laulību ceremonijas, ko skaisti un izjusti vadīja māc. A. Lūsis latviešu un angļu valodā, jaunais pāris un viesi pulcējās baznīcas sānāksmju telpā, kur Latvijas Nacionālās Operas solists Jānis Niedra un tenors Ž. Zentiņš, pianistes M. Tūteres pavadījumā, jaunajam pārim un viesiem veltīja skaistas šim brīdim piemērotas dziesmas.

Mūsu izcilā sportiste un rekordiste tagad ir Walkera kundze, tomēr savā sirdī viņa ir un vienmēr paliks latviete un mūžam mīlēs savu dzimteni, kam viņa dāvājusi vēl ilgi nepārspējamus rekordus peldēšanā. Tatjana mūsu vārdu popularizējusi ne vien starptautiskās sacīkstēs, bet arī garīgā plāksnē ar saviem izciliem panākumiem Austrijas un Amerikas universitātēs, tādā kārtā dodot labu priekšzīmi ikvienam garīgo un fizisko spēju saskaņošanai. Viņa ir arī tā mūsu sportiste, kas sportu spējusi savienot ar sieviškīgu maigumu un grāciju, kādēļ tā nebija nejaušība, ka viņu trimdas sporta žurnālisti savā laikā atzina arī par skaistāko sportisti.

Viņas simpatiskais laulātais draugs, ar ko viņa iepazinās savā universitātē Kansasā, ir ļoti labi informēts par mūsu tautas traģēdiju un solās iepazīstināt amerikāņus ar mums nodarīto netaisnību un postu, pats apsolot visiem spēkiem atbalstīt mūsu cīņu par brīvības ideju.

Tatjāna Walkere arī turpmāk vēlas palikt uzticīga savam iemīlotam peldēšanas sportam.

Atvadoties, viņas pēdējie vārdi bija: „Mana sirds degs vienmēr Latvijai un latviešu sportam".

SEPTĪTĀ VIEGLATLĒTIKAS SEZONA TRIMDĀ

Jau pagājuši septiņi gadi, kopš mūsu sportisti vairs nevar pulcēties dzimtenes sporta laukumos.

Par Latvijā palikušo gaitām un sasniegumiem esam saņēmuši tikai neregulāras un ļoti trūcīgas ziņas.

Turpretī gandrīz pilnīgi esam apzinājuši mūsu trimdas sportistu veiksmes, un Latvijā Amerikā iepriekšējos numuros jau lasījām aizvadītās sezonas 10 labāko vieglatlētu vārdus.

Mūsu vieglatlēti pag. sezonā sasnieguši dažus labus rezultātus, bet visumā to līmenis, salīdzinot ar pirmajiem trimdas gadiem, ir krities. Tālākas izceļošanas dēļ no Vācijas, pagaidām apklusuši daudzi krietni sportisti, jo jaunie dzīves apstākļi svešās zemēs bijuši par iemeslu sporta nodarbību pārtraukšanai. Jācer, ka, iedzīvojoties jaunajos apstākļos, aktīvo vieglatlētu skaits atkal kļūs kuplāks.

Mūsu vieglatlētikas „cietoksnis" pag. sezonā bija Anglijā, no kurienes gan pēdējā laikā daudzi devušies uz Kanadu, kur nākotnē būs daudz vairāk aktīvitātes nekā līdz šim. Vācijā palikuši vairs tikai nedaudzi. Pirmo trimdas gadu rosību vairs neuzrāda arī Zviedrijā dzīvojošie vieglatlēti, bet aktīvāki arvien kļūst latvieši tālajā Austrālijā un Jaunzēlandē un pa atsevišķiem sasniegumiem nāk arī no ASV. Maz mūsu vieglatlētiem bijis starta iespēju amerikāņu, kanadiešu un austrāliešu sacīkstēs, bet savu biedrību, izņemot Toronto Sporta Klubu, latviešiem vēl šais zemēs nav un līdz ar to nav iespējas rīkot internas sacīkstes, piesaistot jaunatni un rodot rezerves nākotnei.

Pagājušā sezonā sasniegti divi jauni Latvijas rekordi un trīs trimdas labākie rezultāti. Pats labākais sasniegums ir Helmūta Mastiņa 1,0 m veikums augstlēkšanā, ko viņš reālizēja Vācijā, pārspējot 20 gadus veco J. Dimzas Latvijas rekordu. Mastiņš vēl gados jauns un pag. sezonā bija stabilā sniegumā, tādēļ no viņa var gaidīt tālāku progresu.

Otru Latvijas rekordu reālizēja Modris Pētersons ASV, veicot 220 jardu barjērskrējienu 25,5 sek. Skrienot 1 metru garāku distanci par 200 metriem, viņš pārspēja šinī disciplīnā jau ilgus gadus pastāvošo Girgensona Latvijas rekordu. Arī Pētersonam vēl tikai 22 gadi, tādēļ cerēsim, ka viņš savas spējas vēl kāpinās.

Jaunu trimdas rekordu olimpiskā stafetē vienībām veica Anglijas sporta kopa „Tālava" (Mundeciems, Kalnājs, Nikāzis, Brencītis) ar laiku 3:54,8. Līdzšinējais labākais sasniegums pie-

derēja Vircburgas YMCA'i. Pats savu trimdas rekordu veserī laboja Vainovskis (Anglijā) — 48,26 m. Viņš pazīstams arī kā svaru cēlājs, savā sniegumā gan viņš bijis visai nestabils. O. Feldmanis (Anglijā) laboja J. Mežaraupa trimdas rekordu pieccīņā ar 2332 p. (pēc vecajām somu tabelēm 2665). Neveiksme diska mešanā kavēja Feldmani sasniegt lielāku punktu skaitu. Savu vārdu pieccīņā varētu teikt arī mūsu trimdas vispusīgākais vieglatlēts — Jānis Plīsis, kas pag. sezonā nestartēja.

Kopš nestartē Alberts Priednieks, mums vairs nav neviena teicama sprintera un tieši ātruma trūkst mūsu vieglatlētiem visvairāk. Apstāklis, ka ASV uzņem laiku tikai pirmajam, kavējis uzzināt dažus M. Pētersona rezultātus gludajā ceļā. No tā cietis arī 19 g. v. J. Jēkabsons, kas pirmajā startā 220 jardos uzrādījis 25,0 sek., bet progresējot reiz šo distanci veicis pat 22,6 sek. Diemžēl, tas sasniegts taisnā ceļā ar vēja atbalstu un šo laiku nevar atzīt. Abi minētie, kopā ar Feldmani, tad nu ir mūsu pašreiz ātrākie sprinteri, kamēr Stradalova un Luksa Zviedrijā sasniegtie rezultāti ir vienreizēji.

J. Mežaraups

(Turpinājums sekos).

Edmunds Zirnītis

GR

(Turpinājums

„Arvien mēs meklē
dzirksti, kas iesilda d
nu tā uzliesmo drau
vai kādas grāmatas
grāmata vientuļam b
da drauga vietu," sak
be.

Katra grāmata ir
plate, kas, nolikta p
da, kad to kāds pan
gramofonam, lai runā
vēks, elpu aizturējis

„Grāmata ir bēgšan
tulības, tikai bez sabi
ka. Šīs pasaules visa
nenes tev nekādu
tās slepeni aizraida-
vis paša," tā par grā
Nobeļa prēmijas lau
dzejnieks H. Hese.

Cik dažkārt aplam
lasītājs par grāmatu
dītāju — rakstnieku
mā, ka esmu vienka
sies un uzrakstījusi
ņu, bet rakstīšana ne
vienkāršа lieta. Pati
romānu Vējiem līdzi
gadus un pirmo noc
dāju 71 reizi," atzīs
Margereta Miķelā, k
kopš 1936. g. tulkot
8 milj. eks.

Lielais lasītāju d
mā tā: jo rakstniek
ātrāk raksta, jo tas
lāks". Īstenībā ir
iedzimtas spējas
temps ir pretēji
jo lielākas spējas
temps.

Ja rakstniekam k
cami izdevies spīd
skaidru domu ziņā,
pats rakstnieks ap
sītāju naīvās domas
mata radusies bez

Pat dažs kritiķis
labāk vajadzētu zi
šim aplamajam sec

„Rakstnieks ir v
strādā," tā saka par
nieku, lielais vācu
mass Manns.

Grūts darbs na
riem; tāpēc grūtā
kam paslēpt sviedr
šies grūtā darbā,
nejustu. Sviedri s
tu.

Dzejniekam E.
nieks ir „Dieva k
vis zemes virsū".
māksla viņš saka:

„Dievs tikai tal

Bet māksla pa

Ikvienam jāizcie

Pirms nāk viņš
atskan
Šai ceļā bīstam

Lai tā kā Ikaram

Lai uzrakstītu
jāstrādā gadiem.
stures darbu

Elza Heine

CŪ

(Nobeig

Visi spriež un p
rējis notikt. Ja
jis, tas tak būtu

Vēlreiz visi aiz
klēti, aplūkojam
tāmies visapkārt,
aizdomīga neredz
nav tā nav. —

Manu kliegšan
bija sadzirdējuši
ri turpat blakus
go tīrumu, kam
bez skarām...

Netrūka arī ka
na Gusta, kas vi
pirmais, ja kur

Es tagad stāvu
raudu tik stipri,
it kā visi šie lau
ka mans zaķītis
rāk es kliedzu,
kaimiņu ganu z
zinu, kāpēc man
ir visvairāk vai
tāpēc, ka viņš
viņam bija baku
viņš ļoti daudz
Kādu brīdi vi
laimē klausās, b
katrs uz savu
laiks, un kam n
pazudusa zaķa
Eju uz ganien

CHORA!

oprojām cītīgi un
dā un attīstās.
eografiskais snie-
ja, temperaments
ikvienā kustībā,
et nesaudzīgā gra-
ma pārvarēšanu,
ko atzinību. Viņas
uzmanīgs, ir vi-
abu saskaņa ma-
ņu pasaulē allaž
u un ritma sajūtu.
ieņemam kā liku-
„The Globe and
ritika latviešu di-
vārdus: „Viņi šo
ovska Riekstkodi)
ienācīgu spožumu
ien baletu, bet vi-
dz augstākam no-
tam."
tikai priecāties, ka
u divotne palikusi
m, darbam un la-
Jaunatnīgā sajūs-
bi savu uzdevumu
sniegs tūkstošiem
zmirstamu māksli-
u.
gu abiem — šai
slas ceļā, kur mū-
a pārvēršas dejas

H. V.

ELSĪNIEM

un cep krāsnī pie
minūtes, kamēr pil-

us apelsīnus Kana-
egt ne tikai pie pī-
e cūkas cepeša, vai
skiņķa. Pēdējo ce-
sta ar sinepju, brū-
apelsīnu sulas mai-

za pīles atzina par
mu un to gatavo-
no mājas pīlu gata-

eža pīli apkaisa ar
ā apcep brūnu, pie-
u lauru lapu, pāris
s un karoti skāba
mazām pievienojot
ļ. Pīli cepot, bieži
pīle gatava, pievie-
jumu un glāzi vīna.
Vācijā seviški med-
ās meža pīles tiek
apelsīnu mērci, ko
i: Pīli izcep kā pa-
ar ūdens piedevu.
va, mērcei pievieno
miltus un savāra.
apelsīna mizu sloks-
2 apelsīnu sulu un
lu, vēl reiz uzvāra.
rūni ceptus kartu-
kāpostus, kastanus
s — stikeņu ievārī-
m-

urgas YMCA'i. Pats
rekordu veserī la-
yskis (Anglijā) —
ņš pazīstams arī kā
savā sniegumā gan
ai nestabils. O. Feld-
ijā) laboja J. Meža-
ās rekordu piecciņā
(pēc vecajām somu
6). Neveiksme diska
ja Feldmani sasniegt
tu skaitu. Savu vār-
varētu teikt arī mū-
vispusīgākais viegl-
nis Plīsis, kas pag.
rtēja.
artē Alberts Pried-
s vairs nav neviena
ntera un tieši ātru-
mūsu vieglatlētiem
pstāklis, ka ASV
tikai pirmajam, ka-
dažus M. Pētersо-
s gludajā ceļā. No
19 g. v. J. Jēkab-
rmajā startā 220 jar-
s 25,0 sek., bet pro-
z šo distanci veicis
k. Diemžēl, tas sa-
nā ceļā ar vēja at-
o laiku nevar atzīt.
kopā ar Feldmani,
mūsu pašreiz ātrākie
ēmēr Stradalova un
drijā sasniegtie ra-
enreizējī.

J. Mežaraups

nājums sekos).

Edmunds Zirnītis

GRĀMATAS UN LASĪTAJI

(Turpinājums)

„Arvien mēs meklējam kādu dzirksti, kas iesilda dvēseli, vai nu tā uzliesmo drauga valodā, vai kādas grāmatas rindās, jo grāmata vientuļam bieži aizpilda drauga vietu," saka K. Skalbe.

Katra grāmata ir kā skaņu plate, kas, nolikta plauktā, gaida, kad to kāds paņems, uzliks gramofonam, lai runātu. Un cilvēks, elpu aizturējis, klausās.

„Grāmata ir bēgšana no vientulības, tikai bez sabiedrības riska. Šīs pasaules visas grāmatas nenes tev nekādu laimi, taču tās slepeni aizraida tevi pie tevis paša," tā par grāmatu spriež Nobeļa prēmijas laureāts, vācu dzejnieks H. Hese.

Cik dažkārt aplamās domās ir lasītājs par grāmatu un tās radītāju — rakstnieku „Daudzi domā, ka esmu vienkārši piesēdusies un uzrakstījusi savu romānu, bet rakstīšana nemaz nav tik vienkārša lieta. Patiesībā es gar romānu Vējiem līdzi strādāju 13 gadus un pirmo nodaļu pārstrādāju 71 reizi," atzīstas populārā Margereta Mičela, kuŗas romāns kopš 1936. g. tulkots 30 valodās 8 milj. eks.

Lielais lasītāju daudzums domā tā: jo rakstnieks vieglāk un ātrāk raksta, jo tas esot „ģeniālāks". Īstenībā ir taisni otrādi: iedzimtas spējas (talants) un temps ir pretēji proporcionāli: jo lielākas spējas, jo lēnāks temps.

Ja rakstniekam kāds darbs teicami izdevies spīdoša stila un skaidru domu ziņā, tad jo vairāk pats rakstnieks apstiprinājis lasītāju naīvās domas — tāda grāmata radusies bez pūlēm.

Pat dažs kritiķis, kam to vislabāk vajadzētu zināt, pakļaujas šim aplamajam secinājumam.

„Rakstnieks ir vīrs, kas grūti strādā." tā saka par godīgu rakstnieku, lielais vācu rakstnieks Tomass Manns.

Grūts darbs nav bez sviedriem; tāpēc grūtākais rakstniekam paslēpt sviedrus, kas raduši grūtā darbā, lai lasītājs tos nejustu. Sviedri samaitā apetīti.

Dzejniekam E. Virzam rakstnieks ir „Dieva kārtības kareivis zemes virsū". Poēmā Dzejas māksla viņš saka:

„Dievs tikai talantu pēc savas gribas dod,
Bet māksla pantu vīt mums pašiem jāatrod.
Ikvienam jāizcieš ir neveiksmes, ir briesmas,
Pirms nāk viņš birztalās, kur atskan Mūzu dziesmas.
Šai ceļā bīstamā der allaž padoms labs,
Lai tā kā Ikaram mums nedraud mitrs kaps!"

Lai uzrakstītu labu grāmatu, jāstrādā gadiem. To labi zina vēstures darbu rakstnieki, cik daudz jāsavāc materiālu, lai uzskatāmi attēlotu dažreiz lasītāju vairumam svešu kultūras vidi, senāku laiku. Daudz uzmetumu jāsaplēš un daudzreiz jāpārraksta, iekams rodas tīrraksts.

Tā rodas grāmata, ko kritiķi vai lasītāji bieži par „vieglu" sauc.

Kā tāds „viegli uzzīmēts" ķīniešu akvarelis rodas, vislabāk apgaismo šāds vecs ķīniešu stāsts:

Reiz kāds Ķīnas ķeizars licis slavenam mākslinieka uzzīmēt gaili uz troņa. Mākslinieks gājis un nerādījies gadu. Ķeizars nosūtījis sūtni ar atgādinājumu. „Man nav vēl gatavs", atbildējis mākslinieks ķeizara sūtnim, un šo pašu atbildi devis arī pēc divdesmit gadem. Tikai trešā gada beigās viņš ieradies un nu ķeizara klātienē viegli uzskicējis gaili uz troņa. „Uz tik vieglu darbu tu esi man licis gaidīt trīs gadus?" jautājis ķeizars bārdamies, taču arī labvēlīgi, jo gailis bijis tik pareizi uzzīmēts, it kā dzīvs būtu un pie tam skaistāks nekā kaut kāds dzīvs gailis. — „Nāc pie manis, debesu dēls, un tu saprati mani!" lūdzis mākslinieks. — Ķeizars licis sevi aiznest pie mākslinieka un redzējis viņa māju pilnu dzīviem gailiem, cik nu vietas tur bijis: maziem un lieliem, raibiem un vienkrāsas; bet mākslinieka istabā redzējis lielu kaudzi saplēstu papīru, uz kuŗiem bijuši zīmēti gaili visdažādākās pozēs. Bijušas arī lapiņas, kur zīmētas tikai niecīgas gaiļa daļas: viena kāja vai tikai viena spalva. — Tad ķeizars licis nosvērt visus gaiļus un pēc viņu svara samaksāt mākslinieka zeltā. Tikai tagad ķeizars zinājis, ka labs akvarēlis viegls izskatās, bet ne tik viegli rodas. Tikai par gaiļiem vien domājot, mākslinieka varēja izdoties gailis, kas cienīgs greznot ķeizara troni.

Vācu rakstnieks Ridhards Kacs (R. Katz) savā grāmatā „Einsames Leben" stāsta, ka Lēns (Lodhn) savu „Werwolf" sarakstījis trīs nedēļās: draugs, kas viņu pēc tam apmeklējis, satriekts ziņo: „Lēns izskatījās sanīcis, runāja juceklīgi, un asaras tecēja viņam pār vaigiem."

J. Akurāters Kalpa zēna vasaru sarakstījis dažās dienās:

„Es dzīvoju nomalē, strādnieku kvartālā, mazā istabiņā, kur nekāda cita greznuma nebija kā uz loga divas brīniški skaistas mirtes. Kad aukstās februāra dienās es kurināju mazo krāsniņu ar koksu un man bija tikai gabals maizes, ar kuŗu vairāk dienas jāiztiek, man nāca prātā Latvija un mani Zemgales skaistie lauki, meži, saule un cilvēki. Un, gribēdams tiem kādu atmiņu sūtīt, es savādā pusreibuma stāvoklī sarakstīju piecās sešās dienās „Kalpa zēna vasaru". Nevienu darbu es neesmu rakstījis vieglāk; tā likās vienkārši kāda vēstule draugam."

Arī Akurāters par daiļradīšanas darbu ir ļoti nopietnās domās:

„Daiļradīšanas darbs vairāk kā katrs cits prasa gatavību un specializēšanos, sevišķi dzejā un citās rakstniecības nozarēs. Vajag būt, pirmkārt, pilnīgi brīvam no dienas rūpēm un tā sauktā maizesdarba. Pēc manām domām, nekas vairāk nevar kaitēt rakstnieka darbam kā dažādi blakus pienākumi un uzdevumi. Vajag būt nemitīgi nomodā par visjaunākām parādībām vispasaules tautu literatūrā, drāmā, romānā; vajag nemitīgi apzināties savu stilu un koncentrēt visus spēkus uz vienu mērķi, lai panāktu arvien pilnīgākus ieguvumus. Galīgi nepareizs ir ieskats, ka rakstniecība var būt blakus nodarbošanās.

„Bet es nekad neesmu varējis ar mierīgām asinīm noklausīties kad tiek niecināta dzeja vai rakstniecība, un man nereti ir bijušas asas cīņas ar visāda veida ļaudīm par to. Būtu viegli piegriezties kaut kādam praktiskam darbam vai politikai un sev ērtu stāvokli sagādāt, bet savāds saldums, kas saistīts ar rakstniecību un dzeju, man to vienmēr ir liedzis. Šo burvību pazīst katrs, kas mīl dzeju, un retais vairs savā mūžā tiek no viņas vaļā."

Rakstnieks savu domu un jūtu pasauli ietver grāmatā un grib, lai tur ietvertā pasaule pārietu citos.

Lasīšana ir brīnums: viena cilvēka domu pasaule pāriet otrā. Ar lasīšanas brīnumu varam uzņemt sevī citu skaistu pasauli, to pasauli, ko uzbūris rakstnieks.

Daudzi netikumi ir saldi, bet lasīšanas netikums ir vissaldākais. Tā var būt pavisam sīka, niecīga lieta, kuŗas dēļ patīk atmiņās rakņāties, bet tas ir skaisti; tas ir skaisti ar Smaili Zimzu atgriezties uz degošo salu un pārstaigāt tekas, ko kādreiz ar brīnumu sirdī esi staigājis, tas ir tik bezgala patīkami. Tik ar grāmatu var notikt šis brīnums!

Pārastais lasītājs lasa romānu pēc romāna, skrien kā vilks caur Rīgu, ķedrams fābulu. Tādam lasītājam lasīšanas brīnums ir saduļķots. Tie nav lasīšanas brīnuma meklētāji. Grāmata laika kavēklim iznīcina lasīšanas brīnumu. Lasīšanas brīnums tiem atveŗas mūža galā.

Zināms autors raksta zināmiem lasītājiem. Dēku, krimināla romānu lasīs dēku mīļotāji.

Ir grāmatas, kas rakstītas man.

„Bet dažreiz draugs ir tālu. Viņa vietā jūs uzšķirat grāmatu un runājaties ar to kā ar draugu. Jūs atrodat, ko esat izjutuši, un autors vienkārši pasaka to, ko esat kādreiz domājuši un ko uzskatījāt par savu vienīgo atradumu. „Brīnums, cik labi viņš to ir pateicis. Es taču arī tā domāju." (K. Skalbe).

Ja kāds ir atradis sev rakstītu grāmatu, tad to viņš nenoliek neizlasītu.

Mums katram ir kāds vai kādi autori mīļi. Tie mums ir tuvi. Zināt mums vajag par visiem, bet tuvie jāizjūt. Tie jāizjūt tā, lai augtu.

(Nobeigums sekos)

Padomijas skaņu filma par Latviju

VAKARS PIE ŅUJORKAS SARKANAJIEM LATVIEŠIEM

Ka Maskava nevar un nevar aizmirst latviešu dīpīšus, to zināms no Maskavas repatriācijas centru vadītāju apmeklējumiem Vācijā, grāmatas Dzimtene aicina un pārējām brošūrām, kas sauca atpakaļ uz mājām.

Arī tagad vēl Maskava negrib samierināties, kā to liecina vairākas dīpīšu dēļ Maskavas uzņemtās krāsainās propagandas skaņu filmas, ko paši savā zemē nerāda. Šīs filmas nav domātas tieši bijušiem dīpīšiem, bet Amerikas latviešu komūnistiem, kuŗu rindas sakarā ar dīpīšu ierašanos Amerikā sāk strauji dilt. Šādas filmas pirmizrāde bija uzticēta Ņujorkas latviešu komūnistu līdzskrējēju organizācijai, ko sarkanie Amerikā nosaukuši par Ņujorkas Latviešu Vienības Klubu. Šādi „vienības" klubi ir arī pārējās lielākās Amerikas pilsētās; lielākais ir Bostonā, kas izdod arī latviešu komūnistu laikrakstu „Amerikas Latvietis."

Zīmīgs ir Sarkano latviešu propagandas uzsaukums, ko izdala filmas skatītājiem.

Šis uzsaukums, kuŗā komūnisti pauž nepārprotamas melu ziņas par apstākļiem okupētajā Latvijā, nāk no Maskavas propagandas centra, jo valoda nav tik kļūdaina un veclaicīga kā „Amerikas Latvietī". Izlasot uzsaukumu, radās cerības, ka filmā svešiniekus nerādīs, bet tomēr jau pašā sākumā parādījās krievu uzraksti. Sagaidītās latviešu valodas vietā dzirdam tikai angļu un beigās, saucienos par godu Stainam, pārsvarā ir krievu valoda. Filma sākas ar to, ka parāda druknus krievus, kas, pēc pazīmēm spriežot, ir stacijas iedrēdņi, un no stacijas izvada vilcienu ar krievu uzrakstiem. Redzam Daugavu ar strūdziniekiem un plostiem. Šie plosti domāti Maskavas kungam. Plostu rindas liekas bezgalīgas: droši vien, izmocītais latviešu vergs ir izcirtis 15 vai 20 gadu normas vienā gadā. Redzam Kokneses pili, Staburagu, kam nogāzta virsotne, Ķegumu, arī ar krievu uzrakstu. Redzam zvejas kuģīšus atgriežamies ar zivju lomu, jachtas, ko atstājuši „Ulmaņa buržuji." Visur krievu uzraksti. Cementa fabrikā, uzsaukumā minēto moderno mašīnu vietā, redzam tās pašas vecās lāpstas. Redzam pusduci ēku bez jumtiem un logiem. Tās domātas kolchozam. Ja filma nevarēja parādīt pat gatavas kolchoza ēkas, tad, domājams, visi kolchoznieki dzīvo savās agrākajās mājās, kas uz baļķiem pārvietotas kolchozā. Govis slauc uz lauka. Arī viņu skaits nav tik liels, lai pārspētu dažu labu bijušo Zemgales saimnieku. Zemi ar tāpat ar zirgiem, bet parāda arī, ka to dara arī ar traktoru. Ja pļaušanai redzam lietojam arī mašīnas, tad nav jāaizmirst, ka dīpīši atstāja pietiekami ir traktoru, ir kūlīssējēju. Rīgā redzam visas vecās Ulmaņa laika ēkas: tiesas pili, universitāti, operu u. t.t. Vienīgā jaunā celtne ir Ļeņina piemineklis. Operā parāda baleta „Brīvības saktas" uzvedumu. Cik noprotams, tad šī sakta ir līdzīgs Lāčplēsī minētam spogulim, un ir aizsargs pret briesmām. Uz skatuves redzam vācu muižnieka cīņu ar latviešu sievieti, kas pretojas svešinieka iegribām. Redzam gluži nosirmojušo Kirchenšteinu pārgriežam lentu jaunatklātajam elektriskajam dzelzceļam uz Rīgas jūrmalu. Redzam viņu sēžam augstā tribīnē, pieņemot kopā ar citiem komūnistiem 1. maija parādi, redzam latviešus vai svešzemniekus dejojam kazačoku. Visam tam pāri plīvo sarkanais karogs un visu zemju tēva attēli. Beigās operātors ilgi kavējās pie kāda ļoti tukla krievu ģenerāļa, kuŗa krūtis sedz rinda ordeņu un kas ņirdzīgi lūkojas parādē: Lūk, es esmu šīs zemes kungs.

Filma par daudz raiba. Liekas, ka krāsu raibums ir tik nedabisks, ka Latvija ar krāsām pārspēj katru eksotisko zemi. Steidzīgi slīd skati pār Rīgu, lai neieraudzītu to, ko nenākas redzēt.

LATVIEŠU VIENĪBAS KLUBS

Latviešu Vienības Kluba biedri ir ar maz iņēmumiem ne jaunāki par 70 gadiem — 1905. g. revolūcijas dalībnieki. No šādos gados esošiem sastādās arī pašs kluba orķestris un koris, ko vada dir. J. Sermoliņš.

Pēc koncerta un filmas sākās dejas. Starp apmeklētājiem, kas visi bija vecās paaudzes piederīgie, bija kāds pusducis jauniešu, domājams, „dīpīšu." Kad atskanēja šo jauniešu dziesma „Zilais lakatiņš", tad izbrīnījušies kluba biedri sāka uzmanīgi klausīties dziesmā un ar prieku vēroja jauniešus.

Vai tomēr „dīpīši" nebūs saduļķojuši ūdeņus? Kas notiks tad, ja pusduča jauniešu vietā ieradīsies vairāk un pastāstīs, ka arī viņi cīnījušies pret to pašu Maskavas svešzemnieku, pret kuŗu cīnījās 1905. gada revolūcionāri? Vai nevajadzētu šī kluba darbevīem, kam ir sakars ar Maskavas kungiem, „veselošanās" nolūkā aizbraukt uz filmā parādīto Latviju? Viņiem kā latviešiem nevajadzēs tur palikt mēnešus, bet pietiks ar nedēļu, lai saprastu, kas tagad ir Latvijas īstais kungs. Vai tad pēc šī apmeklējuma viņi arī vēl rādīs šo filmu? Vai kluba biedriem nedūrās acīs, kāda strādnieku izsūkšana notiek Latvijā, vērojot virpotāju, kas izstrādājis vienā gadā 15 gadu normu! Vai nebija zīmīgi, ka filmas operātors salīdzinājumam bija ņēmis operā sēdošu labi koptu un bagātu krievu virsnieku un galerijā bez apkaklītes un kakla saites stāvošu latvieti?

No sienas kluba priekšnamā ieteicams noņemt nepatieso paskaidrojumu pie nodedzinātās Pētera baznīcas foto attēla. Pētera baznīcu nenodedzināja fašisti, bet gan paši komūnisti, kad 1941. gadā panikā atkāpās.

APKĀRT ZEMES LODEI

PAKĀRŠANA NENĒS TŪLĪTĒJU NĀVI

Ārstu mēnešrakstā „The Lancet" kādā rakstā konstatēts, ka pakāršana nebūt neizsauc ātru un drošu nāvi. Līķu sekcijā 10 gadījumos no 36 pierādījies, ka notiesāto noziedznieku sirdis darbojas vēl uz sekciju galda. Vienā gadījumā sirds darbojusies vēl 7 stundas, bet divos citos gadījumos 5 minūtes. Tā 1650. g. Oksfordā kāda sieviete karājusies pus stundu, pēc tam nodzīvojusi vēl 9 gadus, appreceādamās un dzemdēdama 3 bērnus. Tiesas ārsti tomēr apgalvo, ka tas, ja pakārtā sirds strādā vēl 20 minūtes pēc soda izpildīšanas, nebūt nenozīmē, ka notiesātais dzīvotu.

LAIMĪGIE ČECHOSLOVAKIJAS ČIGĀNI

Čechoslovakijas avīze „Rude Pravo" raksta, ka komūnistu revolūcija Čechoslovakijā radījusi apvērsumu arī čigānu mūzikā, un ilgu pilnās, grūtsirdīgās melodijas aizvien vairāk atkāpjoties līksmāku tonu priekšā. Mūžīgie klejotāji atraduši tagad jaunas, laimīgas mājas dažādos valsts apgabalos, sākuši veselīgu dzīves veidu, kur valda darbs un īsts mērķis, tādēļ arī to mūzika kļūstot aizvien priecīgāka! Tagad, kad čigāni beidzot kļuvuši brīvi kā putni veselīgā un līksmā kollektīvā darba vietā, neesot vietas arī vairs viņu smeldzīgajām dziesmām, jo tie pirmo reiz savā vēsturē atzīti par pilntiesīgiem locekļiem sabiedrībā...

BOIKOTĒ NAILONA ZEĶES

Persija jaunā karaliene Soraya ierosinājusi nailona zeķu boikotu, aicinādama visas persietes tās sadedzināt un turpmāk valkāt tikai iekšzemes ražojumus, tā ietaupot valstij loti nepieciešamo valūtu. Šā mērķa veicināšanai nodibināta īpaša patriotisko sieviešu apvienība, kas uzaicinājusi visas persietes sapulcēties zināmā dienā Teherānas tirgus laukumā, nemot līdz savas nailona zeķes, ko tur svinīgā ceremonijā sadedzinās.

INGRIDAS BERGMANES JAUNGADA VĒLĒJUMS

Itaļu lielās avīzes Il Momento reportieris, apciemodams Ingridu Bergmani un lūgdams no tās interviju, pirmo teikumu no dailās zviedrietes lūpām dzirdējis šādu: „Esmu laimīga, ka man nekā netrūkst." Jautāta par jauno filmu — „Eiropa 1952.", viņa paskaidrojusi: „Filma noslēdzas ar šādiem vārdiem — Es neciešu, ja citi būs launi, bet būšu laimīga, ja laimīgi būs citi. — „Eiropa 1952." nav priekš manis tikai filma, tā ietver arī manu ticību un pārliecību. Es būšu pilnīgi laimīga tad, ja rītdienas avīzēs nebūtu nekas minēts par to, ka cilvēki kaut kur kādā zemes lodes daļā ir launi viens pret otru. Filmas centrālā doma ir protests pret launo cilvēku, kam nav pietiekami dzila cieņa pret dzīvi."

INTERESANTS ATKLĀJUMS ZEM PĒTERA BAZNĪCAS

Pēc desmit gadu rūpīga darba, lai lokalizētu apustuļa Pētera kapa vietu, archaiologi zem Pētera baznīcas Romā atrakuši jaunu kapsētu, kas atklāj līdz šim nezināmus faktus par pirmo kristiešu un kristīgās baznīcas pirmā gadsimta vēsturi. Zem altāŗa telpas, kur līdz šim, pēc zinātnieku pārliecības, atradās Pētera kapa vieta, atrakta apakšzemes telpa piecdesmit kvadrātmetru lielumā, kur apglabāti vēl vairāki mocekļu nāvē mirušie kristieši, un šai mazajai kapsētai visapkārt atrakts žogs, kura mūros vēl vienmēr salasāms ķeizara Marka Aurelija vārds.

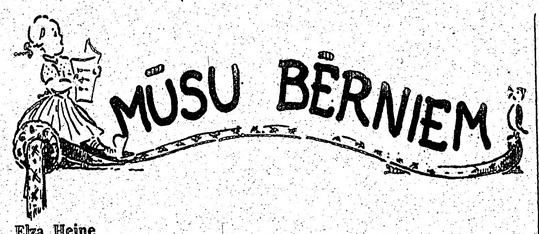

Elza Heine

CŪKGANIŅA ALGA

STĀSTS

(Nobeigums)

Visi spriež un prāto, kā tas varējis notikt. Ja būtu zaglis bijis, tas tak būtu ņēmis abus.

Vēlreiz visi aizejam uz Kalna klēti, aplūkojam būdiņu, apskatāmies visapkārt, — nekur nekā aizdomīga neredz. Tik zaķīša kā nav tā nav. —

Manu kliegšanu un raudāšanu bija sadzirdējuši arī kaimiņi, kuŗi turpat blakus pļāva nelaimīgo tīrumu, kam daļa auzu bija bez skarām...

Netrūka arī kaimiņu ganu zēna Gusta, kas vienmēr bija klāt pirmais, ja kur kaut kas notika.

Es tagad stāvu visiem vidū un raudu tik stipri, cik vien varu, it kā visi šie ļaudis būtu vainīgi, ka mans zaķītis pazudis. Visstiprāk es kliedzu, pagriezusies uz kaimiņu ganu zēna pusi, jo nezinu, kāpēc man liekas, ka viņš ir visvairāk vainīgs. Sevišķi vēl tāpēc, ka viņš bija no pilsētas, viņam bija bakurētaina seja, un viņš ļoti daudz ēda...

Kādu brīdi visi vēl manā nelaimē klausās, bet tad sāk izklīst katrs uz savu pusi. Bija darba laiks, un kam nu ilgi vaļas viena pazuduša zaķa dēļ bēdāties.

Eju uz ganiem pie Vikiņa, un tur mēs ilgi prātojam un spriežam, kuŗš varētu būt vainīgs zaķīša pazušanā.

Paulis, kas turpat tīra papuves grāvi, noklausās manā nelaimē un saka:

— Jā, tas ir tāds pats brīnums kā Mikum ar tām auzām. Vai tev ar tā neliekas, māšel'? —

Es neatbildu, bet jūtu, ka nosarkstu. Visu laiku jau mums ar Vikiņu bija tāda nojauta, ka Paulis par tām auzām zina patiesību, tikai nevienam nesaka. Savelku tik atkal gaužām bēdīgu seju kā uz raudāšanu. —

— Nečīksti nu vairāk. Viens zaķis tak tev vēl ir palicis. Baro to pašu. —

— Jā, bet kad tas ar' kādu dienu pazūd, ko tad? —

—Nepazudīs. Es aiztaisīšu durtiņām priekšā atslēdziņu. — Patiesībā to jau man vajadzēja pašā sākumā izdarīt. Būtu tu pati arī iedomājusies un man par to iebildusi. —

— Bet uztaisi zaķītim ap kakļu siksniņu un vaŗa plāksnīti ar viņa vārdu; tādu pašu kā rakstveža lielajam vilku sunim, Jā? —

— Labi, uztaisīšu. —

Jau nākošā rītā pie manas gultas uz nagliņas kaŗājas atslēdziņa, un zaķītim ap kaklu brūna ādas siksniņa un vaŗa plāksnītē iegravēts vārds: „Mūsu zaķītis".

Kādu laiku viss gāja labi. Zaķis auga, ka prieks redzēt, un būdiņa drīz palika par mazu. Uznāca aukstas rudens dienas un salnas pilnas naktis. Roberts man palīdzēja aplikt būdiņu ar skujām, lai zaķim būtu silts. Šad tad es izlaidu zaķi no būdiņas ārā padancoties, bet drošības pēc turēju tomēr gaŗākā valdziņā, ko piestiprināju pie kakla siksniņas. Zaķis bija ļoti drošs, un man likās, ka es viņu varētu palaist pavisam vaļā, viņš nekur projām nebēgtu.

Oktobŗa mēneša beigās uzkrita pirmais sniegs un vairs nenokusa. Zeme sasala, un iesākās ļoti auksta un barga ziema. Rītos apkārt mājai varēja redzēt zaķu un citu dzīvnieku pēdas, kas naktī bija meklējuši barību.

Tēvs ar Robertu cītīgi strādāja pa ābeļu dārzu, apsiedami ar salmiem un skujām jaunās ābelītes, lai zaķi tās neapgrauž. —

Kādu rītu, kad agri nesu zaķim ēst, atradu būdu tukšu. Apkārt visai Kalna klētij, un sevišķi būdas priekšā, bija dzīvnieku pēdas no vienas vietas. Būdas durtiņas bija aizslēgtas, bet viena ādas eņģīte norauta. Durtiņas viegli varēja pacelt uz augšu tik daudz, lai zaķis pa spraugu izsprūktu ārā. — — —

Es vairs nesaķēlu mājās lielo traci kā pirmoreiz. Nolīdu viena savā gultiņā un izraudājos, kamēr apnika. — — —

Nodomāju, ka Dieviņš mani tādēļ nosodīja, ka es braucīju Mikas auzas.

Mājnieki sprieda, ka naktī esot sanākuši meža zaķi, un mūsu zaķītis neesot varējis ilgāk izturēt savā cietumā un izlauzies brīvībā.

— Žēl gan, — noteica māte, — bija jau pārlieku mīksts nobarojies. Bet ko tad nu tā kausi. Gaidījām Ziemassvētkus vai Jauno gadu. —

Es klausījos un nododmāju, ka ir tomēr labi, ka zaķis aizbēga. Viņa kaušanu es neizturētu...

Tuvojās Ziemassvētki. Ārā pieņēmās putenis un sadzina ap mūsu māju tādas kupenas, ka rītos bez atrakšanas nevarēja tikt no istabas ārā. Jāatrok bija arī visi ceļi un pārējo saimniecības ēku durvis, un drīz vien mēs staigājām no vienas ēkas uz otru kā pa milzu tuneļiem. Sevišķi man patika lēkāt pa ēku jumtiem, jo visur tagad varēja uzkāpt bez kāpņu palīdzības.

Kādu dienu tēvs sāka cilāt savu divstobru medību bisi, kas karājās pie sienas virs viņa gultas.

— Ko tu, tēt, darīsi? Iesi uz mežu medībās? — nevarēdama nociesties, jautāju.

— Ko nu iešu uz mežu, tepat mājās labs mežs. Katru nakti dārzs zaķu pilns, sāk apgrauzt pat veco ābeļu zarus. —

— Bet pa dienu viņi tak nenāk, un nakti tu nevari redzēt šaut, — prasu atkal.

— Tagad pilns mēnesis. Naktis tikpat gaišas kā dienas. Ko lai citu daru? Jāgādā man pašam svētku cepetis, no tava barojuma nekas neiznāca, — pasmaida tēvs.

Ziemassvētku brīvlaikā no Cēsīm mājās bija pārbraucis arī Francītis un plijās tēvam virsū, lai laižot šo zaķus šaut. — Tēvs Francītim bija jau daudzreiz devis bisi, un viņš tad klejoja dienām ilgi pa lauku, nošaudams pa pīlei vai rubenim. Bet zaķi gan Francītis nekad nebija nošāvis, un man negribējās ticēt, ka viņš to varēs tagad. Bet rīkoties uz šīm medībām viņš rīkojās visu dienu un ar lielu nopietnību. Papriekšu izzāģēja Kalna klēts vienā sienā četrkantainu caurumu, un pretim šim caurumam, pie vecās mātes ābeles nolika veselu klēpi āboliņa. Zaķi pie āboliņa nākšot nakti ēst, un pa caurumu klēts sienā varēšot tos redzēt un nošaut. —

Nākošā nakts bija tiešām ļoti gaiša, un jau labi agri brālis uzvilka tēva puskažociņu, paņēma bisi, klēts atslēgu un izgāja.

Es gulēju uz silta mūrīša un nevarēju atvairīt domas par maniem abiem zaķēniem. — Tas viens jau nu ir beigts, bet tas otrs nabadziņš skrien pa mežu un raud, jo viņam tak tur nav nekā ko ēst. Rīt aiznesīšu uz mežmalu kādu klēpi āboliņa. Bet ko tad bēg no manis projām, redz, kā nu slikti iet. — — —

Nepagāja ne pusstunda, — dzirdu: nočīkst āra durvis, un Francītis ieiet virtuvē. Mēs visi skrienam pretim, un es redzu, ka viņam rokās ir liels nošauts zaķis. — Bet jocīgi. Kāpēc Francītis nemaz nelielās? Parasti, kad viņš bija ko nošāvis, un kaut tikai vārnu vai zvirbuli, mēdza stāstīt vienā stāstīšanā: kā mērķējis, kā šāvis, kā putns vēl skrējis, kā kliedzis, kā krities. Un tagad! Pirmoreiz savā mūžā nošāvis zaķi, un nelielās. Pat nerunā ne vārda. — Bet tad — es uzreiz visu sapratu. Tēvs no zaķa kakla bija noņēmis brūnu siksniņu ar metalla plāksnīti, kur bija iegravēts: „Mūsu zaķītis!" — — —

AKŪTS REUMATISMS

(Pārnesums no 3. lpp.)

Ļoti īpatnēji ir akūta reumatisma izsitumi uz krūtīm, vēdera vai muguras, ar vieglu virsādas satūkumu un sarkaniem plankumiem. Tie parādās piepeši ar savādu izplatību un riņķveidīgu periferiju un gaišāku plankumu centru (erythema annulare). Plankumi var būt ovāli, apaļi vai irregulāri, 1—3 cm lielumā. Izsitumi pieturas dažas stundas vai dienas. Izsitumi ir tik raksturīgi, ka tiem ir noteikta nozīme diagnozes noskaidrošanā.

No vispārējiem simptomiem minami ēstgribas trūkums, svarā krišanās, vispārējs nespēks, svīšana, bāla un nogurusi sejas izteiksme, slikta oma nenoteiktas sāpes krūtīs un elpas trūkums, asiņošana no deguna. Novērojumi rāda, ka 9 no 10 bērniem, kas slimo ar reumatisma drudzi, saslimst ar vienu vai vairākiem mocekļu nāvē mirušie kristieši, un šai mazajai kapsētai visapkārt atrakts žogs, kura mūros vēl vienmēr salasāms ķeizara Marka Aurelija vārds.

bas ziņā. Lielākā slimnieku daļa jūt tūlītēju lielu atvieglojumu. Iestājas uzlabojums fiziskā un garīgā nozīmē, jo rodas ēstgriba, zūd kairināmība un apatija, temperatūra noslīd līdz normai 24 stundu laikā, uzlabojas vai zūd slimīgas pārmaiņas sirdī un locītavās. Diemžēl, minētiem līdzekļiem nav tik spēcīga ietekmes chroniskos sirds slimību gadījumos ar sirds neizlīdzinātu darbību (dekompensāciju), kuŗos jāķeŗas pie citiem pazīstamiem sirds līdzekļiem. Visi šie fakti gūst lielāku interesi un uzticību kā pie slimniekiem, tā arī sabiedrībā.

Nedrīkstam arī vēl pilnīgi aizmirst salicīla preperātus, kas laika tecējumā ir saglabājuši savas labās ārstnieciskās īpašības pie reumatiska drudža, jo tiem ir noteikti sāpes remdinātāja un karstumu samazinātāja nozīme, lai gan tie nevar grozīt slimības attīstības gaitu. Uz uztūkušām locītavām liek apliekamos ar etiķskābā mālūdens atšķaidījumu vai drīģeņu eļļu; ieilgušos gadījumos lieto spirta vai ichtiola (10—20%) apliekamos, vēlāk diatermiju un masāžu. Piezīme: kopā ar salicīla preparātiem ieteicams ieņemt arī sodā tabletes, lai samazinātu skābumu kuņģī (grēmas).

Vislabākā ārstniecības līdzekļa labā ietekme nav atkarīga no paša līdzekļa vien, bet ļoti stipri arī no tā, kā slimnieks ievēro ārsta noteikumus.

Zināmi aizsardzības līdzekļi jāievēro tām personām, kas jau reiz slimojušas ar akūtu reumatismu: 1. jādzīvo sausā, veselīgā dzīvoklī; 2. jāvalkā flaneļa vai pusvilnas apakšveļa un vilnas zeķes; 3. jāsargas no kāju saslapināšanas un jātur kājas silti; 4. miesa jānorūdina ar vannām, berzēm un peldēm upē, ezerā vai jūrā, kas jāiesāk siltā laikā un jāturpina vēsā; 5. jāģērbjas gada laikam piemēroti un nav jāstaigā ar kailiem stilbiem un kailiem ceļiem ziemā, kā to dara šejienes skolēni, sevišķi skolnieces, jo tā nav norūdināšanās; 5. jāskalo rīkle 1—2 reizes dienā, sevišķi vakaros pirms gulēt iešanas, ar sālsūdeni, kalija permanganāta vai ūdenraža pārskābes atšķaidījumu; 6. dažas reizes nedēļā, sevišķi rudenī un agrā pavasarī, vakaros jāieņem pa tabletei aureomicīna.

Sēļzemes dzejniecei šūpuļa svētkos

Sēļzemes dzejniecei, dižajai bāŗ̦ietei Veltai Tomai 31. janvārī ir jubilejas gadu desmits, ūn šo gadu tecējumā viņa ievijusi savus kvēlās mīlētājas un cinītājas dzejas rindas latviešu lirikas dārzā kā reibīgu apiņu stigas, sagūstīdama tanīs tik daudz sirdis.

Divi dzejoļu krājumi, ar kuŗiem dzejniece parādījusies atklātībā, nav vēl daudz mākslinieka mūžam, bet ar tiem un it īpaši ar Latvieša sievu Velta Toma ir jau iezīmējusi savus dzejnieces vaibstus pilnīgi skaidri, lai varētu runāt par viņas vietu latviešu lirikā.

Bez dzejoļiem Velta Toma bieži devusi periodikai arī stāstus, īpaši vēl mājās, Latvijā, bet pēdējos gadus trimdā viņa gan Eiropas, gan Amerikas kontinenta laikrakstos stāstījusi par savām svešuma gaitām, saviem priekiem un bēdām, spraigās vēstulēs, kas katra pati par sevi allaž ir bijusi izjusts laikmeta un vides tēlojums.

No sava dzimtā novada, dziļi sirdī ieslēgtās Sēļzemes, Velta Toma paņēmusi labāko un krāšņāko savai dzejai, lepnāko un dižāko savai sirdij, un tā arī, ar šī novada kvēles atspulgu sejā, Velta Toma mācījusi sevi iepazīt draugiem un svešiniekiem. Tādēļ to dziļi kaislo zemes balsi, kuŗai katrā rindā dzied līdzi Sēļzemes sievas asinis, un arī to kareivīgo balsi, kas mudina karavīru kaujā, savij kopā viena vienīga vienotāja un īsta, mīlestība — mīlestība uz savu zemi, un tas Veltas Tomas dzejai ir patiesīgais pamats, kas lasītājam dod ticību par dzejnieces vārdu īstumu. Zīmīgi, ka savam otram dzejoļu krājumam Velta Toma devusi tik neparastu vārdu — Latvieša sieva. Pirmā brīdī, šķiet, ka tas skan pārāk prozaiski, bet, izlasot šo krājumu un aizvērot pēdējo vāku, mēs zinām — jā, tāda ir viņa, latvieša sieva — nesavtīga savā mīlestībā, lie-

Velta Toma

Foto V. Skudra

la pazemībā, kaislīga atdevībā un cieta, izvadot mīļoto kaujā. Bet visi, kas pazinuši dzejnieci dzīvē, zina, ka viņas vārdi dzejas vārsmās nav tukša poze, bet cieši savīti ar viņas ticību, ar viņas darbiem, ar viņas dziļāko būtību. Tādēļ tā pati Velta Toma, kas runā uz lasītāju no savas grāmatas, runā draugu pulkā, runāja karavīru vidū tais dienās, kad dega Latvijas zeme, un viņas rokas nekavējās sniegt ūdens malku ievainotam kaujas laukā,

Atceroties Veltas Tomas gaitas un vārdus Kurzemes cīņu laikā viņas dziļo dedzību, ar kādu tā klausījās katrā satrauktajā Latvijas dzīvības pulsā sitienā, varam teikt, ka viņa ir dzīvojusi līdzi šim laikam ar patiesu un vienreizīgu kvēli.

Bet šodien, līdzīgi tūkstošiem citām latvju sievām, Velta Toma pametusi savu Sēļzemi, lai atgriešanās brīdī sagaidītu tālā Kanadas vidienā, kur to bez sūras ikdienas un vientulības pavada vēl tikai ticība, ka šis drūmais sapnis reiz beigsies, lai latvieša sieva atkal varētu iedegt uguni savas dzimtās sētas pavardā. Bet kamēr šai sētā skan vēl sveši un naidīgi soļi, vēlēsim Sēļzemes dzejniecei svešumā vīt tālāk savas drošās un kaislīgās rindas.

Ingrida Vīksna

Velta Toma

MŪŽĪGĀ SPĒLE

Es biju Dieva rokās sīka spēle,
Ko, tikko darinātu, pārbaudīja tas —
Vai skaņās līst, vai dziesmās sasaistās
vai vienuviet skan lēnīgums un kvēle

Bet mīlestību slavēja man mēle,
un augšup plūda dziemas reibīgas
kas sievišķīgā dvēslē saistījās
un savu radītāju godā cēla.

Dievs dzirdēja, un klausījos es mēma,
ko viņš par mana mūža daļu lēma:
— Ko es tev devis, jāatdod būs viss

Tam vīram, ko par mūžos tavu lieku,
Tev skanēt viņam vienīgam par prieku —
Tu esi spēle, viņš tavs spēlmanis.—

E. Kore

GRĀMATU GAISMA

Jaukākā dāvana, ko es saņēmu pirmajos Ziemassvētkos svešajā zemē, bija grāmatu plaukts. Tas bija gluži vienkāršs balts nekrāsots plauktiņš, bet manas grāmatas, kas līdz šim bija nīkušas ceļa kastes tumsā, atkal reiz ieraudzīja dienu un sauli. Apglāstīdama ikkatru, es tās sarindoju jaunajā plauktā, rūpīgi kārtojot, lai nevienai nenotiktu pārestība; jo arī grāmatu pasaulē ir augstākas un zemākas kārtas.

Mana istaba nule bija ieguvusi dvēseli. Ik brīdi, arī nevaļas reizēs, es varēju pacilāt vienu vai otru grāmatu, atšķirt to, pārlasīt kādu sevišķi mīļu vārsmu, ieskatīties autora vaigā. Nekas, ja viena un otra ceļā bija cietusi, salauzītu vāku, apvalkātu iesējumu. Lielais vairums mazo izdevumu bija kā pelēki putnēni rindā satupuši. Bet vajadzēja tikai atvērt tos, un tēli nāca pretī, mūžības vārdus runādami; gara gaismekļus pacēluši.

Man allaž ir patikusi paraža, Jaungadu gaidot, zilēt nākotni no grāmatas lapām, šķirot dzeju grāmatās, katram savu pantu. Tā mēs darījām arī šogad, pieminēdami tos bezgala daudzos, ko izklīdinājuši gadi un notikumu bardzība. Dzejas burvība pārņēma un izgaisināja sāpju asumu, šķita, gaismas straumē mēs allaž pāri tālumu tālumiem. Kad pēc pusnakts izdzisa ugunis, noslāpa skarbie pilsētas trokšņi, telpa aizvien bija gaišuma piestrāvota. Laikam mākoņi bija pašķīrušies, jo spoža mēness laipa bija iestigusi lagā. Un, lūk, pa šo staru tiltu virzījās gājiens. No mana grāmatu plaukta, no grāmatu vākiem, kas vērās kā vārti, izkāpa tēli un, gaismas nesti, laidās pa staru tiltu.

Visiem pa priekšu savā zeltā zirgā Raiņa kalnā kāpējs Antiņš, tam līdz Grīna drošsiržu pulks, kas „ellē pašā gatavi nokāpt, prasīt Latvijas tiesu un daļu". Blaumaņa purva bridējs pie Kristines stingrās rokas, Indrānu tēvs zaļu ošą atvasi rokās, Brigaderes Annele strauju soli, spriganām acīm, Lāčplēsis cirtienam paceltu āvu, mūžīgā daile Spīdola, valdnieces zizli rokās, Jaunais gulbis, spārnu pacēlis lidojumam uz saulaino tāli, un pati Laimdota — Latvija, ap kuŗu pulcējās daudzi jo daudzi.

Visiem viņiem ir viens ceļš, un mana sirds traucas tiem līdz. Svešums atkrīt no manis, es esmu atkal mājās, kur pie zilā „jūras loga sēd meitene asarās".

Salūst mēness staru tilts, aizveras debesu logs, bet grāmatu gaisma nenodziest, tā vizmo pār mani un arī pār to jauno cilti, kam jāved galā cīņa, kad pienāks laiks braukt Ziemeļmeitas lūkoties.

Intervija pa gaisa pastu

Atālumi palaikam ir cietsirdīgi. Tā tas arī ir šoreiz. Tādēļ intervētajam jāuztic jautājumi gaisa pastam, bez iespējas intervētās atbildēs smelties dzīvu ierosmi neparedzētiem jautājumiem, kas ikvienam dialogam piešķir īpašu mirdzumu un šarmu. Bet labāk intervija pa pastu kā pavisam bez intervijas. Tāpēc kafiju katram savā valstī dzerot un katram savā pusē cigaretes smalkajās strūkliņās veŗoties, jautājumi, tāpat kā atbildes, nāca vienā laidā, un intervija iznāca drusku smagāka, nekā tas būtu bijis tiešā mutvārdu dialogā, kur skaistāko varbūt pasaka acu mirklis, nepacietīgs žests vai atklāta nopūta. Un tā nu mēs jautājam un Posta puķes autore atbild:

— Kad un kur jūs dzimusi?

— Esmu dzimusi 1910. g. 7. decembrī Liepājā.

— Pirmie bērnības iespaidi — lielākais notikums?

— Savu bērnību varētu salīdzināt ar jauna zēna saplosītu lupatu lelli. Man nekad, nekur nav bijušas īstas mājas. No tā brīža, kad manas acis sāka ar saprātu skatīt cilvēkus un lietas, un atmiņā nogulties spilgtu brīžu ainas, es redzu mūsu ģimeni tikai braukājam un pārvietojamies. Vai tā ir milzīga kulba, pilna mantām, bērniem un sievām, kas šūpojas pa putekļainu ceļu, ar līkragainu maurīgu govju baru aizmugurē, bēgot no vāciešiem pa mūsu pašu zemi, vai Krievijā — Maskava. Staņica Umanska, Rostova, Anapa pie Melnās jūras. Mēs esam tikai braukājuši un šā tā kaut kur apmetušies. Mani rotaļu biedri bija tikai zēni — armēņi, tatāri un visādi citādi „īsti puikas."

Lielākais pārdzīvojums — tēva arestēšana un aizvešana uz visiem laikiem (Tai laikā viņš bija Latvijas konsuls Dienvidkrievijā). Man bija visbrīnišķīgākais tēvs pasaulē. Viņš mīlēja mūziku, viņš drusku gleznoja un pārvaldīja daudzas valodas, bija studējis filoloģiju. Manās acīs viņš bija bagāts kungs pat tad, kad mums nebija ko grauzt.

— Kā nākusi uz domām gleznot? Kāpēc iestājusies Mākslas Akadēmijā?

— Tā bija mana tēva vēlēšanās — lai es reiz „labi zīmētu."

Viņš krāja manus ķēpējumus. Tā mani vecāki vienmēr strīdējās. Tēvs domāja, ka „talantu" esmu mantojusi no viņa debešķīgajiem saulrietu gleznojumiem — māte lepojās, ka jaukajā cerību laikā daudz šuvusi rokdarbos — visādas puķītes. Maskavā pie mums nāca ciemoties veca latviešu sieva, vārdā Anete. Viņai bija ļoti garš deguns. Tā bija pirmā reize, kad sāku zīmēt. Tikai Anetes ar gariem deguniem — dučiem. Kāpēc iestājos akadēmijā? Es slikti mācījos skolā. Kad biju divus gadus nosēdējusi I. vidusskolas klasē — mani vienkārši izmeta laukā. Tas pats pēc tam draudēja arī Liepājas Mākslas Amatniecības skolā, jo nekas pasaulē nav garlaicīgāks par algebru, ģeometrŗu un vispāri visāda veida skaitļiem. Vienīgās spožās atzīmes bija uzvedībā un zīmēšanā, un dažreiz arī latviešu valodā rakstos atzīme bija laba. Tikai ne gramatikā! Sausa būšana. Jau

Margarita Kovaļevska

vidusskolas laikā gāju privātstundās zīmēšanā pie Jelgavas gleznotāja un skolotāja Strekāvina. Vēlāk mācījos Miesnieka studijā, parallēli apmeklēju vakaros Feldmanes mājturības kursus, jo kas varēja zināt, uz kuŗu pusi nosvērsies prāts. Bet tikko ieodu ejļas krāsu smaržas, dažas dienas pagrozījos studijas audzēkņu vidū — es biju jau saindēta. Beidzot „īsti cilvēki" Biedriski, brīvi, sirsnīgi — dala maizes kumosu desmit kripatās, gaisa pilis ceļ augstāk par mākoņiem.

— Kad pievērsusies rakstniecībai? Kāpēc? Vai bijusi iekšēja nepieciešamība izteikties, vai arī Viņa Majestātes Gadījuma ietekme?

— Man patika rakstīt jau kā mazai meitenei. Jelgavā pie mums pansijā dzīvoja skolotājs Mīlgrāvis. Viņam bija pilns skapis grāmatām. Māte nejāva vakaros ilgi sēdēt — bija jātaupa elektrība. Bet es ie gādājos kabatas spuldzīti un lasī

Margarita Kovaļevska

vidusskolas laikā gāju privātstundās zīmēšanā pie Jelgavas gleznotāja un skolotāja Strekāvina. Vēlāk mācījos Miesnieka studijā, parallēli apmeklēju vakaros Feldmanes mājturības kursus, jo kas varēja zināt, uz kuŗu pusi nosvērsies prāts. Bet tikko ieodu ejļas krāsu smaržas, dažas dienas pagrozījos studijas audzēkņu vidū — es biju jau saindēta. Beidzot „īsti cilvēki" Biedriski, brīvi, sirsnīgi — dala maizes kumosu desmit kripatās, gaisa pilis ceļ augstāk par mākoņiem.

— Kad pievērsusies rakstniecībai? Kāpēc? Vai bijusi iekšēja nepieciešamība izteikties, vai arī Viņa Majestātes Gadījuma ietekme?

— Man patika rakstīt jau kā mazai meitenei. Jelgavā pie mums pansijā dzīvoja skolotājs Mīlgrāvis. Viņam bija pilns skapis grāmatām. Māte nejāva vakaros ilgi sēdēt — bija jātaupa elektrība. Bet es ie gādājos kabatas spuldzīti un lasī

roku uzrakstīja Tonija Kalve, toreiz Jelgavas teātŗa aktriše ar vārdu Tonija Šmite. Viņa rakstīja brīnišķi. Svila ausis — tik daudz kaislu, skaistu puķu vārdu. Nabaga zēns skolas starpbrīžos staigāja zaļi bāls un nevarēja izdibināt, kuŗa meitene īsti aizdegusies. Visās urbās ar brūnajām čigāna acīm — man slīdēja pāri tāpat kā vecajai angļu valodas skolotājai.

— Vai raksta kā glezno?

Manos zīmējumos allaž pārmests slaviskums. Tas tādēļ, ka bērnībā daudz skatījos krievu pasaku grāmatās. Par saviem rakstiem nemāku izteikties — es nezinu, kā rakstu.

— Vai rakstniecei liekas, ka aiz redzētā ir kāda „morāle"?

Šo jautājumu nesaprotu. Bet vispāri man nepatīk vārds „morāle." Man reiz bija laba tante, kas vienmēr „spredikoja morāli:" Tev vajag būt, tādai un citādai, tas tā nav pieņemts. Ko domās cilvēki? Tā nepieklājas." — Mans uzskats tāds un tāds. Paldies. Cilvēkam vajag būt ar morāli un nemorāli uz pusēm — tāpat kā zemes virsū jābūt gaismai un ēnai.

— Posta puķi sāku rakstīt Latvijā, vācu okupācijas gadā. Skatoties Ilonā Leimanē, kā tā strādāja gar savu Vilkaču mantinieci, sāka kutēt sirds: „Pamēģināšu." Roberts Kroders, kam rādīju — nosmādēja, bet uzmudinājā rokas neturēt klēpī. Trakajās bumbu dienās Liepājā man laimējās būt kādas dienas kopā ar Veroniku Strēlerti. Viņai no visa tā garā murgojuma patika tikai viens teikums: „Kur gan aiztikšķēja atmiņu vakars sīkiem pulksteņu solīšiem?" — Un to es paglābu arī pārtaisītajā Posta puķē. Simts reizes — būs par maz teikts — ir rakstīts, pārrakstīts atkal rakstīts. Un arī raudāts, kad Pāvils Gruzna bāŗa.

Šodien nododot to Latvijā Amerikā redakcijai jūtos kā cilvēks eksāmenu priekšā. Es nejūtos drošs, atklāti sakot, tiesīga to darīt. —Un tādēļ labāk uzlikt tumšas acenes.

— Vai Posta puķes tēli „radīti" vai portretēti?

— Nē, man nepatik fotografēt, nav neviena tieša prototipa.

— Vēl viens un šoreiz pēdējais jautājums: vai rakstniecei ir vēl citi literāri nodomi bez Posta puķes?

— Rakstniecei? Es domāju, ka būtu patiesībai tuvāk, ja teiktu nevis rakstniece, bet cilvēks, kam patīk stāstīt?

— Jūs pazemīgi sakat: Cilvēks, kam patīk stāstīt. Bet cilvēks, kam patīka stāstīt, šķiet, bija arī Homērs. Ne vairāk, ne mazāk.

H. V.

ROMĀNS

(2. turpinājums)

Istabas augšienē skraidīja žurkas. Brīžam viņas bija tieši virs galvas, un tad pārtrūka domas; un nevarēja vairs savākt tām gala. Viņas spiedza un ķīvējās, it kā būtu tās īstās, kam pieder mājas abi gali. Un jo niecīgāka Marija vilkās sevī, jo tās tur augšā vērtās drošākas. Varbūt noskaitīt vakara lūgšanu, kas mātes prombūtnes laikā ne reizi nav ņemta mutē. „Mūsu tēvs debesīs, svētīts lai top tavs vārds..." Bet vai tur Dievam ir kas to stāstīts par Zābu māju, Mariju un to, kas te apkārt notiek un ir? Tā taču pārāk vienkārša vakara lūgšana, ko skaita visi — katrā lauku mājā un pilsētas namā. Bet šis nav parastais vakars. Marija atmeta segu, pacēla galvu: „Dieviņ — kam tev žurkas, Kadiķiene — nomaitā. Un ja tu negribi nomaitāt, iedodi žurkām miegu, ieliec Kadiķienei mutē labākus vārdus, tā kā nāves stundā Jostu Ancim ielēji gaismu acīs."

Viņa piecēlās sēdus: — „Es arī gribu aizmigt." Šaudot skatus tumšā, viņa pamanīja uz grīdas blāvu gaismas svītru. Tā it kā dalīja istabu uz pusi — platākais gals bija ievēries Putnu mammas istabas durvīs.

Ko viņa tur dara — sarga māju? Marija vēl nekad tik vēlas bezmiega stundas nebija vāļājusi gultā. Viss šķita tik svešāds. Jā — kad sasprindzināja dzirdi, tad varēja saklausīt pat neskaidrus čukstus, papīra čaukstus. Ja izkāptu no gultas, piezagtos durvju spraugai? Marija brīdi šaubījās un tad izbāza no segas uzmanīgu kāju.

Putnu mamma negulēja. Durvju spraugā itin labi varēja saskatīt sveces liesmiņu, ēnu, kas pletās gar visu sienu un ielocījās griestos. Tur starp plaisu stīgām un mitruma plankumiem grozījās ķēmīgi liela Putnu mammas galva. Marija pazina katru plankumu, katru zarojumu, ko dīkās dienās bija pētījusi līdz apnikumam. Bet galva? Vai tie būtu ragi jeb vai uz pieres sasietā lakata lipas? Atslēgas caurumā viņa saskatīja, ka tās tikai īsi apcirpto matu šķipsnas. Vēl ne reizi Marija nebija redzējusi Putnu mammu bez galvas apsega, un nu tā šķita pavisam sveša, nekad nezināta sieva.

Naktīs uzsprauž citu galvu — kas to būtu domājis. Nu atklājies viens viņas noslēpums. Putnu mammai ir četras galvas. Viena tā, ko valkā diendienā, lakatā iesietu, otra glabājas skapja atvilktnē cepuru un zīda drānu jūklī — Jelgavas braucienam, trešā, ragiem piespraudīta, vēlās nakts stundās plīvo griestos. Un ceturtā, šī jaunā ar kustīgo seju, atsegtām ausīm. Tādas smailas, pieglaustas ausis, seja bāla, bez grumbām, mutes nīgrumam apkārt spokojas smaids.

„Ko domā — dubļi, lietus — nevarot zirgu mocīt... Bet kontraktā teikts, kad mana braucamā reize, tad — Blēži, visi blēži, nelieši, zog un rauj kur kuŗais. Hi — domā aiz deguna vazāt? Nē, zvirbuli, manu tiesu neizķēbsi. Iesūdzēšu tiesā, braukšu pie advokāta." Un viņa pacēla pret acīm saburzītu papīru. „Kā tad, skaidri redzams — pērnā ražā ievilcis veselu birkavu rudzu. Šogad tā būs ar kartupeļiem."

Bēniņos jau atkal trokšņoja žurkas, kaut kas gāzās ar varenu rībienu. Dip — dip. bēga pārbiedētie kustoņi. Putnu mamma pagrieza seju ar skatu durvīs. Marija sastinga — varbūt acis spīd atslēgas caurumā, kā kaķim ar zaļu gaismu. Dieviņ — — bet nē, Putnu mamma tikai klausījās, un to darīja arī roka ar pacelto pirkstu, rudzu birkavas papīrs un spilvenu daudzās ausis.

„Man bail", Marija atvilkās sāņus, „— bail." Pēkšņi viņa zināja, kas to dienā tramdīja no viena mājas gala otrā — tās bija bailes. Bailes mātes dēļ, bailes no Putnu mammas, Kadiķienes, bailes no lietus, žurkām, pelēm un no visa, visa ko sevī glabāja ļaunuma piesūkusies, dubļos iestigusī māja

Viņa kāpās atpakaļ, vairs nedomādama par grīdas čīkstīgajiem dēļiem Putnu mammas ausīm — un nevilšus atkal atradās pie Kadiķu gala robežas.

Spiediens uz kloķa, pretim izvēlās tīkams sasmacis siltums, un Marija padevās aicinājumam.

„Nudien traka māja. Ne naktī ne dienā miera. Kas nu atkal?" Līne pavirzījās tuvāk sienai, dodama vietu Marijai.

„Gribu pie tevis, Līnīte."

„Sasapņojies?"

„Nē, viņa smejas, čukst."

Līne apturēja žāvas. „Noklausījies?"

„Nevarēja labi sadzirdēt. Četras galvas. Žurkas kaut ko apgāza. Teica, sūdzēšot tiesā." Marija trīcēja pie visas miesas.

„Tu murgo, kas nu tiesās žurkas lopu," Līnes mierīgā roka pārvilka segu Marijas plecam. Tikai tagad viņa sajuta, cik visa miesa pilna aukstuma. Tirpas skrēja pāri mugurai un pamazām izzuda Līnes siltajā līkumā. „Ak, Dieviņ, atkal jūdzēm nostaigāts."

Spilvens smaržoja pēc dadžu eļļas. Mīļais circenis dziedāja pavarda spraugās čirkstu dziesmu, ārā pieņēmās lietus, plikšķēja vien, cauri griestiem sūcās ūdens un pilināja grīdu. Kaut kur kūkoja vasaras dzeguze, pavisam tālu, varbūt tas bija Putnu mammas pulkstenis.

„Līnīte", no Marijas sirds dziļumiem izlauzās nopūta, „tā laikam ir arī debesīs."

*

Nākamais rīts, kas svīda cauri murgainai naktij, atnāca pie Zābu logiem pelēks un sanīcis. Lietus bija piestājis. Slinki slaistīdamies mākoņi vilkās uz meža pusi. Tur starp egļu galotnēm Struteņu muižas skursteņis kūpināja pirmos brokasta dūmus. Arī Līne, kas Zābas cēlās pirmā, jau tupēja pie plīts. Žagari negribēja degt, dūmi spraucās atpakaļ sīvi un kodīgi. Viņa pūta un pūta plīts meļņajā mutē un berza asarainās acis. Skumīga ikdiena gulēja uz neapklāta galda, visā garumā pāri soliem, un, kur tikai klīda skats, pretī lūkojās darbi. Durvju slieksnis bija apķepis dubļu pikām, toverī ne piles ūdens, un pie mūŗa izkārtās zeķēs pletās caurumi krietna kartupeļa lielumā. Tā grozot uz vienu un otru pusi pelniem pieputināto seju un skaitot darbus, Līnes skats apstājās pie gultas. Tur spilvenam vidū gulēja Marijas pakulu galva.

„Naktīs spokojās, dienā šņāc. Celies, skuķi, celies", ierunājās Līne. „Es jau biju kūtī, izbridos un izlādējos. Nelabas lietas notikušas. Nikulis vepris pagalam."

„Noāsa plosts —", Marija pagrieza seju uz plīts pusi. „Zini, Līnīte, redzēju plostu. Viņš bija kā māja un ne kā māja. Viņam bija spārni kā lāpstas, ar tiem viņš atsita vējus, un bija pleznas. Ļoti jocīgas pleznas, pēc tavām kājām izskatījās. Tādu nav ne pīlēm ne zosīm." Marija smaidīja. „Ar tām viņš irās cauri dubļu ceļiem, pāri visām plavu lāmām."

„Kas man gar taviem sapņiem. Kūp plīts. Un tu vācies, vācies pie laika. Kadiķiene nesaudzēs. Un tad vēl tas veprēns, ziepēs vāŗams, ne vairs ēdams."

Nu Marija bija pavisam nomodā. Diena nostājās acu priekšā ar brāļiem abās pusēs.

„Vai līst? Ko puikas?"

„Puikas šņāc."

„Līst?"

„Ne šāds, ne tāds. Gan jau līs, kur šis paliks."

Līnei taisnība, Marija pati arī redzēja, ka diena raisījās vakardienas slapjumā. Aiz loga no jumta spāres atdalījās un lēca ūdens piles, tādas domīgas, pavisam gurdenas piles. Un mākoņi, zemu noslīguši, pilni ūdens smaguma, ar pūlēm stūmās pāri koku galotnēm. Kur paliks... Gan kāds gaŗāks zars aizķers viņu izvēlušos vēderus, ūdens aumaļos, gāzīsies tieši uz Zābām.

Kā negribējās dienas vēsajās Putnu mammas istabās. Tepat vien gribējās pazust zem Līnes spilvena, noslēpties palaga vīlē un gaidīt pašai nezinot ko. Varbūt, atveŗot acis, sevi ieraudzīt pasaku ķēniņa valstībā, kur galdam uzklāts spodrs svētdienas auts, kur pannās un podos čurkst un virmuļo garšīgi ēdieni, kur nesutina ziepēs beigtus sivēnus un tik briesmīgi nekūp plīts. Lūk, gar logu jau velkas zili plīvuri. Un Līnes matos nevis pelnu plēnes, bet vainags, maigs zilu neaizmirsteļu vainags — nē, spīdīgs, īsta zelta. Līne nav nekāda vienkārša Trokšņu Līne, Līne ir princese Līne, un —.

„Tev jau atkal nav kas kārtībā, pavisam stulbs ģīmis. Iemērc galvu ūdens bļodā, paliks labāki. Un vācies ātrāk. Še, bāz mutē — neesi vakariņas ēdusi."

Marijas puskailais augums gausi izvilkās no siltuma, vēl gausāki līdz Putnu mammas durvīm. Ar cukura graudu mutē viņa attaisīja un aizvēra savas Paradīzes vārtus.

Brāļi vēl gulēja. Viņu strupie deguni draudzīgi elpoja viens otram blakus. Te vēl bija krietni patumšs. Āra gaismu slēpa logā ievijies vīnstīgu režģis. Zaļganā puskrēslā pretī raudzījās mātes gulta. Viņa atsēdās tās malā un pagramstījas gar maisu. Sala. Cik pārāk ātri bija aizsteigušās siltās Līnes gultas stundas. Viņa acīm pakavējās pie Balda biksēm, kas bija nomestas uz grīdas ar tumša dibena lāpu pret griestiem, pie dvieļa, kuŗā kāds bija ieslaucījis netīrus pirkstus. Un ilgi viņa skatīja auksto, sienai pieaugušo krāsni, kas kūrās tikai ziemā, kad uzsniga sniegs. Laikam tāpēc viss bija tik nedraudzīgs — siltuma trūka. Un kāds klusums, it kā vēl nakts spoki glūnētu kaktos. Putnu mammas galam viņa bija par agru piecelta.

Bet tad, ne no šā ne tā pamodās brāļi. Varbūt kāda neredzama roka bija pieklaudzinājusi viņu pakaušiem. Viņi atvēra acis — „Marija!" Nu rīts bija arī šeit. Gaisā savicinājās četras kājas, divas mutes atvērās klaigām.

„Vai Dieviņ, ne tik skaļi!" Marija izplēta rokas, sargādama brāļu balsis no Putnu mammas durvju klusuma. „Viņa vēl guļ."

(Turpinājums sekos).

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. RI 3670

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE BROKER

219 Danforth Ave, Toronto.

DV TORONTO NODAĻA

rīko 16. februārī, plkst. 19.30, Poļu Nacionālajā zālē, 1087 Queen W., (pie Dovercourt)

Saviesīgu vakaru

DEJA BUFETE

RAIBA PROGRAMMA

Biļešu iepriekšēja pārdošana DV grāmatnīcā, 123 Huron St., tel. TR 1653 un LOTUS puķu veikalā, 854 Bathurst St., tel. KE 3884

IEEJAS MAKSA $1.00

(423) Visi laipni ielūgti

LATVIEŠU MĀKSLAS UN KULTŪRAS DIENAS ŅUJORKĀ

SOKOLA ZĀLĒ, 420, E. 71st STREET, NYC.

1952. gada 9. februārī, plkst. 19.00 vakarā

Programmā:

Latvijas sūtņa J. FELDMANA apsveikums

ALAs priekšsēža prof. P. LEJIŅA uzruna.

KONCERTS

Koncertā piedalās:

koncertdziedone KSENIJA BRANTE, aktrises LILIJA ŠTENGELE un MILDA ZĪLAVA un pianiste RITA PĒTERSONE ar latviešu komponistu dziesmām un meistarliriku.

Rakstnieku parādē, piedaloties dzejniekiem un rakstniekiem: Elsai Ķezberei, Valdai Moorai, Karolai Dālei, Edvinam Mednim, Nikolajam Kalniņm, Ērikam Raisteram, Teodoram Zeltiņam, Aleksandram Liepam, Irmai Liepsalai, Ritai Liepai, Egilam Kalmem, Vitautam Kalvem, Ritai Gālei, Henrijam Mooram, Gunāram Saliņam, Jānim Krēsliņam, Linardam Taunam un Mudītei Austriņai.

Programma neskatoties uz plašo dalībnieku skaitu, reducēta uz 3 stundām. Ieejas maksa: Pirmajām 12 rindām $2.00, Tālākās $1.50, skolniekiem līdz 16 gadiem $1.00.

Biļetes iepriekš dabūjamas Draudzes namā pie šaumaņa kundzes un pēc dievkalpojuma Betlēmes baznīcā grāmatu galdā

ALAs Kultūras Birojs, Mākslas sekcija

TORONTO LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

LOTUS

Piedāvā bagātīgā krāsu izvēlē rozes un citus grieztus ziedus. Arī pirmos pavasara ziedus — tulpes, narcises, hiacintes un citus

854 Bathurst St., vienu bloku uz ziemeļiem no Bloor

Tel. KE 3884 (292)

Mēs runājam latviski — HASHMALL APTIEKĀ

Krājumā visi Eiropas ārstniecības līdzekļi.

Brīva informācija. Izsūta ārstniecības līdzekļus uz Eiropu.

Tel. EM 4-3165 315 Dundas W., Toronto

(268)

LITHUANIAN FURNITURE STORE

MOHAWK FURNITURE CO

IZPĀRDOŠANA AR 20% VISĀM PRECĒM

Veikals atvērts no 9 rītā līdz 9 vakarā

2448 DANFORTH AVE, TORONTO, ONT.

TEL. OX 4444 (243)

MĒBEĻU VEIKALS

Bagātīgs jaunu un lietotu mēbeļu krājums dzīvokļiem un kantoriem p. p.:

kanapē, paklāji, šujammašīnas, gultas, ēdamistabu un virtuvju iekārta, pianino utt.

Atvērts katru darbdienu līdz plks. 8 vak. Runā arī krieviski

QUEEN WEST FURNITURE Co,

587 Queen St., W., Toronto, Ont.

(422) Telef. WA 6812

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

143 Queen St., W., Toronto, tel. PL 6451

Vecākais ceļojumu un notariāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

AIZ DZELZS AIZKARA

ŠAIPUS DZELZS PRIEKŠKARA MELIEM IR ĪSAS KĀJAS

16. janvārī sarkanais rofesors Zutis Rīgas radiofonā atkal lasīja lekciju par latviešu tautas vēsturi. Lūk tās saturs:

„Krievu tauta uztvēra mongoļu tieksmes rietumu virzienā. Lietuvas kņaziste varēja justies drošā, un tāpēc daļa Ukrainas un Baltkrievijas feodāļu pievienojās Lietuvas valstij. Bet ar Lietuvas feodāļu kundzības nostiprināšanos sākās viņu agresija pret Krievzemi. Laikā starp 13. un 15. g. s. valstīs, kas ietilpst PSRS, paasinājās šķiru cīņa, pie kam pret feodāļiem vērstā cīņa saistījās ar nacionālo atbrīvošanos. Austrumeiropā izveidojās feodālā muižnieku šķira un klaušu sistēma. Zemniekiem atņēma pēdējās brīvības paliekas. Apvienotā Krievijas valsts izveidojās par daudztautību valsti, jo aizsardzības intereses pret turku, mongoļu u. c. austrumu tautu iebrukumiem prasīja nodibināt spēcīgu centrālizētu valsti: marieši, kareļi, kemi u. c. Krievu tauta, lielkrievi uzņēmās apvienošanu un tāpēc valsts palika. Izveidojās Baltijas tautas. Zemnieku šķiru cīņa un nac. atbrīvošanās kustības atvieglioja Krievijas centrālizētai valstij sagraut Livonijas ordeņa un katoļu biskapa varu. Latvijas un Igaunijas territorijas nokļuva Polijas un Zviedrijas koloniālā atkarībā. Zemnieku nemieri piespieda muižniekus meklēt glābiņu Krievijas impērijas paspārnē. Livonijas un vēlāko karu rezultātā Latvijas territorija tika sadrumstalota un nokļuva zviedru, lietuviešu, poļu dāņu un pat Brandenburgas kūrfirsta koloniālā atkarībā. Muižu redukcija neatvieglioja zemnieku stāvokli. Visievērojamākais notikums latviešu tautas tā laika vēsturē — Latvijas territorijas pakāpeniska ietilpināšana Krievijas territorijā, kas bija viens priekšnoteikums arī burž. Latvijas attīstībai. — Latviešu tautai tika pieejama krievu tautas kultūra. — Akad. Grekovs teica: „Mēs visi ejam pa vienu un to pašu ceļu — marksisismu-ļeņinismu. Tās priekšrocības, ko dod šī metode, tuvina mūs visus vienu otram. Tas ir liels ieguvums."

Latviešu tautas vēsturi Zutis taisa pēc Maskavas norādījumiem un tāpēc viņa lekcijas pamatotas uz viltojumiem, kas radīti boļše viku melu pasaulē.

Pazīstot Kremļa „zinātniskās' metodes, mēs nebrīnāmies, ka Zuša „pētījumos" viss labums latviešu tautai, kā cara laikos, tā arī komūnistu paradīzē, nāk no Krievzemes.

Staļiniskiem meliem šaipus dzelzs aizkara ir īsas kājas.

Mūsu mazā

SIBILLA APSE

Sv. Jāņa Ev. Lut. Latviešu draudzes Bēru kases dalībniece aizsaukta Dieva mierā 1952. g. 17. janvārī

Lai nu par Tevi gādā
Tas īstais Bērnu draugs,
Tev' debess dārzā stāda,
Kur zieds no jauna plauks.

(414) Sv. Jāņa Ev. Lut. Latviešu draudzes Bēru kases dalībnieki

MĀJAS pērkot

savus pakalpojumus piedāvā

ROLANDS LANGENFELDS

Tel. mājā KE 1286

Birojā KE 7941

Nekustami īpašumi lielā izvēlē dažādos Toronto rajonos

Broadview — Logan

Ķieģeļu māja ar 8 istabām. Labā kārtībā, ceļš, vieta divvietīgai garāžai. Ļoti izdevīgs pirkums par $11.500 ar $4.000 iemaksu.

Kingston Rd. — Dixon Ave

Atsevišķa ķieģeļu māja ar 11 istabām. Ceļš un garāžas iespējamības. Cena $14.000

Indian Rd. — Garden Ave

Ķieģeļu māja ar 8 istabām, silta gaisa apkuri, ozola koka grīdām. Cena $14.000

Bloor — Roxton Ave

Ķieģeļu māja ar 8 istabām, ozola koka grīdām. Silta gaisa apkure ar eļļu un divvietīga garāža. Cena $15.500

K. WILES REAL ESTATE

1675 Bloor St. W. Toronto.

FRANK VASS, B.A.

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403

Toronto, Ont

COLLEGE un Spadina ielu stūrī

Tel. birojā — KI 4989,

dzīvoklī — MI 9352

(169)

LUNA

FOTO STUDIJA

984 Dundas St., West, Toronto

Tel. ME 8967 (29)

Dr. H. SCHLEIFER

bijušais Vīnes hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi

PIEŅEM TAGAD

583 Bathurst St., Toronto,

Tel. RA 6210 (294

Runā vāciski un angliski

Pieņemu pasūtinājumus dāmu un kungu apģērbiem katru dienu no plkst. 8 līdz 20

V. KUČĀNS

94 Gloucester St., Toronto, Ont.

10% atlaide janvārī un februārī

(288)

Montreāliešu ievērībai!

FOTO STUDIJA

OSKARS ASMENIS

1248 Mackay St., Apt. 1

Monteal, P. Q. Pilsētas centrā.

Tel. WE 5543.

Grupu uzņēmumi. Portrejas. Amatieru darbs. Dokumentu foto kopijas. Foto pasēm.

(388)

Dabūjamas

Volfg. Dārziņa Latviešu tautas dziesmas kl., ies., ar piesūt. $2.10; Em. Dārziņa Melancholiskais valsis, ar pies. $0.75; J. Vītola Parafrazes — $1.60, J. Mediņa Daina — $0.65 un Arija — $1.55.

OTTO KROLLS,

800 So. Halsted St., Chicago, Ill., USA (424)

LATVIJAS PASTMARKAS

mūsu valsts vēstures liecinieces

25 daž. $0.35; 50 daž. $1.00

Piesūtu izvēlei Latvijas un visas pasaules valstu pastmarkas. Sagatavošanā pastmarku apmaiņas kopa un Latvijas marku cenrādis. Interesentus pieteikties jau laikus — informācija brīva.

F. ĶEZBERS

1325A Hodiamont Ave,

ST. Louis 12, Mo., USA

RAKSTAMMAŠĪNAS

ar un bez latviešu taustiņu iekārtas, no $67,50 sākot, piedāvā uz izdevīgiem maksāšanas noteikumiem

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto.

Telef. RA 7149 (262)

Preses fotografs

H. KLIGERS

savā foto studijā

41 Langley Ave., Toronto, Ont., pieņem ar iepriekšēju pieteikšanos visās foto lietās pa tel. — RI 7641. (416)

Dārznieka RUBEŅA ģimeni no Jelgavas ļoti lūdz atsaukties Edmunds Ozols, Whirlpool, Ont. Toronto. (582)

IZĪRĒJAMAS 2 nemēbelētas istabas un garāža par pazeminātu īres maksu ģimenei, kurā būtu kāds cilvēks, kas varētu pa dienu uzraudzīt 3 bērnus 2, 5 un 6 g. v. Zvanīt pēc plkst. 18, sestdien un svētdien visu dienu. Toronto ME 6536. (427)

IZDODAMS nemēbelēts 3 istabu dzīvoklis ar virtuvi, vēl 2 atsevišķas istabas ar virtuves iespējām un garāžu. Zvanīt vakaros pēc plkst. 18 GE 8120, Toronto. (418)

IZDODAMS dzīvoklis — istaba un virtuve apakšstāvā. 126 Chrisšie st., pie Bloor, Toronto (417)

IZDODAMA mēbelēta istaba vienai personai Gerrard—Pape ielu rajonā. Zvanīt Toronto, GE 0135 pēc pl. 6 vakarā. (426)

IZDODAMAS 2 mēbelētas istabas ar virtuvi Gerrad & Leslie rajonā. Tel.: Toronto RI 2808 (408)

IZDODAMA liela mēbelēta istaba latviešu mājā. Zvanīt Toronto OL 4332. (421)

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar virtuvi Toronto. Tel. RE 0780 (415)

IZDODAMA mēbelēta istaba vienai personai College un Grace ielu stūrī. Zvanīt A. Bērziņam, tel.: LL 2607, Toronto. (402)

BRUNO PURIŅŠ

PIEDĀVĀ BAGĀTĪGA IZVĒLĒ NEKUSTAMUS ĪPAŠUMUS

TORONTO — NEW TORONTO — MIMICO un ārpus Toronto

PĒRKOT — pārbaudiet mūsu pārdodamo māju aarakstu. Zemas iemaksas. Izdevīgi nomaksas termiņi.

JOHN PENTURN & SON

Member the Toronto Real Eastate Board

85 RICHMOND ST, W. TORONTO

Tel. birojā EM 4-4985 Tel. mājās (B. Puriņš) ME 2790

ŠĪS NEDĒĻAS SPECIĀLPIEDĀVĀJUMI TAUTIESIEM:

$3000 iemaksa, atsevišķi būvēts 7 istabu duplekss, ar ūdens un eļļas apkuri, lielu augļu dārzu un iespējām mājas trešā stāvā izbūvēt istabas.

DAUGAVAS VANAGU APVIENĪBAS ČIKAGĀ

KARNEVĀLS

«PIE VILIBALŽA DROSMIŅA»

š. g. 9. februārī, plkst. 7.30 vakarā

NORTH-WEST HALL TELPĀS,

2403 W. North Ave, Čikagā, Ill.

MĀJSAIMNIEKU IEVĒRĪBAI!

Installē visāda veida eļļas burnerus, siltā gaisa un ūdens apkuri, kā arī gāzes un ūdensvadus ierīkoju un laboju

GARANTĒTS DARBS — ZEMAS CENAS — ILGGADIGA PRAKSE

ĀDOLFS LAGŪNS

964A Bathurst St., Toronto, Ont., tel. ME 6583

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanada.

2. ASV:

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.

M. Bluķis, c/o Mr. Knopfle, 824 Boehlke St., Saginaw, Mich.,

Mr. A. Cauka, 1140 Richmond St. London, Ont.

Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.

E. Dravenieks, 168 W 100th St., New York 25, N. Y., un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saliešanas zālē.

P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East-Lansing, Mich.

Jānis Lazdiņš, 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.

Jānis Miķelsons, 67, Mercelln St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.

V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.

Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.

J. Sobolevskis, 2711 „W." St. Lincoln, Nebraska.

P. Smilts, 19 Prospect Stk., Poughkeepsie, N. Y. ....

J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,

Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.

T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.

Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

3. KANADA:

I. Bairaks, P. O. Box 1000 Sta. C. Toronto 3, Ont.

A. Birznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā 123 Huron St., Toronto, Ont.

E. Jurševskis, 608 York St., Hamilton, Ont.

A. Kānbergs, Rakstu un darbu pašlaikotāju birojā, 596 Sherbourn St. Toronto.

Mr. Vilis Kaliņš, 17 Linden St., Toronto, Ont

A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596

Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton, Ont.

Artura Kivlīša, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

L. Lidums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884

K. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.

Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E., 6th Ave., Vancouver, B.C.

V Teteris, 87 Lebel Ave, Apt 2, Kirkland Lake, Ont.

V. Ziedīņš, Latviešu grāmatnīcā, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Lac Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā

„Ulubele" jauniešu žurnāls, (13b) Murnau/Obb. Postfach 19.

Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM 5.- 3 mēn.: DM14.-

4. Anglijā

Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 12 Queensborough Terrace, London W2

„Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēnši 20/-

5. Francijā:

Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.

Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:

Mr. K. Heitmanis, Box 292, Koebenhavn, Danmark.

Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:

Mr. O. Sakārnis, „Latvju Vārds", Postbox 15079, Stockholm.

Abon. maksa: 1 mēn.' 4 Zv. Kr.

8. Austrālijā:

DV A — A valde. Mr. A. Lauva, P. O. Camberwell North., Vic.

Mr. H. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.

Abon. maksa: 1 mēn. 8 šiliņi.

9. Venecuelā:

Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenai S.— 14, Valencia.

Abon. maksa: trimstris 15,40 bol.

BAZNĪCAS ZIŅAS

ASV

Ņujorkas latviešu draudzes dievkalpojums 10. februārī, pl. 3 p. p. Betlemes baznīcā, 3 Ave un Pacific St. Brooklinā. Māc. A. Zariņš. Dziedās Annija Vītola.

Ņujorkas latviešu draudzes dievkalpojums 3. februārī, pl. 3 p.p., Betlemes baznīcā, Brooklinā. Māc. R. Zariņš.

Detroitā, Sv. Pāvila draudzes dievkalpojumi prāv. A. Birnbauma vadībā paredzēti: 17. februārī un 2. martā Salem baznīcā.

17. febr., pēc dievkalpojuma turpat baznīcas zālē notiks veclatviešu un jaunlatviešu ģuvināšanās vakars, ar kopēju azaidu un priekšnesumiem. Pieteikšanās pie draudzes dāmu komitejas darbiniecēm.

Port Vašingtonā, L. I., dievkalpojums 3. februārī, pl. 2 p.p., Pestītāja baznīcā, 8 Franklin Ave. Māc. F. Treus.

Sedar Falls, Iowa, Nazareth baznīcā, 3. febr., pl. 2.30 p.p. dievkalpojums. Māc. Alfr. Gulbis.

Bostonā dievkalpojums — Emanuēla baznīcā, Warren ielā 94, Roxbury, 3. februārī, pl. 4 p.p. — prāvests Kr. Valters.

Jaunatnes iesvētīšana paredzēta 1. jūnijā, bet iesvētāmiem jāpieteicas pie mācītāja līdz 1 martam.

Bonksā Sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums 10. februārī, pl. 6 vak. 1343 Fulton Av. Māc. A. Ozols.

Māc. V. Šēfers (659 Piccdilly Str. London, Ont.).

KATOĻU DIEVKALPOJUMI

Ņujorkā latviešu katoļu dievkalpojums notiks 10. februārī, pl. 10 rītā Lietuviešu baznīcā, 568 Broom St., pie Spring St., starp 6. un 7. Ave.

KANADĀ

(LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZĒS)

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So. Hamilton, Ont. t. 70136).

Montreālā 2. un 3. febr. Daugavas Vanagu Latvju Jaunatnes dienas; 2. febr. svētvakars un sarīkojums ar priekšlas. McGee kolledžas zālē un 3. febr., pl. 4 p.p. svētku dievk. Redeemer b. (285 Clarke Ave). Kā svētvakarā, tā dievkalp. piedalīsies prāv. A. Skrodeiis. māc. A. Lūsis un māc. A. Gaudiņš.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E., Hamilton, Ont. t. 93410)

Hamiltonā 3. febr., pl. 4 p.p. (18 Victoria So.).

Hamiltonā 2. febr., pl. 7 vakarā garīgs koncerts Trīsvienības b. Piedalās solisti Skudra—Kārkliņa, Jānis Niedra un Imants Sakss. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

Niagara Falls š. g. 3. febr., pl. 3 p.p. Pāvila bazn. dievkalpojums.

Londonā, 10 febr., pl. 4 p.p. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Sv. Katarinē 17 febr., pl. 3 p.p. Kristus bazn. dievkalpojums.

Londonā 24. febr., pl. 4 p.p. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Kristīts, 1951. g. 31. dec. Niagara Falls, Ūdris Imants, Evalda un Valijas, dzim. Skolmeistars, d.

Laulāti Londonā š. g. 12 janvārī Šķetris, Kārlis ar Jenti, Maigu.

Lūdz piteeikties jauniešus iesvētes mācībās.

Māc. A. Briedis (17 - 8th Str., Noranda, Que.)

Timminsā 3. febr., pl. 3 p.p. Kristus b.

Norandā 10. febr., pl. 4 p.p. bērnu dievkalp.; 17. febr., pl. 4 p.p., United b.

Māc A. Lūsis (50 Dewson Str., Toronto, Ont., t. LO 2510).

Toronto Sv. Jāņa b., 10. febr., pl. 4 p.p.

Māc. A. Čops (118 Isabella Str., Toronto, Ont. t. mājās MI 1873, baznīcā PR 1563).

Toronto Sv. Andreja b. 3. febr., pl. 4 p.p.

Māc. E. Caune (11010 - 109 Ave Bl. B. S-13, Edmonton, Alta).

Edmontonā 10. fbr., pl. 4 p.p., Sv. Jāņa b.

Kalgarijā 17. febr., pl. 3 p.p. (Zviedru b.).

Lethbridge 16. febr., pl. 7 vakarā (Trīsvienības b.).

Māc. K. Avotiņš (1091 West 8th Ave, Vancouver 9, B.C.).

Vankuverā 3. un 17. febr., pl. 5 p.p. Laulāti: Vilhelms Verners Ziverts ar Otīliju Mildu Mariju Zemberks.

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Blvd.), Montreal, Que.)

Montreālā 3. febr., pl. 4 p.p. DV Latvju Jaunatnes dienu svētku dievk. (Mācītāji: A. Skrodelis,, A. Lūsis, A. Gaudiņš) Redeemer b., 285 Clarke Ave. Solo priekšnesumi; dziesmu lapiņas.

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis.

Hamiltonā, Sv. Pāvila Ev.-Lut. baznīcā dievkalpojums 3. fbr., pl. 19. Māc. Art. Voitkus.

Svētdienas skola 3. februārī, pl. 18.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā .....

līdz..... uz..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

«LAIMĪGĀKĀ ZEME ĀZIJĀ»

Šai zemei, šķiet, netrūkst nekā: ne rīsa, ne naftas, ne metalu, ne rūdas, ne kaučuka, ne volframa, ne sidraba, ne vaļa, ne ziloņkaula. Tā lepojas pat ar visskaistākiem rubīniem pasaulē (lielākais 42 karātu rubīns atrasts Mogokā 1918. gada 11. novembrī), viskrāšņākiem smaragdiem, vispievilcīgāko nefrītu. Un viszinātāji ģeogrāfi to vēl nesen dēvēja par „laimīgāko zemi Āzijā", jo apdzīvotība tajā ir tikai 65 cilvēki uz vienu kvadrāta jūdzi, un tā spēj eksportēt 3 1/2 miljonu tonnu rīsa no 7 miljoniem pasaulē ražotiem

Šī 1200 jūdzes gaļā un 500 jūdzes platā zeme, kas robežo ar Pakistānu, Indiju, Ķīnu, Indoķīnu un Siamu, ir 18 miljonu iedzīvotāju uzturētāja Burma. Dienvidaustrumāzijā tā ir valsts ar vismazāko analfabētu skaitu, valsts, kur sievietes nededzina sārtā un tās var uzdrīkstēties pat šķirties no saviem vīriem. Vienīgā nelaime — un tā ir likteņīga — Burmai trūkst vienotības. Burma ir pagalam sašķelta ir tautību, ir politisko noskaņu ziņā.

Un jaunā parlamentārā satversme, ko 1947. gada 24. septembrī vienbalsīgi nolēma Satversmes sapulces 173 Antifašistiskās Tautas Brīvības Līgas locekļi, 7 komūnisti, 2 neatkarīgie, 4 Burmas angļi, 24 kareņņi un 45 pierobežu tautību pārstāvji, radīja tik vāju un tik absolūti no parlamenta atkarīgu valsti, ka tai nebija un nav nekādas iespējas saturēt kopā 10 miljoni burmiešu, 1,2 miljonu kareņņu 1 miljons šanu, 1 miljons indiešu, 0,4 miljona šinu, 400 tūkst. monsu un simtiem tūkstošu kašinu, lolu, javu, lāhu u. c., no kuriem vieni grib pastāvību, otri piesliešanos Pakistanai, trešie piesliešanos Siamai un visu šo tautību komūnisti — piesliešanos Staļina impērijai. Rezultātā Burmā vienā laikā noris ne viens, bet vairāki pilsoņu kari un valdības autoritāte nesniedzas necik tālu aiz valdības nama sliekšņa Rangunā.

Burmu, kā zināms, pēc Trešā angļu-burmiešu kara 1886. gadā pievienoja britu Indijai. 1937. gadā to atšķīra no Indijas un tai deva pašpārvaldi ar parlamentu, kurā bija pārstāvētas septiņas partijas, kas jau tad nekādi nevarēja nodibināt kaut cik stabilu, valdību. 2. Pasaules kara japāņi okupēja Burmu un ar āziātisku krāšņumu izsludināja Burmas neatkarību Ba Mo vadībā, kas tai pašā dienā nolīga sabiedrību ar Japānu un pieteica karu sabiedrotiem.

1945. gadā Lielbritanija apsolīja Burmai dominijas stāvokli, bet burmieši ar to neapmierinājās, un tā nu beigās britu premjērs sociālists Etlijs un burmiešu premjērs sociālists Thakins Nu parakstīja Londonā līgumu, kas atzina Burmas neatkarību ārpus Britu Valstu Kopības ietvariem. Līgums stājās spēkā 1948. gada 6. janvārī, un drīzi vien Burmas Unijas Republiku uzņēma Apvienotās Nācijās.

No ārpuses tad nu viss bija visjaukākā kārtībā, bet ne tā republikas iekšējās lietās, kur malārijas, choleras, venerisko slimību, trachomas, lepras un marksisma apsēstā tauta nekur nespēja rast ne glābiņa, ne drošības. Drīzi vien sašķēlās arī pati valdītāja partija Antifašistiskā Tautas Brīvības Līga, kur tumši sarkanie pameta gaiši sarkanos, lai pārvērstos par Sarkanā Karoga, Baltā Karoga, Dzeltenās Aproces u. c. revolūcionāru bandu locekļiem. Sacēlās komūnisti, „Tautas Brīvprātīgo Organizācija," un daļa armijas. Sacēlās kareņņi, kam angļi savā laikā bija solījuši neatkarību, sacēlās atkal komūnisti, kas kopā ar Tautas Brīvprātīgo Organizāciju un armijas dumpiniekiem nodibināja „Tautas Demokratiskās Frontes valdību" Promā. Tā paša 1949. gada jūnijā kareņņi Tungū pilsētā izsludināja savu valsti.

Atklāts un apslēpts karš Burmā turpinās. Un nevienam nav noslēpums, ka Ķīnas komūnistiem nebūtu grūti pa slaveno Burmas ceļu, kas savā laikā bija domāts nacionālista Čiangkaišeka valdības atbalstīšanai pret Japānu, iebrūkt Burmā un to okupēt viena mēneša laikā, jo 30.000—40.000 Burmas armijai nav nedz piemērotu ieroču nedz īstas gribas pretoties.

Nesen kaut kur Pengujamas džunglos, starp Rangunu un Man dalaju, kas atrodas zemes vidienē notikusi slepena komūnistisko elementu konference, kuras rezultātā nu šurp pa Burmas ceļu no Ķīnas plūst ieroči un ikdienas pienāk jaunas pavēles un instruktori, kas komūnistu partizānu bandas pārvērš vados, vadus rotās un rotas pulkos.

Šīs Burmas sarkanās armijas izveidošanā noteicēju lomu spēlē Maocetungs un burmiešu pašu Baltais Karogs, kas uzsūc visas pārējās komūnistiskās organizācijas, jo tieši Baltajam Karogam Maskava un Peipinga piesūta visu vajadzīgo No otra gala, pašā Rangunā, šo pārkārtošanu ar redzīgu aci vēro Pad Sav. vēstnieks.

Kad Maskava sitīs gongā, Burmas sārtā parlamentārā republika sabruks kā kāršu namiņš. Un tās ministru prezidentu Thakinu Nu kas pēc šķiršanās no komūnistiem kļuvis par „sociālnodevēju," neglābs arī tas, ka viņš kā trusītis, kobras skata paralizēts, neuzdrošinās pret Maskavu un Peipingu ir pirkstu pakustināt.

Ja nu vēl atceramies, ka Burma atrodas tieši tai spraugā, kas atšķir Pakistānu un Indiju no Siamas un Indoķīnas, tad viegli saprotams, cik liela interese sarkaniem šai vietā izlauzties līdz Bengāles līcim. Bet kāpēc Maocetungs vilcinās? Kāpēc ķīniešu komūnisti izvēlējušies netiešu ceļu — b u r m i e š u sarkanās armijas formēšanu? Šo mīklu viegli atminēt. Ķīniešu komūnistiem bail, ka, pašiem Kunmingai muguru pagriežot un uz Burmu uzvaras gājienā dodoties, viņu pašu mājas un pilsētas var pārvērsties atomos. Peipinga negribīgi riskēt un tāpēc māca burmiešu komūnistus grābt kastaņas no ogļēm viņas un Maskavas labā. **H. V.**

Darbība vēršas plašumā

Novēlējumi draudzei. — Jaunas amata personas. — Delegātu jautājums ALAs kongresam

Draudzīgā aicinājuma gada dienu Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudze varēja cienīgi atzīmēt, saņemot kā dāvanu 400 eksemplārus jauno dziesmu grāmatu, kas izdotas Vācijā Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvaldes apgādā. Tā bija dāvana no Ņuarkas rūpniekiem brāļiem Ernesta un Roberta Šmitiem. 27. janvāra dievkalpojumā dievlūdzēju rīcībā bija jaunās grāmatas.

Pēc dievkalpojuma baznīcas apakštelpās notika draudzes gada sapulce priekšnieka K. Stankevica vadībā. Ziņojumu par draudzes darbību pag. gadā sniedza mācītāji R. Zariņš un A. Ozols un draudzes amata personas.

Pag. gads draudzei bijis liels augšanas un veidošanās gads. Pieaicināts otrs mācītājs Alberts Ozols. Abi mācītāji saņem Amerikas apvienoto luterāņu baznīcu (ULCA) atbalstu. Betlemes baznīcā notikuši 54 dievkalpojumi, kuŗus apmeklējuši kopskaitā 19.240 dievlūdzēji jeb caurmērā 356 vienā svētdienā. Svētkos apmeklētāju skaits sasniedzis pat 1.200. Bronksā Sv. Jāņa baznīcā noturēti 7 dievkalpojumi māc. A. Ozola vadībā ar caurmērā 80 apmeklētājiem katrā. Port Vašingtonā notikuši 8 dievkalpojumi prof. F. Treua vadībā ar caurmērā 60 apmeklētājiem katrā. Port Vašingtonas kopai ievēlēta sava valde.

Draudzē uz 1. janvāri ir 1.908 pieaugušu locekļu, bet, ieskaitot bērnus, kopskaits sasniedz 2.435. Draudzē, atskaitot mirušos, gadā pieaugusi par 877 galvām. Nokristīti 36 bērni, iesvētīts 41 jaunietis, salaulāti 30 pāri, no kuŗiem divos gadījumos otrai pusei cita tautība. Miruši 24 locekļi.

Draudzes saimniecība augusi līdz ar locekļu skaitu. Gada apgrozījums ienākumos un izdevumos pārsniedzis par vairākiem tūkstošiem dolaru paredzēto budžetu un sasniedz 17.488 dol. Nomaksāta draudzes nama otrā hipotēka 2.000 dol. Godam piemin nams Elzas Žebranskas koncerts 15. aprīlī, kuŗa atlikumu —1.065 dol. tā novēlēja nama fondam.

Saņemti paziņojumi, ka p. g. 7. aprīlī mirusī Henrieta Milsone un p. g. 26. jūnijā mirušais mācītājs K. Podiņš novēlējuši līdzekļus draudzei. Lietas vēl atrodas kārtošanas stadijā. Draudze saņēmusi LNB dāvāto bibliotēkas komplektu. A. Grīnšteins dāvājis jaunus altāŗa svečturus.

Svētdienas skolas notiek Betlemes baznīcā un Sv. Jāņa baznīcā, kuŗās darbojas 17 skolotāji. Reģistrēti Bruklinā 104 un Bronksā 77 skolēni. Skolēnu vairums apmeklē skolu regulāri, un, kā vērojams, ar prieku, uzrādot arī sekmes mācībās. Notikuši trīs skolnieku sarīkojumi, mākslinieku priekšnesumu vakars, divas filmu izrādes un bērnu ekskursijas.

Draudzes Dāmu komiteja rīko divreiz mēnesī pēc dievkalpojumiem apakšzālē kafijas galdu un draudzes vakarus ar mākslinieku piedalīšanos, filmu izrādēm un taml. Dāmu komiteja aktīvi piedalījusies bērnu sarīkojumos Lieldienās un Ziemassvētkos. Starptautiskā sieviešu izstādē Dāmu komiteja iekārtoja latviešu stendu. Izstādi apmeklēja pāri par 1.000 tautiešu.

Pag. gadā pie draudzes nodibināja palīdzības fondu. Ziedojumi palīdzības fondam aizvien ienāk. Palīdzība sniegta daudzbērnu ģimenēm, veciem ļaudīm, negadījumos piemeklētiem draudzes locekļiem, tautiešiem Ellis salā un izsniegti aizdevumi, jo grūtumi liekas pārejoši. Nosūtīta arī palīdzība Vācijā, palikušiem tautiešiem. Palīdzības fondā ienācis 3.336 dol., no kuŗiem pabalstos izmaksāts 1.021 dol.

Draudzes jaukts koris dziedājis baznīcā 7 dievkalpojumos un piedalījies vairākos citos sarīkojumos. Dievkalpojumus kuplinājuši solisti, dziedātāji un instrumentālisti. Kā solistu pārzinis darbojas prof. V. Stots.

Pag. gadā Ņujorkā ieradās 278 kuģi un 86 lidmašīnas ar DP iecelotājiem. Kuģu sagaidīšanā un jaunieceļotāju informēšanā piedalījušies abi mācītāji un draudzes locekļi J. Zalcmanis, V. Kaminskis, A. Stankevics, O. Ķivuļa kundze, M. Runģa kdze, R. Bērziņš u. c. Ellisa salā tautiešiem apmeklēti 28 reizes un tur notuvēts 1 dievkalpojums.

Sapulce pieņēma gada pārskatu bez grozījumiem. Par draudzes priekšnieku ievēlēja līdzšinējo N. Stankevicu. Pēc statūtiem šogad bija jāpārvēl 3 valdes locekļi — H. Tauriņš, E. Grimza un A. Krēsliņš. Edgaru Grimzi ievēlēja amatā par jaunu, bez tam valdē ievēlēja Robertu Bērziņu un Feliksu Bauci.

Plašākas pārrunas izraisījās par draudzes delegātu sūtīšanu uz ALAs kongresu. Rēķinot pēc locekļu skaita, kas iegādājušies ALA's biedru kartes, draudzei pienāktos 4 delegāti. Uz ALA's dibināšanas kongresu draudze sūtīja 12 delegātus. Daži runātāji aizstāvēja viedokli, ka draudzei pēc tās biedru skaita un tās nozīmes latviešu sabiedriskajā dzīvē pienāktos arī šogad tāds pats delegātu skaits. Delegātu jautājuma izšķiršanai nolēma sasaukt jaunu sapulci.

PIE VECAJIEM AMERIKAS LATVIEŠIEM

ŅUJORKAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS GADA SVĒTKI

Ņujorkas Latviešu Biedrību, kas 26. janvārī atzīmēja savu 59. pastāvēšanas gadu, ar pilnām tiesībām varētu nosaukt par Ņujorkas latviešu „māmuļu". Neraugoties uz to, ka biedrībā iestājušies laba tiesa jauno iebraucēju, tā arvien vēl ir veco latviešu cietoksnis, kas grūtībās veidojies un nostiprinājies. Ap to pulcējas latvieši, kas ieceļojuši pirms ilgiem gadiem un laiduši saknes šajā zemē. Tāpat šeit sastopama viņu jaunā audze, kas dzimusi Amerikā un Latviju nav redzējusi.

Svētku viesus uzrunāja jaunais biedrības priekšnieks Richards Egle, uzsverot, ka jaunajiem iebraucējiem jācenšas saprast vecie iebraucēji. Tie atstāja dzimteni tanī laikā, kad Latvija vēl nebija sasniegusi savu uzplaukumu. Kad viņi šeit iebrauca, tos nesagaidīja nekādas organizācijas, pašiem bija jāizlauž ceļš. Bet kad vecie un jaunie sapulcējas ikmēneša sanāksmēs un sāk dziedāt latviešu tautas dziesmas, vienam otram sirmgalvim acis aizmiglojas un norit pa asarai.

Siltus vārdus teica arī J. Lenovs, kas bijis biedrības priekšnieks 12 gadus. Biedrību gada svētkos apsveica R. Turks no Daugavas Vanagiem un J. Krastiņš no Latviešu Studentu Biedrības. Biedrības priekšnieks tautiešus iepazistināja ar biedrības agrākajiem priekšniekiem Pīrsonu, kas biedrībā ir jau 41 gadu, Lenovu, Stankēvicu un Truci, kā arī ar vecāko biedrības locekli 80 gadus veco Matildi Auns.

Koncertā uzstājās jaunās paaudzes māksliniekі Harieta Lastinga (soprāns) un Ārijs Kellijs (baritons), pavadīja Marina Kārkliņa.

Harieta Lastinga ir dzīves priecīga blondīne un visvairāk mīl dejot ar savu saderināto. Harieta ir dzimusi Amerikā, tomēr runā latviski, lai gan ne tik labi, kā viņas vecāki. Viņas tēvs iebraucis Amerikā 1923. gadā. Sapelnījis naudu, pēc div ar pus gadiem aizbraucis uz Latviju, lai atvestu no turienes dzīves biedri. Viņas tēvs mīl mūziku un dziesmas. Mūzikas talantu mantojusi arī meita un tādēļ tā sekmīgi mācās V. Stota studijā. Kad Harieta bija 6 g. veca, viņa kopā ar ģimeni aizbrauca uz Latviju un nodzīvoja Rīgā vienu gadu. Pa šo laiku viņa bija paspējusi aizmirst angļu valodu, kas gan tagad ar uzviju atgūts. Harieta Lastinga ar patiku atceras Rīgu un gribētu vēlreiz turp aizbraukt.

Ārijs Kellijs iebraucis Amerikā tikai 1949. g. Tāpat kā Lastinga viņš ir Stota audzēknis. Viņš mācījies pie Stota jau Latvijas valsts mūzikas skolā un turpina mācīties pie viņa arī Ņujorkā. Būdams Vācijā, Kellijs nobeidzis operas skolu Regensburgā un dziedājis turienes operā. Iebraucis Amerikā, viņš dabūjis solista vietu kādā baznīcā Midltaunā.

Vakars noritēja īstā sadraudzības garā. Blakus jauniebraucējiem šeit varēja sastapt sirmgalvjus, kas pie Latviešu Biedrības pieder jau vairākus gadu desmitus. Lai gan vienam otram latviešu valodā pa starpām jaucas angļu vārdi, viņi turas pie latviešu tradicijām un meklē kopību ar savu tautu. Savas „māmuļas" sarīkojumos tie izraujas no Ņujorkas drudžainās dzīves un gūst stiprinājumu latviskā vidē.

Es uzmeklēju sirmo māmuļu Matildi Auns. Viņa man jautā, cik ilgi es esot Amerikā? Atbildu: „Divus gadus. Bet cik ilgi jūs esat Amerikā?"

„60 gadus. Atbraucu uz Ameriku, kad biju jauna meita. Braucu viena pati."

„Vai jūs nebaidījāties viena doties tālajā ceļojumā?"

„Drošam pieder pasaule. Man māsa jau bija Amerikā, braucu pie tās. Esmu dzimusi Salacgrīvā. Amerikā appreču̧os ar latvieti: šeit nosvinējām arī zelta kāzas, un drīzi pēc tam vīrs nomira. Visu laiku esmu nodzīvojusi Ņujorkā. Man patīk atnākt uz latviešu sarīkojumiem, kur es varu satikties ar latviešiem."

A. Zv.

BLAKUS SVEŠIEM KAROGIEM

(Pārnesums no 3. lpp.)

Galvenais tomēr bija pieaugušais pretīgums pret visu krievisko. Ārēji mēs uzvedāmies, it kā nekas nebūtu noticis. Tā ir laba, zem spiediena nostatītas tautas maskošanās.

Bet toties zemapziņā bija paglabātas svētā sašutuma un atriebības ogles. Tās gaidīja tikai izdevīgu brīdi, lai varētu uzpūsties dzīvās spēcīgās liesmās.

Tā būtu atmaksa par daudz ko, it īpaši par latviešu stulbo grūstīšanu un iznīcināšanu daudzās mazvajadzīgās kaujās.

Nav labi noslēgtā katlā attīstīt augstu spiedienu, un vēl jaunāk ir nostātīt zem svešas varas spiediena lepnas un spēcīgas nacionālās daļas. Tam nevarēs paiet garām neviens vēsturnieks, kas skatīsies objektīvi notēlot visu mūsu triju varoņlaiku gaišākos sasniegumus un arī tumšākās traģēdijas.

RĪGAS FRONTĒ BEZ PĀRMAIŅĀM

Tā virspavēlniecības stābs ziņoja pirmos 1916. gada ziemas mēnešos, līdz gaisos uzjoņoja marta kaujas kā spējš pavasara putenis.

Rīgas frontē nu jau darbojās 4 latviešu bataljoni. I. Daugavgrīvas palaikam atradās Olaines rajonā. 2. Rīgas un 3. Kurzemes pārmišus sargāja Nāves salu.

Daži dzejnieki Nāves salas sargos ieskaita arī Briedi un daugavgrīviešus. Te nu gan dzejas un dzīves īstenība nesaskan.

Vidzemes strēlnieku bataljona stābs novietojās Dubultos, un tā rotas izdarīja sekmīgus izlūku iebrukumus Rīgas jūrmalas rajonā. Pie kam pirmos redzamos panākumus guva por. Skurbes vadītā pirmā un Ozola vadītā otrā rota. Manu izlūku komandu ilgus mēnešus turēja Ķemerēs. Te darbojāmies kopā ar poručika Puniņa vadītiem partizāniem. Gar Ķemeru mežu un Tīreli līdz pat Smārdei ciešas frontes un ierakumu nebija un te bija jaukas iespējas izlūkiem un partizāniem, ko arī pilnam izmantojām.

Puniņa partizāni bija īsti kaujinieki un ar tiem sastrādājām labi. Viņa brīvprātīgie kazaki un krievu jātnieki bija krietnākie karotāji, kādus līdz tam biju redzējis. Kādā iebrukumā poručiķu Puniņu smagi sašāva vēderā un pa ceļam līdz Ķemerēm viņš no iekšējas noasiņošanas nomira. Kā te būtu noderējis kāds helikopters no pašreizējā Korejas kara lauka! ...

Viņa vietā par partizānu komandieri nāca sotņiks Balachovičs, puspolis un pusleitis, ar sarkaniem matiem un ugunīgām acīm. Pirmā pilsoņu kara laikā, kā dzirdēju, šis Balachovičs bija paaugstinājis sevi par ģenerāli un aizgājis līdz pat Pliskavai.

Toreiz viņš sevi kā lielu azartnieku parādīja tikai pie kāršu galda, sitot pa banku līdz tūkstotim. Par lielu cīņas azartnieku viņš bija izveidojies tikai izdevīgos pilsoņu kara apstākļos.

Atzīmējams, ka arī Puniņa partizāni bija izstrādājuši savu kustīgu cīņas veidu, kas bija radniecīgs latviešu kustīgai cīņas taktikai. Un tā 300 krievu un simts latviešu varēja gandrīz pusgadu noturēt platu frontes rajonu, kuŗu sastingušu ierakumu frontes apstākļos sargātu vismaz liels kājnieku pulks ar labiem 4000 vīriem.

DAUGAVAS VANAGI

ZIEDOJUMI

1. Grūtdieņu aprūpei ir ziedojuši:

K. Lejiņš $1.00; Tristians Švede $3.40; Al. Dzidrums $1.00.

2. Kara invalida V. Plēsuma ģimenes ceļa naudai ir ziedojuši:

J. Vinceks $5.00; Snitke $5.00; J. Baumanis $2.13; E. Arents $1.00; J. Purmals $1.00; P. Vašulis $2.00; P. Jurevičs $3.00; E. Janišs $5.00; M. un L. Krūmājs $2.00; E. Baumanis $3.00.

DV Norandas nodaļa $10.00;

DV Londonas nodaļa $7.10.

DV Londonas nodaļai iemaksātie ziedojumi:

$1.00 — A. Liepiņš; J. Strauts; A. Beitāns; E. Ūdris; H. Trankelis; G. Raitis; T. Bērziņš; J. Zviedrāns; G. Brikmanis; A. Adminis; A. Cauka; V. Miķelsons; T. Līniņš; J. Kalniņš; J. Kalniņš.

$0.50 — A. Ūdris; E. Lapsa; R. Neilands; O. Rezebergs; A. Amars; V. Lukšēvics; J. Vītols; A. Bukovskis; A. Dreimanis; A. Banga; V. Kalniņš; E. Iljenkovs; R. Finks; B. Gajevskis; A. Ameriks. Kopā DV Londonas nodaļai iemaksāti ziedojumi $22.50.

Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem $116.13.

Izsakām visiem ziedotājiem sirsnīgu paldies.

Lai samazinātu pasta izdevumus, turpmāk kvītis par ziedojumiem izsūtīsim tikai uz pieprasījumu. Katrs ziedojums tiks kvitēts laikrakstā Latvija Amerikā.

DV Kanadas valde

ASV PĀRSTĀVĪBAS PĀRSKATS

Pauliņš Jānis $1.00; Plate Andrejs $2.00; Plikgalvis Vilis $1.00; Potapovs Miķelis $1.00; Priedītis Jānis $1.00; Puķīte Alfrēds $5.00; Puķīte Alfrēds $2.00; Putniņš Maiga $1.00; Pupurs Pēteris $1.00; Puriņš Arnolds $2.00; Purlīcis Jānis $6; Rajējs V. ar ģim. $30.00; Ritelis A. ar ģim. $4.00; Rudzītis V. $1.00; Ragauss Vitolds $1.00; Romaševskis K. $2.00; Rozītis Irma $1.00; Sakne Jūlijs $2.00; Saliņš Erna $2.00; Sīmanis Jūlijs $10.00; Sīmanis Jūlijs $5.00; Sīmanis Pēteris $5.00; Skadiņš P. $2.00; Skulte Antonija $3.00; Šlesers Anna $5.00; Snap Ervin $5.00; Sproģis Arnolds $2.00; Sproģis Elmārs $1; Spunde Voldemārs $1.00; Stankovičs Ansis $1.00; Starpiņš Arnolds $3.00; Strads Jānis $10.00; Strauss Kārlis $2.00; Strēlnieks Jānis $1; Tālivaldis Īda $3.00; Teichmanis M. $3.00; Teteris J. $0.50; Tikiņš Augusts $1.00; Timbars Pauls $2; Trautmanis Alfrēds $2.75; Ūdris Hermīne $1.00; Ūdris Nikolajs $1; Vaivars Aloizijs $5.00; Varlejs K. $2.00; Vērmanis Jānis $1.00; Vicinskis Feliks $1.00; Vinters Jānis $3.00; Virza Roberts $2.00; Vītiņš K. $10.00; Zariņš J. $2.00; Zauls Rūdolfs $1.00; Zemītis Arvīds $5; Zirnis Gaida $2.00; Ziverts Kārlis $1.00; Zolts A. $3.00; Zommers Hermanis $1.00; Zvaigzne Jānis $10.00; Zvejnieks Alfrēds $2.00; Zvēriņš Arnolds $10.00; Grand Rapids latv. ev.-lut. draudze $34.29; DV Apv. Harrisburgā $10.00; Hudzonas un apkārtnes latvieši $80; DV Kopa Klīvlandē $57.72; Lakvjuvas latv. kopa $60.00; LKOK Biedrība $10.00; DV Apv. Ņujorkā $300.00; Pitsburgas ev.-lut. dievkalpojumu kopa $20.00; Portlandes latvieši $24.00; Portlandes latviešu rīcības komiteja $10.00; G. P. un S. P. $4.00; DV Apv. Bostonā $80.20; DV Apv. Vašingtonā $424.50;

Kasē uz 1951. g. 1. nov.:

DV Pārstāvībā ASV $100.68; DV Apv. Bostonā $20.80; DV Apv. Vašingtonā $144.12; DV Apv. Misisipi $17.50. Kopā $1.998.06.

II. Izdevumi.

Palīdzība tautiešiem ASV:

E. Lūsiņai $30.00; J. Grigalim — Rūjai $10.00; Kļaviņu ģim. $30.00; J. Grigalim — Rūjai $20.00; L. Valdanim $30.00; E. Lūsiņai $20.00; M. Burmeistarei $20.00; I. Kanovalovai $20.00; P. Bonātam $20.00; K. Kodoliņam $20.00; J. Albertam $20.00; V. Jaugietei $20.00; A. Zaķei $20.00; B. Gailei $20.00; K. Mežraupam $20.00; E. Dravniekam $30.00; E. Kugai $30.00; M. Bērziņai $30.00; DV Apv. Bostonā — E. Ūdrim $25.00. Kopā $435.00.

III. DV Rietumvācijas valdes kontā aprūpes vajadzībām: Atlikums uz 1951. g. 1. novembri — $1.342.25; pārnests uz DV Rietumvācijas valdes kontu nov. mēnesī $100.00; atlikums kontā uz 1951. g. 1. dec. $1.242.25.

IV Kasē uz 1951. g. 1. decembri:

DV Pārstāvības ASV $898.94; DV Apv. Bostonā $78.00; DV Apv. Vašingtonā $568.00; DV Apv. Misisipi $17.50. Kopā $1.563.06.

J. Vinters, kasieris — **A. Līdacis,** DV Pārst. ASV

EDGARA ŠENBERGA Co (Anglijā) SUDRABKAĻA DARBNĪCA

pārcēlusies uz Toronto, un atjaunojusi darbību.

Edgara Šenberga Co galvenais pārstāvis Kanadā un vienīgais pārstāvis Toronto

Valters Ziediņš

izpilda nekavējoši visus latviešu rotas lietu pasūtinājumus.

Ceram visīsākā laikā visu rotas lietu paraugus nosūtīt

Valtera ZIEDIŅA

grāmatnīcas

nodaļām: **Vancouver,** B. C.: Mrs. L. Ozolkalne, 460 E. 6 th. Ave.; **Hamilton,** Ont. Mr. J. Dāvis, 49 Gladstone Ave.; **Noranda,** P. Q., Mr. J. Lūsis, 223-3rd Ave.; **Winnipeg,** Man.: Mr. A. Kamars, 802 Simcoe Str.

Lūdzam tuvākajā laikā apmeklēt mūsu nodaļas Kanadā, novērtējot rotas lietu piedāvājumus:

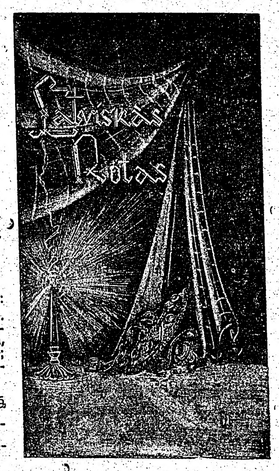

Izsūtām nekavējoties:		*) Nameja gredzens	6.00
Saules gredzens	9.00	*) " sakta	7.00
" auskari	14.00	*) " aproce	14.00
" auskari mazie	8.50	*) Mēnestiņu gredzens	16.00
Saules sakta	14.00	*) " sakta	20.00
" aproce ar 5 dzintariem	45.00	*) " aproce	60.00
" apr. ar 4 dzint.	40.00	2-latu sakta	3.50
Mucinu gredzens	13.00	5-latu sakta	4.00
" auskari	16.00	Latviešu ornamenta aproču pogas	2.50
*) " sakta	18.00	Kreklu saktas ar 6 akmeniem	6.00
" aproce	48.00	Kreklu sakta ar 4 akm.	4.50
Daugmales gredzens	3.00	Stīpinu gredzeni	4.00
" gredz.,tīnīši	9.00	Kreklu saktiņas, sākot ar	1.25
*) " sakta	6.00	Spīrāļu kakla rota	4.50
*) " auskari	6.00		
" lielā sakta ar pakariņiem	12.00		
Rucavas 6 pakariņu kniepkens	4.25		
" 9 pak. kniepk.	4.75		
Viestura sakta	8.00		
*) Bārtas, Nīcas, Rucavas villaines sakta	25.00		
" Komplekts: lielākā	20.00		
" Komplekts: Vidējā	15.00		
" Komplekts: mazākā	10.00		

Ar *) apzīmētās rotas īslaicīgi iztrūkst krājumā. Pasūtinājumu izpildīšanu garantējam 3 nedēļu laikā.

Sakarā ar pārkārtojumiem rotas lietu pasūtinājumu izpildīšanā, laipni lūdzam visus agrāk izdarītos pasūtinājumus grāmatnīcā apstiprināt.

EDGARA ŠENBERGA Co Sudrabkaļa darbnīcas Toronto (agrāk Anglijā) galvenais pārstāvis ASV un Kanadā

VALTERS ZIEDIŅŠ

92 Morse St., Toronto, Ont., tel. GL 8646

DAŽOS VĀRDOS

Pusnaktī no 25. uz 26. janvāri Ķīnā sākās 4649. gads. Jaunais gads sauksies Ūdenspūķa gads.

*

Amerikāņu 7. flotes komandieris viceadmirālis Harolds Martins ieradies uz apspriedēm pie ķīniešu nacionālistu vadītāja ģen. Čangkaišeka Formozā.

*

Miris 71 g. v. Islandes prezidents Sviens Bjernsens, kas savas valsts augstākajā postenī bija kopš 1949. g., kad proklamēja Islandes republiku.

*

Premjēra Nēru partija guvusi pārliecinošu uzvaru lokālā parlamenta vēlēšanās Haiderabadas valstī, kur komūnistiem visstingrākās pozicijas visā Indijā.

*

1000 tonnu gumijas Ceilonas ostā Kolombo uzņēmis krievu okeantvaikonis Nikolajevs, kas braucē ar Polijas karogu, un vērtīgo kravu ved sarkanai Ķīnai.

*

Ap 50 dienvidslavu strādnieku Novomesto stacijā uzbrukuši Lubljanas katoļu bīskapam Antonam Vakam, nogāzuši viņu zemē, aplējuši ar benzīnu un pielaiduši uguni. Bīskaps dabūjis smagus ievainojumus un ārstējas slimnīcā.

*

Komūnistu partiju ārpus likuma pasludinājusi Nepalas karaliskā valdība. Iemesls: pirms nedēļas komūnisti organizējuši sacelšanos, lai gāztu valdību. Sacelšanās apspiesta jau pašā sākumā.

*

Ceļojumu uz Libānu, Sīriju, Izraēlu, Indiju un Pakistanu februāŗa pirmajās dienās uzsāk Eleonora Rūzvelte, kas pašlaik vada ASV delegāciju AN pilnsapulcē Parīzē. Atgriešanās Savienotajās Valstīs paredzēta tikai aprīļa sākumā, lai Haidparkā tiktos kopējās vakariņās ar Holandes karalieni Juliana.

*

Spēcīgs krusas negaiss, ko pavadīja nepārtraukti pērkoņa grāvieni, spieda pārtraukt darbu Apvienoto Nāciju pilnsapulcei 16. janvārī. Troksnis bija tik liels, ka delegātiem nebija iespējams ne klausīties runās, nedz pašiem sarunāties. Pēc pusstundas pārtraukuma darbu atjaunoja.

*

Ģen. Mekarturu uzstādīt par prezidenta kandidātu gatavojās viņa piekritēju pulki Ilinoijas, Viskonsinas, Ņūhempšairas un Pensilvānijas valstīs. Pats ģenerālis kategoriski atgādinājis, ka viņš nevēlas kandidēt un uzdevies savam padomniekam pulkv. Bankerām spert visus soļus, lai viņu nekur nemēģina uzstādīt.

*

Vairāk neka 20 ts. japāņu kara noziedznieku atbrīvos no cietuma februāŗa sākumā. Jaunā atbrīvošanai nolemto grupā ir arī bij. japāņu militārais gubernātors Indoķīnā Taiji Matsuuoga. Pavisam līdz šim no cietuma izlaisti 947 par kara noziegumiem notiesātie japāņi.

*

Lejassaksijas valsts parlaments Rietumvācijā nolēmis lūgt federālo valdību, lai tā oficiāli deklarē par Vācijas himnu „Deutschland, Deutschland ueber alles." Par balsojusi pozicija un opozicija, prel — tikai komūnisti. Šī dziesma bijusi Vācijas himna kā Veimāras republikas, tā arī Hitlera valsts laikā.

*

Kurta Šūmachera vadītā Rietumvācijas sociāldemokratu partija aķārtoti prasa pārvēlēt Bonnas parlamentu. Līdzšinējais, kas ievēlēts vairāk nekā pirms 2 gadiem, vairs neatbilstot tautas interesēm. Pirms neesot tautas vairākuma gribai atbilstoša parlamenta, nevarot lemt par Rietumvācijas piedalīšanos vai nepiedalīšanos projektētajā 6 valstu Eiropas armijā.

*

Pārtikas krize Čechijā piespiedusi turienes sarkanos valdību rīkoties drastiski. Ap 10.000 partijas aģentu devušies laukos, lai panāktu, ka valdības noteiktos graudu un citu lauksaimniecības ražojumu daudzumus nodod visi zemnieki, kas to vēl nav paveikuši. To ir ļoti daudz. Tos, kas līdz janvāŗa beigām, nebūs normas nodevuši, sodīs, atņemot ziepju, drēbju un citu rūpniecības preču kartes vai nododot tiesai.

*

Emmija Gēringa, bij. Lielvācijas reichsmaršala atraitne, pieprasījusi Bavārijas iekšlietu ministram Friderichām Čičem, lai nodod atpakaļ viņas vīra dārglietu krājumus, kuŗu kopvērtība sasniedz 40.460 dol. Iekšlietu ministrija noskaidro, vai dārglietas iegūtas legāli. — Gēringa kundze, ko vācu denafikācijas tiesa 1948. gadā atzina par „nacisti līdzskrējēju, ar viņas skaisto mieltu Edu dzīvo Minchenes tuvumā.